

BELEIDSNOTA WMO

Gemeente Texel

Texel zorgt voor Texel

2009-2013

Afdeling Ontwikkeling
oktober 2008

Voorwoord

MEEDENKEN, MEEPRATEN, MEEDOEN.

Burgerparticipatie, interactieve beleidsvorming, horizontale verantwoording, gebiedsgericht werken, bewonersparticipatie, wijkaanpak, burgerinitiatief, panels, vraaggericht werken.....

Al voor de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning werden deze termen te pas en te onpas gebruikt. U zult ze in deze nota ook tegenkomen. Gemeenten kregen de opdracht inspraak te organiseren.

Elke Nederlander heeft het recht op meedoen, dat is eigenlijk waar het allemaal over gaat. Meedoen als volwaardig lid van onze samenleving. Of het nu gaat om werk en inkomen, vrijetijdsbesteding of het onderhouden van sociale contacten. Iedereen moet de mogelijkheid hebben, zoveel mogelijk zelfstandig, deel uit te maken van zijn of haar leefomgeving. Ook als iemand een beperking heeft waardoor het niet zo vanzelfsprekend is overal aan mee te kunnen doen.

Om dat voor elkaar te krijgen wordt er van alles aangeboden. Een deel deden we al, zoals het subsidiëren van allerlei welzijnsactiviteiten. De sportverenigingen, muziek- en dansschool, jeugd- en jongerenwerk, activiteiten voor ouderen etc.

We hebben er ook nieuwe taken bij gekregen waarvan de huishoudelijke verzorging (thuishulp) de meeste aandacht heeft getrokken de afgelopen tijd. De gemeente is ook het adres voor hulpmiddelen als bijvoorbeeld scootmobiel of een aanpassing van de woning waardoor u langer zelfstandig kunt blijven wonen.

Ik kan hier een lange lijst van maken maar dat is niet de bedoeling. Alle maatregelen zijn gericht op MEEDOEN. Maar dat is het niet alleen. Het gaat ook om MEEDENKEN en MEEPRATEN over de manier waarop de gemeente dat moet realiseren.

Veel gemeenten hebben moeite dat te organiseren. Dat geldt zeker niet voor Texel. Integendeel. Volgens mij is het op Texel onmogelijk een belangrijke beleidswijziging door te voeren zonder daarbij u te betrekken. Dat hoeven wij meestal niet te organiseren, u komt wel als het u betreft.

Volgens de WMO moeten wij een WMO-adviesraad installeren. Die komt er ook dit jaar. Het lag voor de hand deze raad te betrekken bij het opstellen van deze nota. Dat is dus niet gebeurd. Dat wil echter niet zeggen dat er geen inbreng van u is geweest. Er is overleg geweest met belangvertegenwoordigers, de gemeenschapsraad Texel Vitaal (waarin bijna alle belanghebbenden vertegenwoordigd zijn) heeft meerdere malen als klankbordgroep gefungeerd. En niet in de laatste plaats u, de bewoners van Texel hebben massaal gehoor gegeven aan onze oproep voor de bijeenkomsten van Ruimte voor Ontwikkeling. Honderden mensen hebben aan de tafels MEE GEDACHT en MEE GEPRAAT. Meer dan 1.000 ideeën heeft dat opgeleverd. Fantastisch, ik wil u daar hartelijk voor bedanken. U hebt het ideaalbeeld van de WMO in de praktijk laten zien. U hebt het college en de gemeenteraad van Texel veel meegegeven, waar zij over na zullen DENKEN, over zullen PRATEN en ook iets MEE zullen DOEN.

De wethouder WMO

Namens het College van B&W van Texel

Inleiding

Voor u ligt de definitieve WMO beleidsnota van de gemeente Texel voor de periode 2009-2013. Deze nota wordt als definitief betiteld, omdat er vanaf de aankondiging van de "Wet maatschappelijke ondersteuning (in het vervolg WMO)" in 2005 een oriënterend proces aan vooraf is gegaan, waar vanuit verschillende beleidsdocumenten zijn voortgekomen. Dit proces heeft ervoor gezorgd dat op de verschillende beleidsterreinen van de WMO een visie is ontwikkeld, maar vooral heeft het bijgedragen aan het 'eigen' maken van de WMO. Het is in de loop van het oriënterende proces steeds duidelijker geworden dat Texel met de WMO niet alleen wil inzetten op het uitvoeren van nieuwe taken, maar de WMO wil benutten om al bestaande taken beter te laten samenhangen.

De WMO stelt de gemeente en haar inwoners voor nieuwe uitdagingen door met een andere bril naar de samenleving te laten kijken. De WMO stelt ons in staat, maar daagt ons dus ook uit, om veel gemeentelijke taken die wij reeds geruime tijd uitvoeren in relatie te brengen met andere beleidsterreinen. Zo is het in het kader van de WMO bijvoorbeeld wenselijk om de inrichting van de openbare ruimte af te stemmen op de behoeften van verschillende kwetsbare en kleine doelgroepen. En kan het onderhoud van perken en speeltuinen gezien worden als het bijdragen aan de leefbaarheid van een wijk of dorp, zoals in prestatieveld 1 en 5 zal worden beschreven. De WMO geeft ons ook kansen om onze Texelse samenleving goed voor te bereiden op de toekomst en ervoor te zorgen dat we voor elkaar kunnen zorgen. Daarom heeft deze nota ook de ondertitel "Texel zorgt voor Texel" gekregen. Op Texel is er altijd een grote inzet geweest van vrijwilligers en mantelzorgen is een nieuwe term voor een al eeuwenoud fenomeen op Texel. De WMO kan ons echter helpen om dit in stand te houden en om de mensen die zich inzetten voor de samenleving een extra steuntje in de rug te geven. Op dit gebied worden bij prestatieveld 4 verschillende doeleinden en activiteiten voorgesteld.

Het 'eigen maken' van de WMO is een proces dat tijd nodig heeft. Dat betekent ook dat de integrale afstemming en het ontwikkelen van een integrale visie op de verschillende deelgebieden tijd zal vergen. We hopen dat deze beleidsnota hier een goed begin mee heeft gemaakt. Voor de inwoner van Texel betekent het ook dat dezelfde thema's opeens anders worden gebracht. Zo is er bijvoorbeeld geen ouderenbeleid meer, maar zitten alle onderdelen voor deze doelgroep verwerkt in de WMO beleidsnota. Het is een bewuste keuze te kiezen voor een indeling volgens de WMO prestatievelden en zoveel mogelijk af te stappen van doelgroepenbeleid. Op die manier hopen we een inclusief en integraal beleid te kunnen ontwikkelen, waar de doelgroepen profijt van zouden moeten hebben.

Met negen beleidsterreinen is de WMO dermate omvangrijk dat hier in wezen negen beleidsnota's voor u liggen. De indeling van de nota maakt het echter mogelijk om slechts die thema's te bekijken die u relevant acht.

Leeswijzer

De WMO beleidsnota is zodanig opgezet dat ieder hoofdstuk zelfstandig leesbaar is zodat u één of enkele prestatievelden die uw interesse hebben afzonderlijk kunt bestuderen.

Opbouw beleidsnota

- **Hoofdstuk I “WMO algemeen”** bevat algemene informatie over de Wet maatschappelijke ondersteuning. Er wordt ingegaan op de wettelijke tekst, de regelingen en bevoegdheden die opgaan in de WMO, uiteenzetting van de negen prestatievelden, de eisen aan de beleidsnota en de voorwaarden die de WMO stelt ten aanzien van inspraak en verantwoording.
- **Hoofdstuk II “WMO op Texel”** gaat over het proces dat op Texel is afgelegd vanaf het moment dat de WMO werd aangekondigd. U vindt een uiteenzetting van de beleidsstukken die betrekking hebben op de WMO en de nota's die komen te vervallen met deze WMO nota. Vervolgens wordt een korte beschrijving gegeven van de situatie en ontwikkelingen op Texel ten aanzien van de Texelse bevolking en specifieke WMO doelgroepen. Ten slotte wordt aandacht besteed aan de activiteiten en voorzieningen in de gemeente Texel die nu onder de paraplu van de WMO kunnen worden gezien en welk financieel plaatje dat met zich mee brengt.
- **Hoofdstuk III “Burgerparticipatie en WMO”** betreft de WMO in relatie met burgerparticipatie. Hier gaat het over “meepraten”. Wie worden geacht mee te praten over de beleidsontwikkeling- en uitvoering van de WMO en op welke manieren is dit mogelijk. Het eerste deel geeft een algemene beschrijving weer en het tweede deel zoomt in op de situatie op Texel.
- **Hoofdstuk IV “WMO rol van de gemeente”** gaat in op de rol van de gemeente in het kader van de WMO. De WMO stelt veel uitdagingen aan de gemeente en hier wordt uiteengezet welke rol de gemeente nu speelt en hoe de WMO nieuwe voorwaarden stelt aan die rol.
- **Hoofdstuk V** betreft prestatieveld 1 “Sociale samenhang en leefbaarheid”.
- **Hoofdstuk VI** betreft prestatieveld 2 “Opvoeding, opgroeien en gezinsondersteuning”.
- **Hoofdstuk VII** betreft prestatieveld 3 “Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning”.
- **Hoofdstuk VIII** betreft prestatieveld 4 “Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers”.
- **Hoofdstuk IX** betreft prestatieveld 5 “Het bevorderen van maatschappelijke participatie”.
- **Hoofdstuk X** betreft prestatieveld 6 “Voorzieningen voor mensen met een beperking”.
- **Hoofdstuk XI** betreft prestatieveld 7,8 en 9 “Maatschappelijke opvang, Openbare Gezondheidszorg (OGGZ) en verslavingsbeleid”.
- **Hoofdstuk XII “Uitvoeringsprogramma WMO beleidsnota”** geeft een overzicht van alle doeleinden, activiteiten en resultaten die ten aanzien van alle thema's en prestatievelden zijn bepaald voor de periode 2009-2013.
- **Bijlagen** waar bij verschillende hoofdstukken naar wordt verwezen.

Opbouw hoofdstukken

De hoofdstukken van deze nota zijn zoveel mogelijk als volgt ingedeeld:

algemene omschrijving

- omschrijving prestatieveld

landelijke trends en ontwikkelingen

- wat leeft er op dit moment ten aanzien van dit prestatieveld?
- wat zijn de nationale speerpunten
- welke ervaringen zijn bekend

welke ideeën bestaan er op Texel?

- voortkomend uit de WMO conceptnota in het geval er punten worden overgenomen
- voortkomend uit het project “Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst van Texel”. Bijlage 8 bevat de uitgebreide lijst van ideeën naar aanleiding van de publieksbijeenkomsten en stakeholders bijeenkomst van Ruimte voor ontwikkeling. In de hoofdstukken wordt een korte samenvatting gegeven.

wat doen we al op Texel?

- welke voorzieningen hebben we al op Texel
- voldoen de al bestaande voorzieningen aan de WMO?

kansen en knelpunten

- belangrijkste punten uit alle voorgaande tekst

visie en doeleinden

- conceptvisie vertaald uit voorgaande WMO beleidsstukken, interviews en de bijeenkomsten in het kader van "Ruimte voor Ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst"
- doeleinden voor beleid 2009-2013

beleid 2009-2013

- doeleinden vertaald naar activiteiten en te behalen resultaten

samenhang

- samenhang met andere prestatievelden

Doelgroep ouderen

(Verwijzing onderwerpen ANBO notitie "Wat wij willen")

Huisvesting:	Hoofdstuk V "Sociale samenhang en leefbaarheid" paragraaf 4.3 Woonvisie.
Wonen-pluszorg:	Hoofdstuk IX "Het bevorderen van maatschappelijke participatie" paragraaf 6 visie en doeleinden en paragraaf 6.1 Toelichting bij de genoemde doeleinden, pv 5-2 Integraal en inclusief beleid, Woondiensten zones.
Warme maaltijdvoorziening:	Is niet expliciet genoemd, maar hoort onder Hoofdstuk V "Sociale samenhang en leefbaarheid" paragraaf 4.5 subsidieverordening, Activiteiten Stichting Welzijn voor ouderen.
Verpleeghuis:	In standhouden verpleeghuis is geen gemeentelijke taak, is dus ook niet opgenomen in de nota WMO.
Zorgboerderijen:	Het opzetten van zorgboerderijen is geen gemeentelijke taak, is dus ook niet opgenomen in de nota WMO.
Dorpshuizen/wijksteunpunten:	Hoofdstuk V "Sociale samenhang en leefbaarheid" paragraaf 4 dorpshuizen, paragraaf 4.7, diensten en producten, Dorpsservicepunten, paragraaf 6 en 7 doelstelling 1, prestatieveld1 (DPV1-1) uitbreiden activiteiten dorpsservicepunten.
Coördinatie van (thuis)zorg:	Hoofdstuk VIII "Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
Mantelzorg en vrijwilligers:	Hoofdstuk VIII "Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Inhoudsopgave

Voorwoord	I-3
Inleiding	I-5
Leeswijzer	I-6
Inhoudsopgave	I-8
Hoofdstuk I: WMO algemeen	I-11
1 Welke regelingen en bevoegdheden gaan op in de WMO?	I-13
2 De negen prestatievelden	I-13
3 Beleidsnota	I-13
4 Inspraak en verantwoording	I-14
Hoofdstuk II: WMO op Texel	II-15
1 Proces beleidsontwikkeling WMO	II-15
2 WMO visie Texel	II-16
3 Texelse bevolking	II-20
Hoofdstuk III: Burgerparticipatie en WMO	III-22
1 Algemene omschrijving	III-22
2 Landelijke trends en ontwikkelingen	III-23
3 Welke ideeën bestaan er op Texel?	III-24
4 Wat doen we al op Texel?	III-24
5 Kansen en knelpunten	III-25
6 Visie en doeleinden	III-25
7 Beleid 2009-2013	III-26
Hoofdstuk IV: WMO-rol van de gemeente	IV-27
1 WMO regierol	IV-27
2 Intergemeentelijke en regionale samenwerking	IV-27
3 Beleidgestuurde Contractfinanciering (BCF)	IV-28
4 Monitoring & evaluatie	IV-28
5 Kansen en knelpunten	IV-29
6 Visie en doeleinden gemeente Texel	IV-30
7 Beleid 2009-2013	IV-30
Hoofdstuk V: Prestatieveld 1 "Sociale samenhang en leefbaarheid"	V-31
1 Omschrijving	V-31
2 Trends en ontwikkelingen	V-31
3 Welke ideeën bestaan er tot nu toe?	V-32
4 Wat doen we al?	V-32
5 Kansen en knelpunten	V-34
6 Visie en doeleinden	V-35
7 Beleid 2009-2013	V-36
8 Relatie tot andere prestatievelden	V-36
Hoofdstuk VI: Prestatieveld 2 "Opvoeding, opgroeien en gezinsondersteuning"	VI-37
1 Algemene omschrijving	VI-37
2 Trends en ontwikkelingen landelijk	VI-37
3 Welke ideeën bestaan er op Texel?	VI-38
4 Wat doen we al op Texel?	VI-39
5 Kansen en knelpunten	VI-40
6 Visie en doeleinden	VI-40
7 Beleid 2009-2013	VI-40
8 Relatie met andere prestatievelden	VI-40
Hoofdstuk VII: Prestatieveld 3 "Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning"	VII-41
1 Omschrijving	VII-41
2 Trends en ontwikkelingen	VII-41
3 Welke ideeën bestaan er tot nu toe?	VII-43
4 Wat doen we al?	VII-45
5 Kansen en knelpunten	VII-46

6	Visie en doeleinden.....	VII-46
7	Beleid 2009-2013.....	VII-48
8	Relatie tot andere prestatievelden.....	VII-49
Hoofdstuk VIII: Prestatieveld 4 “Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers”		VIII-50
Mantelzorgers		VIII-50
1	Omschrijving	VIII-50
2	Trends en ontwikkelingen	VIII-50
3	Welke ideeën zijn er tot nu toe?	VIII-51
4	Wat doen we al?	VIII-52
5	Kansen en knelpunten	VIII-52
6	Visie en doeleinden.....	VIII-53
7	Beleid	VIII-54
8	Relatie tot andere prestatievelden.....	VIII-54
Vrijwillige Inzet		VIII-55
1	Omschrijving	VIII-55
2	Trends en ontwikkelingen	VIII-55
3	Welke ideeën zijn er tot nu toe?	VIII-56
4	Wat doen we al?	VIII-56
5	Kansen en knelpunten	VIII-57
6	Visie en doeleinden.....	VIII-58
7	Beleid	VIII-58
8	Relatie met andere prestatievelden.....	VIII-58
Hoofdstuk IX: Prestatieveld 5 “Het bevorderen van maatschappelijke participatie”		IX-59
1	Omschrijving	IX-59
2	Trends en ontwikkelingen	IX-60
3	Welke ideeën bestaan er tot nu toe?.....	IX-60
4	Wat doen we al?	IX-60
5	Kansen en knelpunten	IX-62
6	Visie en doeleinden.....	IX-62
7	Beleid 2009-2013.....	IX-64
8	Relatie met andere prestatievelden.....	IX-64
Hoofdstuk X: Prestatieveld 6 “Voorzieningen voor mensen met een beperking”		X-66
1	Omschrijving	X-66
2	Trends en ontwikkelingen	X-66
3	Welke ideeën bestaan er tot nu toe op texel?	X-67
4	Wat doen we al?	X-68
5	Kansen en knelpunten	X-68
6	Visie en doeleinden.....	X-69
7	Beleidsvoorstel 2009-2013	X-70
8	Relatie met andere prestatievelden.....	X-70
Hoofdstuk XI: Prestatieveld 7, 8 en 9 “Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid”		XI-71
1	Omschrijving	XI-71
2	Trends en ontwikkelingen	XI-72
3	Welke ideeën bestaan er tot nu toe?.....	XI-73
4	Wat doen we al?	XI-74
5	Kansen en knelpunten	XI-76
6	Visie en doeleinden.....	XI-76
7	Beleid 2009-2013.....	XI-77
8	Relatie met andere prestatievelden.....	XI-78
Hoofdstuk XII: Uitvoeringsprogramma WMO beleidsnota 2009-2013		XII-79
Lijst afkortingen en begrippen		XII-86
Hoofdstuk XIII: Bijlagen.....		XIII-88
Bijlage 1: Uitgangspunten t.a.v. publieke dienstverlening (PV3).....		XIII-88
Bijlage 2: Overzicht organisaties met loketfunctie op gebied WMO (PV3).....		XIII-89
Bijlage 3: Overzicht producten en diensten WMO (PV3).....		XIII-90
Bijlage 4: Mantelzorg en vrijwillige zorg; overeenkomsten en verschillen (PV4).....		XIII-91

Bijlage 5: Probleem- en oplossingsanalyse (PV4).....	XIII-92
Bijlage 6: Mantelzorgers landelijk in beeld (PV4).....	XIII-96
Bijlage 7: Mantelzorg dienstverlening voor Texelaars (PV4).....	XIII-97
Bijlage 8: Ideeënboek van Ruimte voor ontwikkeling (2008).....	XIII-98
Bijlage 9: Overzicht gesprekken in kader WMO beleidsnota 2009-2013	XIII-113

Hoofdstuk I: WMO algemeen

Op 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (hierna: WMO) in werking getreden. Met deze wet wordt beoogd om mensen te stimuleren mee te doen (participatie) en om de zelfredzaamheid van voornamelijk mensen met een beperking te bevorderen. Het ministerie van VWS omschrijft het doel van de wet als volgt:

“Het maatschappelijke doel van de WMO is: meedoen. Meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente. Het eindperspectief van de WMO is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en op aanpalende terreinen. Voor mensen die langdurige, zware zorg nodig hebben is en blijft er de AWBZ.”

De WMO schrijft het college voor om ter compensatie van de beperkingen die een persoon met een beperking, een chronisch-, psychisch-, of een psychosociaal probleem ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, voorzieningen te treffen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:

- ⇒ een huishouden te voeren;
- ⇒ zich te verplaatsen in en om de woning;
- ⇒ zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- ⇒ medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De gemeente krijgt met de invoering van de WMO een grote mate van beleidsvrijheid en daarmee de ruimte zelf te bepalen hoe de maatschappelijke ondersteuning wordt vormgegeven. Gemeenten krijgen de regie omdat zij beter zicht hebben op de plaatselijke situatie dan de rijksoverheid.

Doelgroepen WMO

De WMO is er in principe voor iedereen. Steeds meer inwoners krijgen met de wet te maken. Dit komt niet alleen door de vergrijzing, waarbij de groep ouderen met beperkingen groter wordt, maar ook door de individualisering en de vermaatschappelijking van de zorg. Anders gezegd: mensen met een beperking willen vaak langer thuis blijven wonen.

Globaal zijn er vier ‘doelgroepen’ te benoemen binnen de WMO:

- a. Burgers met beperkingen die ondersteuning vragen;
- b. Burgers die zich in willen zetten voor de samenleving en ondersteuning bieden;
- c. Kwetsbare buurten
- d. Burgers algemeen

Gemiddeld heeft ongeveer 20 procent van de Nederlandse bevolking korte of langere tijd een ondersteuningsbehoefte. Een groot deel van de personen met een beperking of handicap kan min of meer zelfstandig participeren in de samenleving, maar heeft daarbij specifieke ondersteuning nodig, bijvoorbeeld bij huishoudelijke zelfredzaamheid, financiën, vervoer of dagbesteding.

Ten aanzien van *groep a* heeft de WMO te maken met veel specifieke doelgroepen, zoals;

- Mensen met een verstandelijke beperking
- Mensen met een lichamelijke beperking
- Mensen met een chronische ziekte
- Kinderen met opgroei problemen en ouders met opvoedproblemen
- Ouderen met psychogeriatrische problemen die zich niet meer op de samenleving oriënteren
- Mensen met ernstige en langdurige psychiatrische klachten
- Doelgroepen van de openbare geestelijke gezondheidszorg

- Zorgwekkende zorgmijders
- Mensen met verslavingsproblemen
- Daklozen
- 'Stille slachtoffers' van huiselijk geweld
- Mensen met een zintuiglijke beperking
- Groepen allochtone burgers

Ten aanzien van *groep b* gaat het om burgers met een participatiebehoefte. Dit zijn mensen die zich al dan niet betaald, actief inzetten voor anderen of voor de leefomgeving. Betaalde inzet wordt verricht door diverse maatschappelijke organisaties, zorginstellingen en het bedrijfsleven, onbetaalde inzet wordt echter verricht door vrijwilligers en mantelzorgers. Mantelzorgers vormen een groep waarvoor in het beleidsplan extra aandacht zal zijn.

Ten aanzien van *groep c* gaat het om buurten en/of wijken waar de sociale samenhang, veiligheid en leefbaarheid onder druk staan

In het onderstaande overzicht is aangegeven welke doelgroepen in welke prestatievelden aandacht krijgen.

Doelgroepen / prestatievelden voor Texelaars	Prestatieveld 1	Prestatieveld 2	Prestatieveld 3	Prestatieveld 4	Prestatieveld 5	Prestatieveld 6	Prestatieveld 7	Prestatieveld 8	Prestatieveld 9
A. Burgers met beperkingen die ondersteuning vragen									
1. Mensen met een verstandelijke beperking	X	X	X		X	X			
2a. Ouderen	X		X	X	X	X			
2b. Ouderen met psychogeriatrische problemen die zich niet meer op de samenleving oriënteren	X		X		X	X			
3. Mensen met ernstige en langdurige klachten.	X	X	X	X	X	X			
4. a. Mensen met een lichamelijke beperking.	X	X	X	X	X	X			
4 b. Mensen met een chronische ziekte	X	X	X	X	X	X			
5a. Kinderen met opgroeioproblemen		X							
5b. Ouders met opvoedproblemen		X							
6. Doelgroepen van de openbare geestelijke gezondheidszorg	X	X	X	X	X	X		X	
7. Zorgwekkende zorgmijders	X	X	X		X		X	X	X
8. Mensen met verslavingsproblemen	X	X	X		X	X		X	
9. Daklozen	X	X	X		X			X	
10. 'Stille slachtoffers' van huiselijk geweld	X	X	X		X		X		
11. Mensen met een zintuiglijke beperking	X	X	X		X	X			
12. Groepen allochtone burgers	X	X	X		X				
B. Burgers met participatiebehoefte die ondersteuning bieden									
Betaalde inzet: organisaties, instellingen, bedrijfsleven	X	X	X						
Onbetaalde inzet:									
Vrijwilligers	X	X	X	X					
Mantelzorgers	X	X	X	X					
C. Kwetsbare buurten									
Kwetsbare buurten	X				X				
D. Burgers algemeen									
Burgers algemeen	X	X	X						

Tabel 1: Overzicht doelgroepen en prestatievelden

1 Welke regelingen en bevoegdheden gaan op in de WMO?

In de WMO zijn diverse wetten en subsidieregelingen ondergebracht. De belangrijkste zijn de *Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg)*, de *Welzijnswet*, een deel uit de *Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)* en een onderdeel van de *Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)*. De middelen die de gemeente beschikbaar heeft voor de uitvoering van deze wetten zijn 'schoon aan de haak' overgeheveld en blijven onder de WMO beschikbaar.

Vooralsnog gaat het om een klein deel uit de AWBZ, namelijk de huishoudelijke verzorging. Ook voor de WCPV gaat het om een klein onderdeel, namelijk de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ).

Verder zijn de volgende vier subsidieregelingen uit de AWBZ naar de gemeente overgeheveld:

- Diensten bij wonen met zorg
- Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg (CVTM)
- Vorming, training en advies vrijwilligers (VTA)
- Collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg (GGZ)

2 De negen prestatievelden

Het begrip maatschappelijke ondersteuning wordt in de WMO uitgelegd aan de hand van negen prestatievelden. Het is aan de gemeente om deze velden met elkaar in verband te brengen en een samenhangend beleid tot stand te brengen. Deze prestatievelden zijn als volgt omschreven:

<i>Prestatieveld 1</i>	Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
<i>Prestatieveld 2</i>	Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
<i>Prestatieveld 3</i>	Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
<i>Prestatieveld 4</i>	Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
<i>Prestatieveld 5</i>	Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronische ziekte, een psychisch of psychosociaal probleem;
<i>Prestatieveld 6</i>	Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer;
<i>Prestatieveld 7</i>	Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;
<i>Prestatieveld 8</i>	Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
<i>Prestatieveld 9</i>	Het bevorderen van verslavingsbeleid.

In de WMO gaat het daarmee over een breed scala van beleidsterreinen en doelgroepen, waaronder:

- Welzijnswet (prestatieveld 1 en afhankelijk van thema ook andere prestatievelden).
- Een deel van het jeugd- en jongerenbeleid (prestatieveld 2).
- De wet voorzieningen gehandicapten (prestatieveld 5 en 6).
- Gehandicaptenbeleid, ouderenbeleid (prestatieveld 5 en 6).
- Integraal beleid maatschappelijke opvang en huiselijk geweld (prestatieveld 7 t/m 9).
- Vrijwilligersbeleid en mantelzorg (prestatieveld 4).

3 Beleidsnota

In artikel 3 van de WMO staat beschreven wat er in de definitieve beleidsvisie moet worden opgenomen. In de definitieve beleidsvisie wordt in ieder geval aangegeven:

- De doelstellingen per prestatieveld;

- Welke acties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- Welke resultaten de gemeente wenst te behalen;
- Welke maatregelen er worden genomen om de kwaliteit van de uitvoering te borgen;
- Hoe het samenhangende beleid zal worden uitgevoerd;
- Hoe de gemeente ervoor zorgt dat gebruikers van individuele voorzieningen keuzevrijheid hebben over de activiteiten van maatschappelijke ondersteuning;
- Op welke wijze de gemeente rekening houdt met de behoeften van kleine doelgroepen.

4 Inspraak en verantwoording

De WMO stelt twee belangrijke eisen aan gemeenten; *participatie* en *verantwoording*. Hiermee wordt bedoeld dat gemeenten enerzijds de burgers en instellingen die betrokken zijn bij de maatschappelijke ondersteuning, moeten betrekken bij het opstellen en uitvoeren van beleid. Voor de beleidsvoorbereiding en planvorming door het college is dit zelfs bij wet verplicht. Anderzijds wordt van de gemeente verwacht aan de lokale samenleving verantwoording af te leggen door de bereikte resultaten inzichtelijk te maken. Dit onderwerp wordt uitgebreid behandeld in het hoofdstukken over burgerparticipatie en de rol van de gemeente.

Hoofdstuk II: WMO op Texel

1 Proces beleidsontwikkeling WMO

Sinds de aankondiging van de Wet maatschappelijke ondersteuning heeft de gemeente Texel veel verkenningen verricht. Hieruit zijn verschillende documenten voortgekomen, die in de volgende paragraaf worden genoemd. Bij het ontwikkelen van de WMO nota zijn tevens andere nota's van de gemeente in acht genomen en komen enkele nota's te vervallen met het ingaan van deze nota.

1.1 Nota's

Nota's die in het kader van de WMO door de gemeente Texel zijn opgesteld:

- *"WMO in zicht"* (oktober 2005)
Dit betreft een inventarisatienota ten aanzien van vraag en aanbod op het terrein van wonen, zorg en welzijn.
- WMO Kadernota *"Betrokken Texelaars en een stevig vangnet"* (augustus 2006)
- *"Concept beleidsplan WMO. Een overzicht van het huidige beleid en een schets van Keuzemogelijkheden voor de toekomst"* (september 2007)
Deze nota draagt vooral een inventariserend karakter, ter voorbereiding op en het faciliteren van het interactieve beleidvormingsproces dat eind 2007 gevoerd is met externe partners in het kader van het project "Ruimte voor ontwikkeling". Er wordt een beeld geschetst van de vragen waarop de gemeente nog geen antwoorden heeft en welke keuzes de gemeente samen met belanghebbenden nog moet maken.
- Ideeënboek *"Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst"* (juni 2008)
- Geactualiseerde structuurvisie 2020 (verwacht 2008/2009)

Andere nota's die raakvlakken hebben voor de WMO beleidsnota zijn:

- *"Structuurvisie" 2020* (2002)
De structuurvisie 2020 is vastgesteld in 2002. De visie verkent voor deze middenlange termijn de kansen van en de uitdagingen voor het eiland. De visie is een beleidsnota op hoofdlijnen. De nota vormt voor de komende jaren als het ware een toetssteen voor beleidsbeslissingen op divers terrein. De structuurvisie wordt eind 2008 geactualiseerd in het project Ruimte voor Ontwikkeling.
- *"Woonvisie"* (2008)
- Jeugdvisie *"Wat jij wil(t)"* (2004)
- *"Texel breder in de sport"* (2008-2010)
- *"Strandnota"* (2007) In het kader van de WMO is bijvoorbeeld de toegankelijkheid van de strandopgangen een belangrijk thema uit de strandnota.
- *"Minimabeleid"* (2008)
- *"Nota lokaal gezondheidsbeleid"* (2007)

Nota's die komen te vervallen met het aannemen van de definitieve WMO beleidsnota zijn:

- *"Nota Ouderenbeleid Texel"* (1989)
- *"Concept beleidsplan WMO"* (2007)

1.2 Totstandkoming van WMO beleidsnota 2009-2013

Deze WMO beleidsnota is het resultaat van een verkenningsproces ten aanzien van de WMO door de gemeente en het interactieve proces in het kader van het project 'Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst'.

Het verkenningsproces ten aanzien van de WMO heeft diverse nota's voortgebracht (zie nota's in §1.1). De concept beleidsnota (2007), voorafgaand aan deze nota, droeg een inventariserend karakter, ter voorbereiding op en facilitering van het interactieve beleidvormingsproces van het

project “Ruimte voor Ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst” (RvO). In de WMO conceptnota is een beeld geschetst van de vragen waarop de gemeente nog geen antwoorden had en welke keuzes de gemeente samen met belanghebbenden nog moest maken.

Vanuit het project “Ruimte voor Ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst” is naast de beleidsvisie WMO gewerkt aan de actualisatie van de Structuurvisie Texel 2020, een ruimtelijke visie en een bestemmingsplan buitengebied.

De resultaten van het interactieve proces van de tweede fase van dit project hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan deze beleidsnota. De ideeën die tijdens de publieksbijeenkomsten zijn aangedragen en betrekking hebben op de WMO beleidsvelden hebben een duidelijke richting gegeven aan de conceptvisies die per prestatieveld zijn geformuleerd. Het overzicht van ideeën op het gebied van WMO is te vinden in bijlage 8.

Voor een aantal prestatievelden zijn in het kader van deze beleidsnota gesprekken gevoerd binnen en buiten de gemeente teneinde een beter inzicht te krijgen over wat we al doen of meer richting te geven aan wat we willen. Een overzicht van deze gesprekken is te vinden in bijlage 9.

In deze WMO beleidsnota wordt het beleid voorgesteld voor de periode 2009-2013 in de vorm van conceptvisies, doeleinden, activiteiten en resultaten. In hoofdstuk XII wordt een overzicht gegeven van het gehele WMO beleid voor deze periode.

2 WMO visie Texel

Gedurende het proces van oriëntatie en beleidsontwikkeling in het kader van de WMO zijn er op verschillende momenten keuzen gemaakt, die steeds meer richting hebben gegeven aan de WMO op Texel. Zo zijn er uitgangspunten gesteld in verschillende nota's en is er een visie ontwikkeld ten aanzien van maatschappelijke ondersteuning. Tevens hebben de inwoners van Texel op de publieksbijeenkomsten in het kader van “Ruimte voor ontwikkeling” hun ideeën en opvattingen kenbaar gemaakt.

Het is belangrijk een duidelijke visie te hebben ten aanzien van een dergelijk breed beleidsterrein als de WMO, waarbij de gemeenten bovendien veel ruimte hebben om zelf invulling te geven.

De WMO kan eigenlijk gezien worden als een nieuwe bril waardoor je veel al bestaande werkzaamheden en voorzieningen kunt zien. Dat is echter een keuze. Er zijn veel gemeenten die de WMO vertalen naar alleen de nieuwe taken en het oude bij het oude laten. De gemeente Texel kiest ervoor de WMO te beschouwen als een uitdaging die ons in staat stelt integraal beleid te ontwikkelen en al bestaande werkzaamheden en voorzieningen richting of ‘visie’ te geven.

2.1 Lokale keuzen en uitgangspunten voor WMO

Er liggen een aantal uitgangspunten ten grondslag aan de WMO die bepalend zijn voor het beleid dat de gemeente Texel wil voeren. Het betreft de uitgangspunten van het zogehete viertrapsmodel:

- 1) *Individuele verantwoordelijkheid* (Iedere burger is zelf verantwoordelijk voor de regie over zijn of haar leven, in overleg met en door steun van zijn eigen sociale netwerk).
- 2) *Civil society* (Burgers zijn niet alleen verantwoordelijk voor zichzelf maar ook voor elkaar).
- 3) *Algemene lokale voorzieningen* (Elke gemeente moet voorzien in een collectief ondersteuningsaanbod waar alle burgers gebruik van kunnen maken).
- 4) *Specifieke voorzieningen* (Elke gemeente moet voorzien in een persoonsgericht ondersteuningsaanbod voor kwetsbare burgers die ondanks eigen inspanningen en ondanks ondersteuning van derden geen oplossing kunnen vinden).

De gemeente heeft in de voorgaande WMO-stukken richting gegeven aan de visie ten aanzien van de WMO. De volgende uitgangspunten spelen hierbij een belangrijke rol en zullen in deze nota worden aangehouden.

Collectief waar mogelijk, individueel waar nodig

Dit uitgangspunt sluit aan bij de opzet van WMO en geeft in wezen aan dat de gemeente faciliteert daar waar de burger eigen initiatief kan ontplooien en voorzieningen aanbiedt daar waar de burger ondersteuning behoeft.

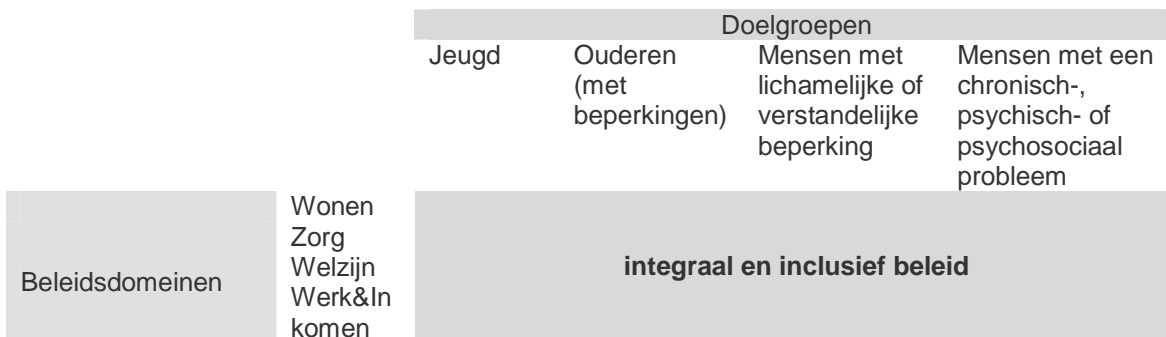
Vraaggericht

In het algemeen is de visie ten aanzien van de publieke dienstverlening sterk aan het veranderen in de afgelopen tijd. Het wordt steeds belangrijker dat beleid aansluit op de behoefte van burgers en beleid dus uitgaat van de vraag in plaats van het aanbod.

Integraal en inclusief beleid

De WMO daagt de gemeente uit op het gebied van inclusief en integraal beleid. Inclusief beleid maakt meedoen mogelijk en vraagt in de gehele beleidscyclus rekening te houden met verschillen tussen mensen en dan met name met de verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen. Uiteraard raakt inclusief beleid vele beleidsterreinen; niet alleen de WMO. Hiermee komen we tegelijkertijd bij integraal beleid, waarbij het gaat om de samenhang tussen beleidsterreinen, zoals welzijn, zorg, wonen, werk & inkomen, armoedebelief, onderwijs, verkeer- en parkeerbeleid en gezondheidszorg. Het is hierbij belangrijk dat men zich vanuit de verschillende kaders expliciet bewust is van deze samenhang, analyseert waar versterking en aanvulling plaats kan vinden en waar overlap, hiaten of tegengestelde belangen voorkomen.

De gemeente Texel wil deze uitdaging graag aangaan en stelt haar ambitie hoog op dit gebied. Integraal en inclusief beleid vraagt veel van de regierol van de gemeente. Uiteraard is het realiseren van inclusief en integraal beleid een groeiproces en niet een beslissing die je van de een op de andere dag kunt uitvoeren. Zowel de medewerkers binnen de gemeente als ook belangengroepen en betrokken aanbieders zullen zich deze manier van planning en uitvoering in de loop van de tijd eigen maken. Het volgende schema illustreert wat wordt bedoeld met inclusief en integraal beleid.

WMO beleidsterreinen en geen doelgroepenbeleid

Er is bewust voor gekozen om het doelgroepenbeleid zoveel mogelijk te laten passen binnen het WMO beleid. De reden hiervoor is tweeledig. Aan de ene kant wil de gemeente de WMO benutten om integraal en inclusief beleid mogelijk te maken. Anderzijds geeft de visie van WMO de mogelijkheid om bijvoorbeeld alle aspecten van het ouderenbeleid onder de noemer van WMO te plaatsen. Ten aanzien van jeugdbeleid is prestatieveld 2 van de WMO niet volledig dekkend, omdat dit slechts gericht is op preventie. Om deze reden zal er voorlopig wel een integraal jeugdbeleid blijven bestaan. Het is echter mogelijk dat in een volgende beleidsfase van de WMO er ook voor gekozen zal worden om het gehele jeugdbeleid bij de WMO onder te brengen, bijvoorbeeld onder prestatieveld 1 en 2.

Prioriteiten stellen

In onderstaand schema wordt aangegeven waar het voor de gemeente nieuwe taken en waar het al bestaande taken betreft. Nieuwe taken krijgen prioriteit in het uitvoeringsprogramma.

Prestatieveld	Omschrijving	bestaande taak/nieuwe taak
<i>Prestatieveld 1</i>	Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten	bestaande taak uit welzijnswet, aangescherpt met openbare ruimte
<i>Prestatieveld 2</i>	Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden	nieuwe taak op basis van de Wet op de jeugdzorg
<i>Prestatieveld 3</i>	Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning	nieuwe taak
<i>Prestatieveld 4</i>	Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	nieuwe taak
<i>Prestatieveld 5</i>	Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronische ziekte, een psychisch of psychosociaal probleem	nieuwe taak
<i>Prestatieveld 6</i>	Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch ziekte, een psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer	bestaande taak:WVG
<i>Prestatieveld 7</i>	Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd	nieuwe taak, Den Helder is centrumgemeente
<i>Prestatieveld 8</i>	Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen	bestaande taak uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
<i>Prestatieveld 9</i>	Het bevorderen van verslavingsbeleid	bestaande taak op basis van eigen beleid van de gemeente Texel

2.2 Visie op maatschappelijke ondersteuning

De visie van de gemeente Texel op maatschappelijke ondersteuning is bepalend voor het beleid dat de gemeente wil voeren. In de kadernota *'Betrokken Texelaars en een stevig vangnet'* die door de raad in augustus 2006 is vastgesteld, is de onderstaande visie op maatschappelijke ondersteuning geformuleerd:

'Het beleid van de gemeente Texel is, gezien haar geïsoleerde ligging, gericht op een hoge mate van zelfvoorziening en op een grote verantwoordelijkheid van haar burgers voor zichzelf, voor elkaar en voor de directe woon- en leefomgeving. De gemeente faciliteert deze actieve samenleving en door middel van een sociaal vangnet biedt de gemeente Texel ondersteuning aan burgers die niet actief en zelfstandig kunnen zijn.'

2.3 Wat doen we al?

Als we de WMO beschouwen als een bril die ons in staat stelt beleid integraal af te stemmen en meer richting te geven, dan betekent dat ook dat we met deze bril moeten kijken naar de al bestaande werkzaamheden en voorzieningen. Ten aanzien van bijvoorbeeld prestatieveld 1 *"Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten"* kunnen

in wezen heel veel taken ondergebracht worden die de gemeente al uitvoert, zoals sportfaciliteiten- en activiteiten of aanpassingen in de openbare ruimte die de leefbaarheid bevorderen. Op deze manier zien we heel goed dat we eigenlijk al heel veel doen, zoals wordt aangegeven onder elk prestatieveld. De integrale en inclusieve benadering van de WMO moet beschouwd worden als een groeiproces. Daarom is het waarschijnlijk dat met de tijd steeds meer al bestaande taken onder de WMO worden geschaard, of misschien wordt er op een gegeven moment juist weer gekozen om er bepaalde taken weg te halen en onder een andere noemer te plaatsen.

2.4 Financieel plaatje WMO

Uiteraard valt de uitdaging om bestaande taken onder de WMO te benoemen ook te vertalen in cijfers. Hierdoor wordt nog duidelijker dat in de gemeente al heel veel gebeurt. Dit financiële plaatje is niet per prestatieveld weergegeven, aangezien dat betekent dat bestaande budgetten opgedeeld zouden moeten worden en dat is op dit moment een pas te ver. Wel is aangegeven onder welk(e) prestatieveld(en) de betreffende post zou vallen.

Bedrag €	Referentie	WMO PV
125.899,00	Algemeen maatschappelijk werk	PV3/5
273.121,00	Bibliotheek	PV1/3
42.000,00	Dorpsservicepunten	WMOalg
187.216,00	Jeugd- en jongerenwerk	PV1/2/3
299.561,00	Jeugdgezondheidszorg en CJG en opvoedingsondersteuning	PV1/2/3
407.224,00	Leefbaarheid/openbare ruimte	PV1/5
333.132,00	Muziek- en Dansschool	PV1
10.340,00	OGGZ	PV7/8/9
211.585,00	Ouderenwerk	PV1/3/4/5
408.654,00	Sportfaciliteiten	PV1
45.513,00	Steunpunt verslavingszorg	PV7/8/9
3.462,00	Voorlichting verslavingsproblematiek	PV7/8/9
2.850,00	Vrijwilligersbeleid	PV4
78.033,00	WMO awbz regelingen	Divers
1.027.649,00	WMO huishoudelijke verzorging	PV6
26.334,00	WMO indicaties	PV6
66.182,00	WMO uitvoeringskosten	Divers
322.334,00	WMO vervoer in en om woning	PV6
176.152,00	WMO vervoersvoorziening	PV6
131.673,00	WMO woningaanpassing	PV6
257.189,00	Incidentele subsidies (subsidieverordening Texel)	PV1
4.436.103,00	Totaal WMO	

Tabel: financieel overzicht WMO juli 2008

Het budget dat de gemeente voor WMO taken ontvangt betreft de middelen van de WVG, de huishoudelijke verzorging, een viertal AWBZ subsidieregelingen en uitvoeringskosten. De middelen die de gemeente jaarlijks op basis van de Welzijnswet uitgeeft, zijn daar niet in opgenomen. De gemeenteraad stelt jaarlijks in de begroting het budget voor de hiervoor genoemde posten vast. De gemeente hanteert in principe het beginsel dat middelen die

¹ Op basis van begroting 2008.

voor een bepaald doel in de algemene uitkering worden opgenomen, gelabeld worden voor dat doel. Daar kan van worden afgeweken. De vroegere reserve voor de WVG is omgezet in een reserve WMO. Deze heeft in 2008 een ondergrens van 55.000 en een bovengrens van 455.000. Het fonds heeft in 2007 de bovengrens bereikt. Bij tekorten worden deze gefinancierd uit de reserve.

Het uitvoeringsprogramma van de beleidsnota (zie hoofdstuk XII) bevat een aantal doelstellingen die invoering van nieuwe activiteiten omvatten en uitbreiding van huidige activiteiten. Daarvoor zijn financiële middelen noodzakelijk. Die kosten zijn op dit moment niet in te schatten. Immers pas na vaststelling van het beleidsplan kan het college met de uitvoering starten en met instellingen onderhandelen over de uitvoering van taken en de daarvoor nodige middelen. Uitgangspunt is dat de nieuwe activiteiten en de uitbreiding van activiteiten bekostigd worden uit het totaal in de gemeente begroting opgenomen bedrag voor de WMO. Als dit niet mogelijk is, wordt een voorstel voor financiering van die activiteit aan de raad voorgelegd.

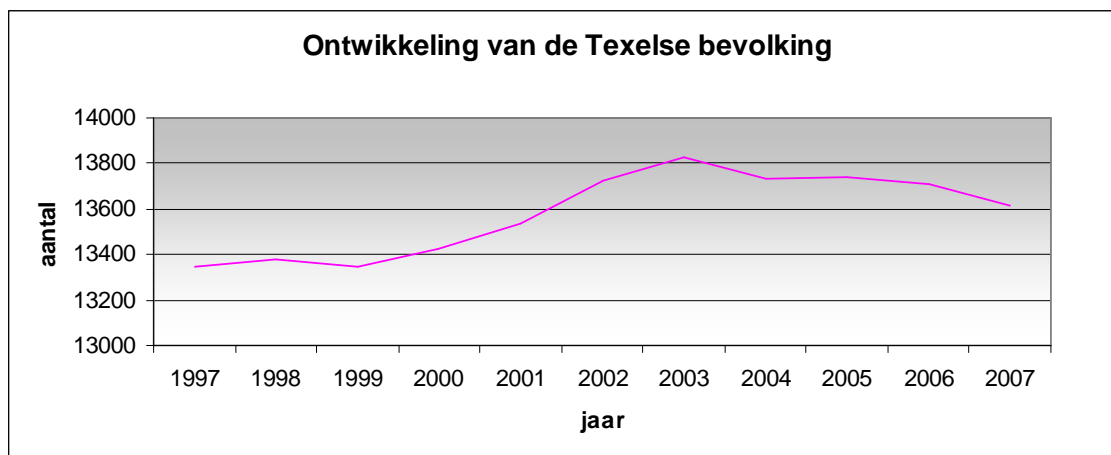
3 Texelse bevolking

De huidige bevolkingssamenstelling en ontwikkeling van de bevolking op Texel vertoont andere kenmerken dan in de rest van Nederland. We kunnen dus niet zomaar uitgaan van landelijke trends waar het gaat om demografische ontwikkeling en andere ontwikkelingen die hiermee verband hebben.

In 2007 zijn twee demografische studies gedaan op Texel. Eén betreft een studie naar de vergrijzing en de zorgvraag op Texel in opdracht van Omring. De andere studie is in het kader van het project "Ruimte voor Ontwikkeling" gemaakt door de gemeente. Van beide studies zullen de meest relevante conclusies worden weergegeven.²

Bevolkingsopbouw- en ontwikkeling

De ontwikkeling van de gehele Texelse bevolking maakt vanaf 2003 een daling door. Dit betreft de balans tussen geboorten en overledenen en nieuwe vestigingen en mensen die van het eiland vertrekken. Texel heeft de afgelopen jaren wel degelijk een geboorteoverschot, maar dat overschot wordt wel steeds kleiner. De afname, zoals aangegeven in de grafiek, wordt nu nog veroorzaakt door een vertrekoverschot. Er vertrekken meer mensen dan dat zich mensen vestigen. De verwachting is echter dat er over een paar jaar sprake zal zijn van een sterfteoverschot op Texel en dan zal de daling aanhouden.

Grafiek 1 Ontwikkeling van de Texelse bevolking. Bron: CBS 2007

De bevolkingsopbouw in de periode 1997 – 2007 kenmerkt zich door een ontgroening door de daling van de groepen 0-10 jarigen en een sterke vergrijzing door de toename 60 -70 jarigen en

² "OeiGroei", Managemens 2007 (in opdracht van Omring)
"Demografische ontwikkeling van Texel, Afd.Samenleving 2007

70 -80 jarigen. Ontgroening betreft de daling van het aandeel van 0-20 jarigen binnen de totale bevolking en vergrijzing betreft de stijging van het aandeel 65+-ers op de totale bevolking.

In de studie Oei...groei is de demografische ontwikkeling onderzocht ten aanzien van vijf leeftijdsgroepen en dit heeft een paar opvallende verschillen met landelijke ontwikkelingen opgeleverd:

- het aantal jeugdigen (15 tot 20 jaar) en jong productieven (20 tot 30 en zelfs tot 40 jaar) is veel sterker gedaald dan in de rest van Nederland;
- het aantal inwoners in de leeftijd tussen de 50 en 70 jaar groeit sterker dan in Nederland;
- het aantal inwoners in de leeftijd tussen de 70 en 80 stijgt minder hard en
- het aantal inwoners van 80 jaar en ouder neemt sterker toe.

Verwachtingen zorgvraag Texel

Het aantal babyboomers op Texel is beduidend groter dan in de rest van het land en deze groep zal in 2011 haar pensioengerechtigde leeftijd bereiken. De populatie inwoners van 65 jaar en ouder in de gemeente Texel zal naar verwachting groeien van 23.2% van de totale bevolking in 2007 naar 25.2 % in 2012. Het is daarom van belang dat Texel zich voorbereidt op deze ontwikkeling en de toenemende zorgvraag die dit teweeg zal brengen.

Hoofdstuk III: Burgerparticipatie en WMO

1 Algemene omschrijving

Burgerparticipatie	het betrekken van burgers en gebruikers van voorzieningen bij de beleidsvorming
Cliëntenparticipatie	het meedenken en meebeslissen over inhoud, opzet, uitvoering en evaluatie van beleid en de daaruit voortvloeiende maatregelen

De WMO gaat over meepraten, meedoen en meehelpen: maatschappelijke participatie en de ondersteuning die daarvoor nodig is. In dit hoofdstuk gaat het over meepraten, hier vertaald als burgerparticipatie.

Kenmerkend voor de WMO is het sturingsmodel van *horizontalisering*. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het Rijk randvoorwaarden geeft waarbinnen de gemeenten hun beleid mogen inrichten. Binnen de rijkskaders is het vervolgens aan gemeenten om de ondersteuning optimaal af te stemmen op de behoefte van hun burgers, samen met die burgers, zorginstellingen en andere lokale partijen.

De gemeente legt aan de lokale samenleving verantwoording af door de bereikte resultaten inzichtelijk te maken; dit noemt men de horizontale verantwoordingslijnen. Dit houdt concreet in dat de WMO twee eisen stelt aan gemeenten, namelijk *participatie* en *verantwoording*. Hiermee wordt bedoeld dat gemeenten de burgers en instellingen die betrokken zijn bij de maatschappelijke ondersteuning, dienen te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van beleid. Voor de beleidsvoorbereiding en planvorming door het college is dit zelfs bij wet verplicht. Ook legt de gemeente verantwoording af aan zijn burgers en lokale instellingen door de bereikte resultaten inzichtelijk te maken. Elk jaar moeten de resultaten van klanttevredenheid WMO en WMO- prestatiegegevens voor 1 juli bij de Rijksoverheid worden aangeleverd.

De wettelijke eis tot cliënten- en burgerparticipatie geeft de gemeente de opdracht om zich te vergewissen van de belangen van verschillende (kleine) groepen en ook van groepen die moeilijk hun mening kenbaar maken. Over het algemeen blijkt het lastig om een representatieve vertegenwoordiging bereid te vinden om mee te denken. Vooral mondige mensen laten hun stem horen. Minder goed georganiseerde belangen komen minder aan bod.

Gemeenten geven een eigen invulling aan de vorm waarin ze inwoners laten 'meepraten'. Het grootste deel doet dit in de vorm van een WMO raad- of platform, die op vele manieren kan worden ingericht. In de subparagraaf 'Trends en ontwikkelingen' wordt hier aandacht aan geschonken.

Wettelijk kader

WMO, Artikel 11, lid 1	Het college van burgemeester en wethouders betreft de ingezetenen van de gemeente en in de gemeente een belanghebbende natuurlijke en rechtspersonen bij de voorbereiding van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning, op de wijze voorzien in de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet vastgestelde verordening. In deze formele wetstekst zijn 'ingezetenen' alle burgers van de gemeente. Onder 'belanghebbende natuurlijke en rechtspersonen' wordt verstaan gebruikers van WMO-voorzieningen (lees: cliënten) en cliëntenorganisaties.
Gemeentewet Artikel 150	Schrijft voor dat de gemeente de inspraak regelt door middel van een verordening
WMO, Artikel 9	Het college van burgemeester en wethouders publiceert jaarlijks voor 1 juli: de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers over maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, die verkregen zijn volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen. Dit betekent dat gemeenten cliëntenorganisaties en eventueel ook uitvoeringsorganisaties betreft bij de voorbereiding en uitvoering van het tevredenheidonderzoek.
WMO, Artikel	Alvorens een voordracht tot vaststelling door de gemeenteraad te doen, vraagt het college

12, lid 1	van burgemeester en wethouders over het ontwerpplan advies aan de gezamenlijke vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.
WMO, Artikel 3, lid 4 f	In het plan wordt in ieder geval aangegeven: op welke wijze de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders zich hebben vergewist van de behoeften van kleine groepen.
WMO, Artikel 11, lid 4	Onverminderd het eerste lid vergewist het college van burgemeester en wethouders zich bij de voorbereiding van het beleid tevens van de belangen en behoeften van ingezetenen die hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken.

Samengevat betekent dit dat gemeenten:

- ⇒ cliënten en cliëntenorganisaties betrekken bij de voorbereiding van het vierjaren beleidsplan;
- ⇒ cliënten en cliëntenorganisaties in staat stellen zelf voorstellen te doen voor beleid op het gebied van maatschappelijke ondersteuning;
- ⇒ cliëntenorganisaties betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van het jaarlijkse tevredenheidsonderzoek;
- ⇒ voor moeilijk te bereiken groepen of groepen die zich afzijdig houden van inspraakprocedures (zoals daklozen, verslaafden, sociaal geïsoleerde ouderen met psychogeriatrische problemen en zorgmijders) moeten er andere vormen van cliëntenparticipatie door gemeenten worden gehanteerd.

Mogelijke participatievormen

De werkvormen van burgerparticipatie, die op dit moment het meest gebruikt worden zijn:

- klantpanels/ WMO-raad;
- enquêtes;
- gebruik maken van bestaande overlegvorm en/of van nieuwe initiatieven van burgers respectievelijk instellingen;
- spreekrecht in besluitvormingstraject/ schaduwfractieleden;
- open wervingsprocedure voor collectieve voorzieningen;
- digitaal debat;
- stadsgesprek;
- voorlichtingsbijeenkomst.

Deze vormen kunnen gemengd gebruikt worden afhankelijk van de beleidsfase, de doelgroep of het beleidsterrein. De wet verplicht geen specifieke vorm van participatie.

2 Landelijke trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van WMO en burgerparticipatie	
<i>Doelgroepen in WMO adviesraden</i>	De doelgroepen die het best vertegenwoordigd zijn in de WMO-adviesraden zijn ouderen en mensen met een lichamelijke beperking. Mantelzorgers, chronisch zieken en vrijwilligers zijn redelijk goed vertegenwoordigd. De dak- en thuislozen en verslaafden zijn minder goed vertegenwoordigd. ³ Het blijkt moeilijk te zijn kleine, minder goed vertegenwoordigde, doelgroepen te vertegenwoordigen. Voor deze doelgroepen kan een aparte aanpak noodzakelijk zijn en volgens de WMO moeten gemeenten zich hiervoor inzetten (artikel 3).
<i>Status van WMO adviesraden</i>	51% van de adviesraden heeft formele bevoegdheden. 41% is ook door het college van burgemeester en wethouders ingesteld bij reglement. In sommige gevallen is de adviesraad een stichting.
<i>Adviesreinen WMO raden</i>	Het blijkt dat het grootste deel van de WMO adviesraden (83%) over alle negen velden van WMO adviseert. Het merendeel (78%) adviseert over beleid en uitvoering. De helft adviseert ook over grenzende beleidsterreinen, zoals gezondheidsplannen en jeugdzorg.
<i>Knelpunten WMO adviesraden</i>	Uit resultaten van onderzoek blijkt dat WMO raden veelal ontevreden zijn over hun inbreng op het beleid rond cliëntgestuurde initiatieven, OGGZ/maatschappelijke opvang, herindicatie van hulp bij het huishouden en inkoop van hulp bij het huishouden. Ook wordt aangegeven dat het voor raadsleden moeilijk is goed feeling te houden met hun achterban.

³ Bron: "Zelfevaluatie WMO-raden", Verwey-Jonker Instituut, 2008

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van WMO en burgerparticipatie	
<i>Risico vervlakking WMO raad</i>	De WMO-raad bestaat meestal uit vertegenwoordigers van veel verschillende partijen, waardoor er compromisvorming en vervlakking van beleid kan ontstaan. Hierdoor kan de functie van de WMO-raad, om bij te dragen aan de kwaliteit van beleid, onder druk komen te staan.
<i>Doel van participatie</i>	Bij het bepalen van een vorm van burgerparticipatie blijkt het belangrijk te zijn duidelijkheid te hebben ten aanzien van het doel van die participatie. Het doel kan bijvoorbeeld zijn om (1) inzicht krijgen in de wensen en behoeften van de gebruikers; (2) afstemmen van vraag en aanbod; (3) het leren van kennis en ervaringen; (4) het informeren van burgers; (5) contact krijgen met burgers; (6) vergroten van betrokkenheid bij het beleid; (6) het vorm geven van de eigen verantwoordelijkheid.
<i>Wanneer participatie</i>	Van belang bij het ontwerpen van burgerparticipatie bij beleid is het moment waarop burgers betrokken dienen te worden bij het beleid. Voor verschillende beleidsfasen kunnen bovendien andere participatievormen wenselijk zijn.

3 Welke ideeën bestaan er op Texel?

In het kader van het project ruimte voor ontwikkeling zijn ideeën of opmerkingen naar voren gekomen die met dit thema te maken hebben. De boodschap die op dit gebied is overgebracht houdt in dat wanneer de gemeente de voorwaarden schept en faciliteert, de burger goed in staat is om te participeren en mee te praten. De gemeente dient niet alles te bepalen maar ook ruimte te laten voor initiatieven en ideeën van de burger.

4 Wat doen we al op Texel?

Zoals bij het merendeel van de gemeenten heeft de gemeente Texel zich in eerste instantie gericht op de nieuwe taken van de WMO ten aanzien van prestatieveld 6 'individuele voorzieningen'. Bij het inrichten van deze nieuwe taak zijn belangenorganisaties betrokken geweest. Bij de verdere vormgeving van het WMO beleid wordt het steeds belangrijker een effectieve participatievorm toe te passen. De verschillende ervaringen die hiermee zijn opgedaan worden hier beschreven.

4.1 WMO adviesraad en Gemeenschapsraad

In 2006 bestond het voornemen de Texelse Gemeenschapsraad te laten fungeren als WMO Adviesraad. De gemeenschapsraad is in 2004 opgericht door Texel Vitaal en kent een brede vertegenwoordiging van onder andere: dorpshuizen, brandweer, behandelaars, arbeid en economische aangelegenheden, gezondheidszorg, cultuur en recreatie, wonen en huisvesting, jeugd en jongeren, gehandicapten, onderwijs, ouderen, religie en levensbeschouwing, sport, vrouwenorganisaties, welzijn en maatschappelijke dienstverlening.

De gemeenschapsraad heeft een voorzitter en staat onder leiding van de stuurgroep Texel Vitaal. De raad komt ongeveer zes keer per jaar bij elkaar. Voor veel maatschappelijke thema's is er een commissie of werkgroep in het leven geroepen.

De gemeenschapsraad is echter nooit officieel geïnstalleerd als WMO adviesraad en in de loop van de tijd bleek dit ook niet wenselijk. Zoals de landelijke ontwikkelingen laten zien kan een WMO adviesraad zijn rol niet goed vervullen indien hierbij vertegenwoordigers zitten van zowel aanbieders als ontvangers.

Aangezien de WMO adviesraad door het bestuur als een belangrijk thema wordt beschouwd is besloten het opzetten van de WMO adviesraad wel op te nemen als onderdeel van deze WMO beleidsnota. Echter de voorbereidingen voor het opzetten van de WMO adviesraad zijn vanaf augustus 2008 gestart. De WMO adviesraad zal na het vaststellen van de verordening naar verwachting begin 2009 worden geïnstalleerd.

4.2 Interactieve beleidsontwikkeling

Ten aanzien van de burgerparticipatie in het kader van beleidsontwikkeling WMO is aangesloten bij het project 'Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst' (in het vervolg aangeduid met RVO). In dit project wordt naast de beleidsvisie WMO gewerkt aan de actualisatie

van de Structuurvisie Texel 2020, een ruimtelijke visie en een bestemmingsplan buitengebied. Het project is opgebouwd uit een drietal fasen, te weten: analyse, visievorming en planvaststelling. De belangrijkste interactieve momenten en vormen tijdens het project zijn door de raad vastgesteld:

- Startmoment: een moment om publiciteit te zoeken en informatie te verstrekken
- Meerdere thema publieksbijeenkomsten (volgens de World café-methode)
- Verkenning dilemma's
- Opstellen ideeënboek
- Aparte aandacht voor de inzet van jeugd bij het interactieve proces

Het interactieve proces tijdens RVO is als zeer positief ervaren door zowel het bestuur, de raad en de medewerkers van de gemeente als ook door de Texelse bevolking die eraan heeft deelgenomen. De dorpenrondes en de thematische publieksbijeenkomsten zijn participatievormen die de gemeente in het vervolg vaker wil gaan toepassen.

4.3 Overleg belangenorganisaties

Bij ontwikkeling en uitvoering van beleid op het gebied van de WMO wordt dikwijls overleg gepleegd met belangenorganisaties zoals ANBO, SIGT en het Periodiek Jeugd Overleg (PJO). Dit gebeurt op initiatief van zowel de gemeente als van de belangenorganisaties zelf en heeft de vorm van informeren, raadplegen en/of advies. Voor bepaalde beleidsterreinen zoals individuele voorzieningen is deze overlevorm continu ingebouwd in de beleidscyclus, zoals bij de aanbestedingen (zie ook hoofdstuk X, paragraaf 4). Ook bij gemeentewerken wordt in het kader van toegang tot de openbare ruimte regelmatig overleg gepleegd met belangenorganisaties.

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
Participatie van kleine kwetsbare doelgroepen, zoals mantelzorgers, GGZ patiënten, dak- en thuislozen	Proactieve benadering ten aanzien van kleinere doelgroepen vanuit gemeente en WMO adviesraad- of platform
De gemeenschapsraad kan de rol van WMO adviesraad niet (blijven) vervullen	WMO adviesraad- of platform opzetten
Onduidelijkheid over participatieprocedures	Vormen van participatie naast elkaar gebruiken waarbij zowel vragers als aanbieders worden betrokken
	Duidelijke regels t.a.v. participatie opstellen (bijvoorbeeld bij aanbestedingen)

6 Visie en doeleinden

Conceptvisie WMO en Burgerparticipatie

De inwoners van Texel hebben de mogelijkheid mee te praten over het aanbod en de kwaliteit van de voorzieningen in het kader van de WMO. De WMO adviesraad heeft hierbij een belangrijke rol, maar tevens krijgen zowel aanbieders als kleine doelgroepen die niet direct deel uitmaken van de WMO adviesraad de kans gevraagd of ongevraagd mee te praten over beleid en uitvoering.

	Doeleinden Burgerparticipatie
D-BP1	Goed functionerende WMO adviesraad- of platform, die gevraagd en ongevraagd op alle WMO terreinen advies uitbrengt.
D-BP2	Proactieve aanpak om kleine kwetsbare doelgroepen te betrekken bij WMO beleidsontwikkeling- en uitvoering.
D-BP3	Binnen de WMO-beleidscyclus verschillende vormen van participatie inbouwen, aangepast aan doelgroep, thema en beleidsfase.

7 Beleid 2009-2013

Beleid 2009-2013 WMO en Burgerparticipatie			
code	Activiteit	Resultaat	Wanneer
D-BP1	Opzetten van een WMO adviesraad	WMO adviesraad	2008/9
		Jaarplannen en evaluatie WMO wordt met WMO adviesraad besproken	Vanaf 2009
D-BP2	Onderzoek naar behoeften van kleine en kwetsbare doelgroepen	Inzicht in behoeften kleine en kwetsbare doelgroepen	2009-2013
	Ontwikkeling strategie om kleine en kwetsbare doelgroepen structureel te betrekken bij WMO beleid- en uitvoering	Participatie van kleine en kwetsbare doelgroepen bij WMO beleid- en uitvoering	2009 >
D-BP3	WMO participatieplan ontwikkelen, waarin wordt weergegeven welke vormen van participatie wenselijk zijn voor welke beleidsthema's, -fasen of doelgroepen.	Voor gemeente en burger duidelijkheid ten aanzien van participatiemogelijkheden WMO	2010

Hoofdstuk IV: WMO-rol van de gemeente

1 WMO regierol

1.1 Algemeen

De WMO gaat ervan uit dat gemeenten optreden als regisseur in het complexe en veelomvattende veld van de WMO. In de praktijk omvat een regierol een aantal onderling samenhangende regierollen en –taken, zoals wonen/welzijn/zorg, gezondheidsbeleid, *civil society* en OGGZ/maatschappelijke opvang/verslavingszorg. De regierol richt zich onder andere op:

- ⇒ het realiseren van de samenhang binnen het WMO-beleid en met de aanpalende beleidsgebieden,
- ⇒ het realiseren van optimale burgerbetrokkenheid,
- ⇒ het initiëren en implementeren van vernieuwingen,
- ⇒ het optimaliseren van de synergie tussen uitvoeringsorganisaties die in ketens samenwerken.

Het is belangrijk voor zowel de gemeente zelf, als ook voor de burgers en de betrokken organisaties dat er een duidelijke invulling wordt gegeven aan de regierol van de gemeente. De regierol kan de vorm hebben van een faciliterende en procesbegeleidende rol waarbij de burgers en hun organisaties de ruimte krijgen om de inhoud te bepalen tot een juist sturende rol vanuit een expliciete, inhoudelijke visie op het gewenste resultaat.

1.2 Regierol gemeente Texel

Met de WMO is de 'regierol' van de gemeente ineens een heel belangrijk gegeven geworden. Echter in de praktijk is hier nog niet 'bewust' invulling gegeven door de gemeente. Uiteraard wordt er veel ondernomen vanuit de regierol, maar dikwijls nog niet bewust genoeg. Het is voor alle betrokkenen belangrijk om ten aanzien van verschillende prestatievelden of voorzieningen duidelijk te hebben wie welke rol invult. In veel gevallen zie je dat wanneer een voorziening is uitbesteed er door de gemeente te weinig relatie wordt onderhouden met de desbetreffende partnerorganisatie(s) en de omgeving van de voorziening. Dit is vaak het gevolg van tijdgebrek, maar indien die 'regierol' een duidelijke invulling krijgt kan zij ook een duidelijke plek krijgen, waardoor er tijd kan worden ingeruimd.

2 Intergemeentelijke en regionale samenwerking

2.1 Algemeen

Gemeenten kunnen op verschillende manieren en terreinen samenwerkingsverbanden aangaan in het kader van de WMO. Afhankelijk van de bestaande samenwerkingsverbanden en de omvang van de gemeente kan worden gekozen voor een bilaterale of een regionale aanpak. Voor kleine gemeenten levert samenwerking met meer gemeenten grotere schaalvoordelen op. Bovendien zijn instellingen (zorgaanbieders, zorgkantoor, welzijnsinstellingen, etc.) vaak ook regionaal georganiseerd.

Samenwerking kan plaatsvinden op het gebied van:

- kennisuitwisseling ten aanzien van de herijking (aanpak, vorderingen, beleidsplannen, etc. tussen gemeenten worden onderling uitgewisseld. In incidenteel of structureel overleg worden ervaringen en overwegingen besproken),
- gezamenlijk formuleren van beleid (bij de invulling van de prestatievelden stemmen gemeenten hun beleid op elkaar af en soms is het beleid in de verschillende gemeenten gelijk. Dat laatste is in het bijzonder nuttig wanneer de betrokken instellingen in de verschillende gemeenten dezelfde zijn),

- gezamenlijke beleidsuitvoering (op onderdelen).

2.2 Samenwerkingsverbanden gemeente Texel

Als kleine gemeente heeft Texel veel te maken met regionale en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Binnen de WMO voorzieningen fungeert Den Helder als centrumgemeente voor bijvoorbeeld de prestatievelden 7,8 en 9 en deels ook voor de mantelzorgondersteuning van prestatieveld 4. In het geval van 7,8 en 9 is deze samenwerking door het ministerie bepaald en gaat het budget ook direct naar de centrumgemeente. In andere gevallen, zoals prestatieveld 4, is dit de keuze van de gemeente zelf.

Daarnaast worden tevens voorzieningen, zoals de gehandicapten hulpmiddelen en de hulp bij het huishouden, in regionaal verband aanbesteed en wordt er vanuit de provincie voor andere prestatievelden onderzocht of er meer samenwerkingsverbanden mogelijk zijn.

De ervaring met deze samenwerkingsverbanden is tweeledig. Enerzijds bespaart het onze 'kleine' gemeente erg veel werk en wordt het als positief ervaren om uit te wisselen met andere gemeenten. Anderzijds loopt Texel, als eiland, dikwijls het risico ten aanzien van een bepaalde voorziening niet dezelfde kwantiteit of kwaliteit te ontvangen als de andere aangesloten gemeenten. Vanwege dat risico is het voor de gemeente des te belangrijk om de uitbestede voorzieningen goed te monitoren en te evalueren.

3 Beleidgestuurde Contractfinanciering (BCF)

3.1 Algemeen

Beleidsgestuurde contractfinanciering is een contractvorm die steeds vaker door gemeenten wordt toegepast. De BCF methode richt zich op het proces van sturings- en verantwoordelijkheidsrelaties en minder op de precieze inhoud daarvan. Binnen de subsidierelaties worden contractafspraken gemaakt waarmee de vrijblijvendheid afneemt en de relatie verzakelijkt. Lokale overheid en hulpverlenende organisaties groeien op deze manier in hun rol als professionele opdrachtgever en opdrachtnemer, en worden strategische partners van elkaar.

3.2 BCF op Texel

Bij de gemeente Texel is de beleidsgestuurde contractfinanciering ook een steeds vaker gebruikte financieringsvorm. Op deze manier wordt bijvoorbeeld financiering verleend aan de welzijnsinstantie Pharos, SWOT (Stichting welzijn ouderen Texel), Muziek- en dansschool en de bibliotheek. De contractcyclus van de BCF betreft een ingewikkeld proces, dat door zowel opdrachtgever en opdrachtnemer nog 'eigen' moet worden gemaakt. Het is belangrijk om de lopende BCF contracten onder de loep te nemen en hier lering uit te trekken. Op die manier kunnen we toewerken naar een optimaal gebruik van deze contracten teneinde beleid en uitvoering goed op elkaar af te stemmen.

4 Monitoring & evaluatie

Monitoring verwijst naar het op continue basis onderzoeken en observeren van de voortgang, wat bijstelling van de doelen tot gevolg kan hebben. Evaluatie betreft een zo objectief mogelijke analyse van de behaalde resultaten in vergelijking met de gestelde doelen en resultaten. De WMO vereist een effectieve monitoring en evaluatie, aangezien het een complex integraal beleidsterrein betreft waarbij veel 'spelers' betrokken zijn. Het is ingewikkeld om de WMO voorzieningen die bij allerlei verschillende partnerorganisaties zijn ondergebracht, op verschillende manieren (BCF, regionale contractvormen, subsidies) te kunnen monitoren en evalueren. Dit is echter wel een voorwaarde voor het kunnen waarborgen van kwaliteit. De gemeente en de partnerorganisaties zullen hierin tijd en expertise moeten investeren.

4.1 Wettelijke verplichting WMO

In de WMO zijn ook regels gesteld over de verantwoording en interactieve beleidsvorming. Het ministerie van VWS legt gemeenten in artikel 9 van de WMO een tweetal verplichtingen op:

- Jaarlijks gegevens aan te leveren voor de vergelijkingskaart ⁴. Het gaat daarbij om gegevens over prestaties van de gemeente op de negen prestatievelden. De vergelijkingskaart komt tot stand in de vorm van een vragenlijst.
- Jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek uit te voeren. Het college levert jaarlijks een rapportage aan over de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning. Het gaat over tevredenheid over inspraak, aanpak, proces en resultaat.

4.2 Wat en hoe gaan we monitoren en evalueren?

Zoals is aangegeven is het belangrijk dat de verschillende WMO voorzieningen die de gemeente zelf aanbiedt of heeft ondergebracht bij partnerorganisaties worden gemonitord en geëvalueerd. Op welke manier dit per 'relatievorm' zou kunnen wordt in dit overzicht weergegeven:

Wat	Hoe	Wanneer
Beleidsgestuurde contracten (BCF)	Naar aanleiding op te stellen BCF-handleiding	Jaarlijkse cyclus
Regionale contracten	Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren in contracten opnemen	Structureel
	Verantwoord contractbeheer en monitoring	Structureel
Prestatiegegevens WMO	Vragenlijst ministerie	Jaarlijks
Klanttevredenheid WMO	Klanttevredenheidsonderzoek SGBO	Jaarlijks

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
BCF cyclus is ingewikkeld proces	Leren van BCF-ervaringen en opstellen BCF-handleiding
Regierol in samenhang met monitoring en evaluatie nog niet voldoende opgepakt	Monitoring en evaluatie inbouwen in beleidscyclus Verbeteren contractbeheer
Vaak bouwt gemeente niet voldoende tijd in voor monitoring en evaluatie van (uitbestede) voorzieningen	
Regiefunctie gemeente voor veel partijen niet duidelijk	Duidelijkheid creëren ten aanzien van de regiefunctie gemeente ten aanzien van WMO voorzieningen
Moeilijk kwaliteit voorzieningen te borgen	Uitbreiden van WMO klanttevredenheidsonderzoek Monitoring en evaluatie voorzieningen

⁴ Een rapportage waarin gegevens van gemeenten in onderlinge samenhang worden gezien. Hiermee krijgen de burgers en cliëntenorganisaties 'referentiemateriaal' die ze kunnen gebruiken om de prestaties van hun gemeente te beoordelen.

Code	Doeleinden WMO-rol van de gemeente
RG1	Perfectioneren van BCF- contracten en -cyclus
RG2	Waarborgen kwaliteit van de WMO voorzieningen
RG3	Regiefunctie gemeente ten aanzien van WMO voorzieningen op grond van de analyse van de regiefunctie actief gaan oppakken in overleg met de uitvoerende instanties en de ketenpartners.
RG4	Contractbeheer regionale contracten verbeteren (monitoren & evaluatie)

6 Visie en doeleinden gemeente Texel

Conceptvisie WMO-rol van de gemeente

De gemeente Texel is een faciliterende en lerende organisatie, die streeft naar het verbeteren van de dienstverlening en creëren van de voorwaarden om dat samen met de partnerorganisaties mogelijk te maken.

7 Beleid 2009-2013

Beleid 2009-2013 WMO-rol van de gemeente			
Code	Activiteit	Resultaat	Wanneer
RG1	Analyse huidige BCF's en landelijke ervaringen	Inzicht knelpunten en ervaringen BCF's	2009
	Ontwikkelen BCF handleiding	BCF handleiding	2010
RG2	WMO klanttevredenheidsonderzoek breed opzetten	Inzicht in klanttevredenheid van diverse WMO voorzieningen	jaarlijks
	WMO beleidscyclus verbeteren en monitoren & evaluatie als onderdeel inbouwen	Waarborgen kwaliteit voorzieningen	2010
RG3	Analyse regiefunctie gemeente ten aanzien van WMO voorzieningen	Inzicht in knelpunten en ervaringen ten aanzien rol gemeente in relatie met WMO voorzieningen	2009
	Gewenste rol gemeente bepalen per WMO voorziening in samenwerking met uitvoerende instanties en ketenpartners.	Inzicht voor alle partijen wat van de gemeente kan worden verwacht	2010
RG4	Contractbeheer regionale contracten analyseren	Inzicht in knelpunten en ervaringen regionale contracten	2009
	Ontwikkelen handleiding contractbeheer regionale contracten	Handleiding contractbeheer regionale contracten	2010/11
		Waarborgen kwaliteit voorzieningen	
		Waarborgen continuïteit beleidscyclus	

Hoofdstuk V: Prestatieveld 1 “Sociale samenhang en leefbaarheid”

1 Omschrijving

1.1 Sociale samenhang

Met de komst van de WMO hebben gemeenten de verantwoordelijkheid de sociale samenhang in buurten, wijken en dorpen te bevorderen. Onder de Welzijnswet was die verantwoordelijkheid niet zo duidelijk omschreven. Sociale samenhang verwijst naar de wederzijdse betrokkenheid van burgers en de omvang en kwaliteit van hun netwerken op buurt- of wijkniveau. Voor de samenhang is het belangrijk dat mensen onderling contacten onderhouden door in de vrije tijd anderen te ontmoeten en gezamenlijk activiteiten te ondernemen. Een belangrijk uitgangspunt bij het bevorderen van de sociale samenhang is dat niet alleen gedacht wordt aan de inzet van gefinancierde professionele organisaties, maar vooral ook aan de inzet van de bewoners. Sociale samenhang hangt sterk af van de inzet en betrokkenheid van inwoners en organisaties. De gemeente kan daarin slechts een faciliterende en regisserende rol vervullen door partijen bij elkaar te brengen, voorzieningen en projecten te subsidiëren en randvoorwaarden te creëren.

1.2 Leefbaarheid

Leefbaarheid is de verzamelterm voor de kwaliteit van wonen in de buurt, wijk of dorp, waarbij de kwaliteit wordt bepaald door het gevoel van veiligheid, de mate waarin men zich thuis voelt in de buurt, het oordeel over de fysieke omgeving en de aanwezigheid van relevante voorzieningen. Een woon- en leefomgeving waar bewoners zich goed voelen en vertrouwen hebben in de buurt is belangrijk om zo lang mogelijk gezond en zelfredzaam te blijven.

2 Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen PV 1	
<i>Trend Verandering plattelands gemeen- schappen</i>	Plattelandsgemeenschappen worden van oudsher vaak getypeerd als hecht, homogeen en traditioneel. Met andere woorden vitale samenlevingen met een sterke sociale samenhang. Door maatschappelijke ontwikkelingen als schaalvergroting, individualisering en de komst van nieuwe bevolkingsgroepen, is dit beeld steeds minder één op één van toepassing
<i>Trend eigen initiatief en ontmoetings- plekken</i>	Bewoners van dorpen organiseren zich steeds meer als het gaat om het in standhouden van ontmoetingsplekken als dorpshuizen en sport- en speelvoorzieningen voorzieningen of niet (meer) aanwezige voorzieningen (terug) in hun dorp te krijgen. Vaak gaat dit in de vorm van dorpsraden of een vereniging dorpsbelangen. Veelal leiden de inspanningen ook tot multifunctionele gebouwen waarin verschillende voorzieningen onderdak vinden.
<i>Speerpunten nationaal beleid</i>	De verbetering van de leefbaarheid op het platteland en van de plattelandseconomie; de uitvoering van de Leader-aanpak (plattelandontwikkeling door lokale actiegroepen). Plattelandontwikkelingsprogramma 2007 - 2013
<i>Dorpsvisies</i>	Om de leefbaarheid van het dorp en de sociale samenhang in stand te houden of te versterken stellen inwoners van dorpen dorpsvisies op die aangeven wat de dorpen op die terreinen willen bereiken. Het gaat dan ondermeer over woningbouw, in stand houden van voorzieningen, het opzetten van nieuwe voorzieningen, (verkeers-) veiligheid.
<i>Gebiedsge- richte aanpak</i>	Veel gemeenten gaan over naar een gebiedsgerichte aanpak. Daarin wil men per dorp of wijk integraal werken aan de thema's wonen, inrichting openbare ruimte, (verkeers-) veiligheid, (openbare-) voorzieningen per dorp of wijk.

3 Welke ideeën bestaan er tot nu toe?

3.1 Conceptnota WMO

Uit de conceptnota worden de volgende speerpunten overgenomen:

- Waardering en stimulering van burgerinitiatieven
- Budgetreservering ten behoeve van initiatieven van dorpsbewoners
- Continuëren sportstimulering
- Wonen: investeren in senioren- en jongerenwoningen
- Wonen: langer zelfstandig
- Beschikbaarheid voorzieningen
- Integraal beleid

3.2 Ruimte voor Ontwikkeling

In de publieksbijeenkomsten van “Ruimte voor ontwikkeling” zijn veel thema’s aan de orde gekomen die betrekking hebben op de leefbaarheid en de sociale samenhang (zie bijlage 8: “Ideeënboek van Ruimte voor ontwikkeling 2008).

Samengevat hebben veel ideeën en opmerkingen betrekking op het voorzieningenniveau in de buitendorpen, waarbij sportfaciliteiten, dorpsservicepunt, kinderopvang, bezorgdiensten en welzijnsactiviteiten aan de orde komen. Openbaar vervoer wordt tevens veelvuldig genoemd als zijnde een belangrijke voorwaarde voor de leefbaarheid. Er wordt aandacht gevestigd op het ‘leefbaar’ maken van dorpen en wijken voor verschillende doelgroepen, met de boodschap dat mensen elkaar nodig hebben en elkaar kunnen ondersteunen op die manier.

4 Wat doen we al?

De gemeente Texel heeft al veel beleid gericht op sociale samenhang en leefbaarheid. Het gaat daarbij ondermeer om dorpshuizen, sportaccommodaties, de subsidieverordening welzijn (in 2008)/ algemene subsidieverordening vanaf 2009, spelgelegenheden en inrichting van de openbare ruimte.

De dorpen op Texel hebben behalve Den Burg allemaal een dorpscommissie. Deze dorpscommissies richten zich met de dorpsbewoners op de leefbaarheid van het dorp. Een aantal dorpen heeft toekomstvisies opgesteld. Daarin geeft het dorp aan welke ontwikkelingen zij voor de leefbaarheid van het dorp in gang willen zetten en welke voorzieningen zij willen behouden en welke zij willen realiseren voor het dorp. Den Hoorn heeft met het loodsproject een ruimtelijke toekomstvisie opgesteld die door de raad is vastgesteld. Oosterend heeft al een woonvisie opgesteld.

Momenteel wordt in samenwerking met Taskforce ruimte en de gemeente Texel gewerkt aan een ruimtelijke toekomstvisie voor Oosterend. Dit wordt een structuurvisie en deze wordt aan de raad ter vaststelling aangeboden. De Cocksdorp heeft een toekomstvisie en een brede woonvisie opgesteld.

De dorpscommissies vormen ook het bestuur van de dorpshuizen. Dat maakt koppeling van leefbaarheid en voorzieningen in het dorpshuis mogelijk. De dorpshuizen zijn gebouwd door eigen initiatief van de dorpen met eigen middelen en een financiële bijdrage (investeringsubsidie) van de gemeente. De dorpscommissies van Oosterend en Den Hoorn zijn bezig met verbouw van de dorpshuizen, waarbij ook ruimtes voor een spreekuur van ondermeer de huisarts worden gerealiseerd.

4.1 Beleid

4.2 Structuurvisie 2020

De structuurvisie 2020 is vastgesteld in 2002. De visie verkent voor deze middellange termijn de kansen van en de uitdagingen voor het eiland. De visie is een beleidsnota op hoofdlijnen. De nota vormt voor de komende jaren als het ware een toetssteen voor beleidsbeslissingen op divers terrein. De structuurvisie wordt eind 2008 geactualiseerd in het project Ruimte voor Ontwikkeling. Voor sociale samenhang en leefbaarheid zijn de thema's woningbouw, opzetten van een dienstencentrum (dorpservicepunten), ouderen tellen mee, behoud van jongeren voor Texel van belang.

4.3 Woonvisie

In 2008 is een woonvisie opgesteld. Daarbij is gebruik gemaakt van de visies van de dorpen ten aanzien van wonen. De woonvisie stelt als hoofdlijnen van het woonbeleid ondermeer: bouwen van woningen voor senioren en jongeren in de dorpen, zodat beide groepen de kans krijgen om in het eigen dorp te blijven wonen. Het bouwen van levensloopbestendige woningen, zodat senioren als zij met beperkingen worden geconfronteerd niet hoeven te verhuizen maar in eigen dorp kunnen blijven wonen.

4.4 Dorpsbudget

De dorpscommissie heeft jaarlijks de beschikking over een budget waarmee zij activiteiten en voorzieningen in hun dorp kunnen realiseren.

4.5 Subsidieverordening

De gemeente Texel heeft een subsidieverordening. Voor 2008 is dit de algemene subsidieverordening en de subsidieverordening welzijn. Per 1 januari 2009 wordt deze vervangen door de algemene subsidieverordening gemeente Texel 2009. De verordening kent structurele en incidentele subsidies.

De gemeente verstrekt structurele budgetsubsidie voor sociale samenhang en leefbaarheid op basis van een vierjarig beleid gestuurd contract aan:

Stichting Welzijn voor Ouderen Texel voor:

- Het bevorderen dat ouderen in staat gesteld worden zo lang mogelijk zelfstandig in de eigen vertrouwde omgeving te wonen en te functioneren, waaronder wordt verstaan:
 - ⇒ Het aanbieden aan ouderen van (gezondheids)diensten van preventieve aard in Den Burg en waar mogelijk in de dorpen;
 - ⇒ Voorzien in een samenhangend aanbod van ondersteunende diensten voor ouderen in Den Burg en waar mogelijk in de dorpen;
 - ⇒ Stimuleren en realiseren van voldoende vrijetijds- en ontmoetingsactiviteiten voor ouderen in Den Burg en de overige dorpen.

Stichting Pharos voor:

- Het bevorderen van de leefbaarheid en het in stand houden van de sociale cohesie in de dorpen in het buitengebied van Texel. Waaronder wordt verstaan:
 - ⇒ Jeugdwerk: Het bevorderen van participatie door jongeren door middel een specifiek aanbod van activiteiten;
 - ⇒ Peuterspeelzaalwerk: Het realiseren en in bedrijf houden van peuterspeelzalen op Texel;
 - ⇒ Dorpservicepunten: Het realiseren van voorzieningen en activiteiten in de dorpen, die bijdragen aan een vitale dorpsgemeenschap, waardoor elke inwoner in staat gesteld wordt in het dorp actief te participeren;
 - ⇒ WMO activiteiten: Het realiseren van ondersteuning van vrijwilligers en het realiseren en bevorderen van mantelzorg.

Ook de dorpscommissies ontvangen een structurele subsidie voor sociale samenhang en leefbaarheid als bijdrage in de exploitatie van het dorpshuis.

Daarnaast kunnen verenigingen en organisaties die werkzaam zijn op het terrein van sociale samenhang en leefbaarheid verschillende incidentele subsidies aanvragen zoals een waarderingssubsidie en een investeringssubsidie.

4.6 Sportnota Texel breed in de sport

Hoofdlijnen zijn:

- ⇒ het beheer van de eigen sportaccommodaties waaronder 14 sportvelden, een sportzaal, 3 gymzalen, een openluchtzwembad, een atletiekbaan en een wielervedbaan
- ⇒ sportstimulering waarbij de nadruk ligt op schooljeugd en ouderen
- ⇒ sportservice Texel als ondersteuner voor clubs en sporters en als uitvoerende van sportstimuleringsactiviteiten.

Daarnaast beschikken de dorpen over een gymzaal die eigendom is van de dorpscommissie. Die zalen worden gebruikt voor (wedstrijd-) sport, schoolsport en gymnastiek. De zalen zijn ontstaan door eigen initiatief en eigen middelen van de dorpen met een financiële bijdrage (investeringsubsidie) van de gemeente.

4.7 Diensten en producten

Dorpsservicepunten

Er zijn in 2008 dorpservicepunten in Oosterend, Den Hoorn, De Cocksdorp en De Koog. Het dorpservicepunt Oudeschild gaat nog dit jaar van start. Dorpservicepunten zijn een dagdeel per week geopend. Het organiseert inloopochtenden en thema ochtenden met als doel ontmoeting en voorlichting. Daarnaast spelen de servicepunten een rol bij het koppelen van vraag aan hulp en aanbod van vrijwilligers.

Spelgelegenheden

In de dorpen en de verschillende wijken in de dorpen staan speel- en spelvoorzieningen voor kinderen. De gemeente realiseert deze op initiatief en met inbreng van arbeidskracht door de buurt. Ook ondersteunt de gemeente het onderhoud van de speelwerkhuizen met het verstrekken van materiaal.

Bedrijfsterreinen

Texel kent een groot aantal kleinere bedrijven die gevestigd zijn in de dorpen op het eiland. Die bedrijven bieden werk aan inwoners van die dorpen. De gemeente vindt die binding aan de dorpen belangrijk in het kader van de leefbaarheid. Oosterend heeft aangegeven behoefte te hebben aan uitbreiding van het huidige bedrijventerrein. Een uitbreiding paste niet in de huidige ruimtelijke contouren van het dorp. Met behulp van de Taskforce ruimtewinst, (gefinancierd door de provincie Noord-Holland) is een dorpsontwikkelingsplan voor Oosterend opgesteld. Hierin is door verplaatsing van een school en bedrijven ruimte gevonden voor uitbreiding van het bedrijventerrein en woningbouw binnen de dorpsgrenzen.

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
Gebrek aan ontmoetingspunten voor jongeren in de dorpen	Ondersteuning van eigen initiatief voor ontmoetingsplek voor jongeren (in of bij het dorps huis) door het jongerenwerk van Pharos en door een incidentele subsidie van de gemeente
Ontbreken van een volledig gebiedsgerichte aanpak	Biedt de kans op een integrale aanpak van de sociale samenhang en leefbaarheid van de dorpen. Dit houdt afstemming en overleg in tussen

Knelpunten	Kansen
	gemeentelijke afdelingen, dorpscommissie en instellingen die actief zijn op het terrein van sociale samenhang en leefbaarheid.
Ontbreken van samenhang en afstemming van de activiteiten van SWOT, Pharos dorpservicepunten en Omring als het gaat om activiteiten in De Gollards die ook voor niet-bewoners open staan.	Een breed, integraal en afgestemd aanbod van preventieve diensten zorg diensten en activiteiten in alle dorpen.
Vergrijzing en ontgroening van de bevolking van Texel	In de komende decennia zijn ouderen relatief de grootste groep in de totale bevolking. Dat vraagt om uitbreiding van informatie advies en ondersteuning van ouderen bij het zelfstandig blijven wonen. Dit geeft ook kansen ten aanzien van de vrijwillige inzet van vitale ouderen
	Tegelijkertijd verdient de jeugd als relatief kleinere groep aandacht als het gaat om informatie advies ondersteuning vrijwilligerswerk en wonen

6 Visie en doeleinden

Conceptvisie PV 1

De Texelse dorpen ontwikkelen zich gericht verder tot vitale samenlevingen met een eigen visie op de toekomst van het dorp en een bloeiend verenigingsleven. De gemeente faciliteert de dorpen hierbij en richt zich op het versterken van het eigen gezicht van de dorpen met voorzieningen en beperkte en goed gereguleerde woningbouw, rekening houdend met de historisch gegroeide opbouw van het dorp, de dorpsvisie en de fysiekrumtelijke mogelijkheden.

De doeleinden die de gemeente voorstelt voor dit prestatieveld zijn:

code	Doeleinden PV 1
DPV1-1	Verder ontwikkelen van de diensten en activiteiten van de dorpservicepunten voor alle inwoners van de dorpen en specifiek voor ouderen en jongeren (zie ook PV5-4)
DPV1-2	Ontwikkelen van een dorpsgerichte integrale aanpak van sociale samenhang en leefbaarheid (zie ook PV5-2)
DPV1-3	Streven naar een eigen ontmoetingsruimte -anders dan de huidige caravans- voor jongeren in de dorpen
DPV1-4	Ontwikkelen van een breed, integraal en afgestemd aanbod van preventieve diensten, zorgdiensten en activiteiten in alle dorpen.

7 Beleid 2009-2013

Activiteiten en resultaten PV1			
Code	Activiteit	Resultaat	Wanneer
DPV1-1	In overleg met de dorpscommissies en de aanbieders van diensten realiseren van een uitbreiding van activiteiten van de dorpservicepunten met activiteiten voor jongeren, vrijwilligers en ouderen	Breder aanbod van activiteiten en diensten in de dorpen	continu
DPV1-2	Opzetten van een dorpsgerichte aanpak door samenhang te realiseren tussen activiteiten van instellingen, het beleid van de gemeente en tussen de afdelingen binnen de gemeente	Integrale gebiedsgerichte benadering van sociale samenhang en leefbaarheid	continu
DPV1-3	Faciliteren van het tot stand komen van ontmoetingsplekken voor jongeren (in of bij de dorpshuizen) in ieder geval twee dorpen	Een ontmoetingsplek voor jongeren in twee dorpen	2013
DPV1-4	Ontwikkelen van een breed, integraal en afgestemd aanbod van preventieve diensten, zorgdiensten en activiteiten in alle dorpen.	Op elkaar afgestemd aanbod	continu

8 Relatie tot andere prestatievelden

Prestatieveld 3: Informatie, advies en ondersteuning. Verdere ontwikkeling dorpservicepunten met informatie, advies en ondersteuning.

Prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligerswerk. Verdere ontwikkeling dorpservicepunten met ondersteuning vrijwilligers

Prestatieveld 5: Bevorderen van maatschappelijke participatie. Inclusief beleid

Hoofdstuk VI: Prestatieveld 2 “Opvoeding, opgroeien en gezinsondersteuning”

1 Algemene omschrijving

Activiteiten voor jongeren gericht op preventie van criminaliteit, schooluitval en risicodrag. Het bieden van ondersteuning aan jongeren met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden. Het tweede prestatieveld in de WMO benadrukt de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de preventieve ondersteuning van jeugdigen met opgroei-problemen en van ouders met problemen met opvoeden. Een groot deel van de jeugd en jongeren groeit zonder noemenswaardige problemen op (85%). Voor een kleiner deel is er een toenemende behoefte aan ondersteuning. Investeren in de kwaliteit van leven van die kinderen en jongeren en indien nodig hun gezinnen kan bijdragen aan een betere samenleving. Het voorkomt dat er problemen op latere leeftijd ontstaan, zorgt ervoor dat er meer zicht ontstaat op een beter bestaan, en er minder overlast wordt veroorzaakt in de samenleving. Het voorkomen van problemen bij jeugd en jongeren is al jaren een vast onderdeel van het gemeentelijk beleid. Vanuit de wet op de jeugdzorg worden er voorzieningen voor kinderen, jongeren en ouders aangeboden om ernstige opgroei- en opvoedproblemen op te lossen. In de WMO ligt de nadruk vooral op preventieve ondersteuning van jeugdigen en hun ouders. Door al hulp te bieden als problemen alleen nog maar dreigen, kan erger worden voorkomen. Het gaat binnen dit prestatieveld dus niet om zorg die uit de Wet op de jeugdzorg voortvloeit, het gaat erom te voorkomen dat die zorg nodig is.

1.1 Relatie met beleidsnota integraal jeugdbeleid

Er is voor het WMO beleid bewust gekozen om het doelgroepenbeleid zoveel mogelijk te laten passen binnen het WMO beleid. De reden hiervoor is tweeledig. Aan de ene kan wil de gemeente de WMO benutten om integraal en inclusief beleid mogelijk te maken. Anderzijds geeft de visie van WMO de mogelijkheid om bijvoorbeeld alle aspecten van het jeugdbeleid onder de noemer van WMO te plaatsen. Ten aanzien van jeugdbeleid is door de raad gevraagd om een integraal jeugdbeleid. Deze is ook in voorbereiding. Vooruitlopend op dit beleid wordt in dit prestatieveld de hoofdlijnen van het op preventie gerichte beleid aangegeven.

2 Trends en ontwikkelingen landelijk

Trends en ontwikkelingen PV 2	
<i>Speerpunten nationaal beleid</i>	Het nationaal beleid zet in op één gezin, één plan. Landelijk wordt dit uitgewerkt met de invoering van: Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) een elektronisch Kind Dossier (EKD) het stimuleren van het instellen van zorg adviesteams het stimuleren van het aanbieden door gemeenten van opvoedingsondersteuning
<i>Brede doeluitkering jeugd</i>	Met ingang van 2008 ontvangt elke gemeente deze uitkering. Deze bestaat uit de Uitkering jeugdgezondheidszorg die gemeenten al ontvingen en aanvullende middelen voor ondermeer de centra voor jeugd en gezin.
<i>Centra voor jeugd en gezin</i>	De Centra voor Jeugd en Gezin worden door het ministerie van VWS gezien als een sterke impuls voor gemeenten om het preventief jeugdbeleid vorm te geven. Inmiddels is wettelijk verplicht gesteld dat iedere gemeente vóór 2011 een Centrum Jeugd en Gezin binnen de gemeentegrenzen heeft staan.
<i>Vroege signalering</i>	Vroeg lichte hulp bieden is beter dan later zware hulp. Nadat een knelpunt wordt gesignaleerd is het belangrijk actief te informeren over oplossingen en

Trends en ontwikkelingen PV 2	
	voorzieningen. De coördinatie tussen diverse instellingen en netwerken is daarbij essentieel en vormt een aandachtspunt binnen de ontwikkeling van het CJG. Ook sportverenigingen en overige instellingen waar jongeren komen dienen zich bewust te worden van deze signaleringsfunctie. Er zullen afspraken gemaakt moeten worden over de toeleiding naar het centrum. Ook de landelijk verplichte Verwijsindex (welk gezin is waar in behandeling) en het Elektronisch Kind Dossier (een medisch dossier waarin alle medische gegevens komen te staan) vervullen hiertoe met ingang van 2009 een belangrijke functie. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invoering van zowel de Verwijsindex als het medisch kinddossier.
<i>Zorg adviesteams</i>	Scholen vervullen een belangrijke functie in het signaleren van gedragsproblemen bij jongeren. Om de verbinding te leggen tussen de signalering en een ondersteunings- en hulpaanbod worden zorgadviesteams ingevoerd. Het doel van een zorgadviesteam is door goede samenwerking tussen de school en de jeugd(gezondheids)zorg leerlingen met sociaal-emotionele problemen snel passende hulp te bieden.
<i>Opvoedingsondersteuning</i>	Dit omvat het geven van advies en trainingen op het gebied van opvoeden. Het is een belangrijk preventief instrument. De invoering hiervan wordt door de provincie met een regionale subsidie gestimuleerd. Een voorstel voor de zgn. Impuls Opvoedingsondersteuning is in september 2008 naar uw raad gegaan.
<i>Doelgroepen</i>	Doelgroepen/klanten -9 maanden tot 23 jaar en hun ouders.
<i>Leren, wonen en werken</i>	Onder het preventief beleid valt ook het behalen van een arbeidsmarktqualificatie (leerplicht), leer en werktrajecten voor niet werkende jongeren en passende woongelegenheid voor jongeren.

3 Welke ideeën bestaan er op Texel?

3.1 Conceptnota WMO

Gelet op het feit dat preventieve jeugdzorg al een vast onderdeel uitmaakt van het integrale jeugd- en jongerenbeleid van de gemeente Texel wordt in deze paragraaf slechts een aantal aandachtspunten beschreven. Er is toch voor gekozen enkele aandachtspunten te benoemen omdat ondermeer uit de verzamelde visies blijkt dat de thema's opvoeding, opgroeien en gezinsondersteuning binnen de Texelse samenleving een belangrijk aandachtspunt vormen. Deze aandachtspunten zijn:

- Centrum voor jeugd en gezin
- Opvoedingsondersteuning
- Informatie en advies over opgroeien en opvoeden
- Vroege signalering
- Zorgadviesteams

3.2 Ruimte voor Ontwikkeling

In het kader van het project "Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst" hebben de inwoners van Texel veel ideeën ingebracht. De strekking van die opmerkingen is hieronder samengevat.

Texelaars willen het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) als een laagdrempelige voorziening waar opvoedingsondersteuning en gezinsbegeleiding wordt geboden en informatie voorhanden is over bestaande voorzieningen waarnaar doorverwezen kan worden. Wenselijk is dat na het inzichtelijk maken van de vraag of het probleem via korte lijnen doorverwezen kan worden naar aanvullend hulpaanbod en dat anonimiteit gewaarborgd kan worden. Het CJG zal als een 'spin in het web' in verbinding moeten staan met onder andere verenigingen, huisartsen, dorpservicepunten en via internet toegankelijk zijn. Een fysieke locatie is wenselijk; bij voorkeur bij het PHH, aangezien hier al diverse hulpdiensten aanwezig zijn.

Een andere optie is een locatie nabij het onderwijs, waarmee de kans op een groter bereik onder jeugd, jongeren en ouders groter kan zijn. Aan het onderwijs wordt een grote rol toegedicht voor signalering en doorgeleiding naar het centrum. Hierop kunnen aanvullende signalerende en preventieve activiteiten in het leven geroepen worden; zoals de instelling van gezinscoaches.

4 Wat doen we al op Texel?

4.1 Integraal jeugdbeleid

Het jeugdbeleid van de gemeente Texel is uitgewerkt in de beleidsnotitie *'Wat jij wil(t)'*. In deze nota wordt benadrukt dat het jeugdbeleid van de gemeente Texel zich richt op het ontwikkelen van een samenhangend netwerk van voorzieningen waarin de Texelse jeugd en jongeren een optimale kans geboden wordt om op een positieve wijze de volwassenheid te bereiken. Uitgangspunt daarbij is het creëren van een breed preventief aanbod voor alle jeugd en jongeren met waar noodzakelijk passende ondersteuning voor hen die problemen ontmoeten op weg naar volwassenheid (curatief aanbod).

Op dit moment wordt de nota jeugdbeleid van de gemeente Texel geëvalueerd en herschreven. In de nieuwe integrale kadernota zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de koppeling met de uitgangspunten van de WMO (begin 2009 in de raad). In de nota integraal jeugdbeleid wordt ook "Opvoeding, opgroeien en gezinsondersteuning" (prestatieveld 2) meegenomen.

4.2 Voorzieningen

Er is in de gemeente een uitgebreid netwerk van voorzieningen aanwezig; het consultatiebureau, verloskundige, kraamzorg, peuterspeelzaal en kinderopvang voor de allerkleinsten, 11 basisscholen, de OSG, allerlei vormen van vrijetijdsbesteding en jeugd- en jongerenwerk voor de jeugd en jongeren en zorgnetwerken om te voorkomen dat jongeren of gezinnen ontsporen en om problemen vroeg te signaleren: de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de leerplichtwet. Deze wet richt zich op het aanpakken van schoolverzuim van 5 tot 18 jarigen en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. De leerplichtambtenaar vervult een centrale functie in de zorgstructuren rondom het onderwijs en vervult een belangrijke functie als schakel tussen school, partijen in het jeugdbeleid en gezinnen.

4.3 Jeugd, Onderwijs, Zorg

In regionaal verband is begin 2008 het bestuurlijk platform *Jeugd, Onderwijs en Zorg* (JOZ) opgericht. De gemeente Texel participeert mee en maakt gebruik van de programma's die met de overige regiogemeenten via het JOZ ontwikkeld worden. Deze programma's zijn een uitwerking van WMO prestatieveld 2 en bestaan bijv. uit een aanbod opvoedingsondersteuning (*Impulsgelden Opvoedingsondersteuning*), een regionale aanpak van de Verwijsindex en de installatie van zorgadviesteams.

4.4 Ontwikkeling Centrum Jeugd en Gezin

De gemeente Texel kiest ervoor alle activiteiten en functies die te maken hebben met opgroevragen en opvoedproblemen te bundelen in een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In de discussienotitie CJG wordt dit in verschillende mogelijke scenario's uitgewerkt. Het CJG-concept vormt door de samenwerking tussen organisaties als de GGD, onderwijsinstellingen, maatschappelijk werk, bureau jeugdzorg, Pharos, Omring, Brijder, Parlan, Woontij en de politie een sterk instrument om versnippering op het domein van jeugdzorg tegen te gaan. In het proces tot ontwikkeling van het centrum zitten voornoemde partners tweemaandelijks rond de tafel in het Periodiek Jeugd Overleg (PJO). Het PJO is uitgeroepen tot klankbordgroep CJG. Op basis van de door hen vastgestelde Jeugdrisicomonitor Texel is in kaart gebracht waar de risico's om op Texel gezond op te groeien liggen, en waar eventuele aanvullende voorzieningen wenselijk geacht worden.

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
Afwezigheid toegankelijk hulpaanbod op het eiland	Uitbreiding netwerk en verdichting voorzieningenaanbod
Afwezigheid en lokale terugtrekking Bureau Jeugdzorg	Via platform JOZ regionale inkoop lokaal spreekuur Texel
Ontbreken van opvoedingsondersteuning	Met de impuls gelden opvoedingsondersteuning een aanbod opvoedingsondersteuning op Texel realiseren

6 Visie en doeleinden

De volledige visie voor dit prestatieveld wordt opgenomen in de nota integraal jeugdbeleid. Doel voor dit prestatieveld is, dat zo weinig mogelijk Texelse kinderen tussen wal en schip vallen. Dit denken we te bereiken door de volgende doeleinden

Code	Doeleinden PV 2
DPV2-1	Realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin op Texel
DPV2-2	Realiseren van opvoedingsondersteuning op Texel
DPV2-3	Structurele bekostiging voor zorgadviesteams voor peuterspeelzalen, basisscholen en voortgezet onderwijs

7 Beleid 2009-2013

Beleid 2009-2013 PV 2			
Code	Activiteiten	Resultaat	Wanneer
DPV2-1	Oprichten van Centrum voor Jeugd en Gezin op Texel(CJG)	Start CJG	Opening schooljaar 2010-2011
DPV2-2	Het organiseren en financieren van een aanbod opvoedingsondersteuning op Texel	Steunpunt opvoedingsondersteuning	2009
DPV2-3	Structureel bekostigen van de Zorgadviesteams op Texel	Structurele bekostiging van de Zorgadviesteams op Texel	Januari 2008

8 Relatie met andere prestatievelden

Om op te groeien tot een zelfstandige, volwassen en verantwoordelijke burger is een veilige leefomgeving een belangrijke voorwaarde (prestatieveld 1). Door voorlichting over de effecten van gedrag op anderen, over hulpverlenende instanties en wat ze doen, door laagdrempelige voorzieningen te bieden, kunnen aanknopingspunten aan jongeren geboden worden om zich anders te gedragen. Hier ligt een relatie met prestatieveld 3. Uiteraard komen jongeren in aanmerking voor de algemene voorzieningen die in de gemeente aangeboden worden. Problematiek met handicaps, huiselijk geweld, geestelijke gezondheid, huisvesting en verslaving komt ook bij jongeren voor, waarmee er relaties liggen naar prestatievelden 6, 7, 8, 9.

Hoofdstuk VII: Prestatieveld 3 “Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning”

1 Omschrijving

Een adequate invulling van prestatieveld 3 is een cruciale factor bij de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Dit prestatieveld legt bij de gemeente de taak neer om de burger informatie, advies en cliëntondersteuning te verlenen op het terrein van wonen, welzijn en zorg.

Informatie en advies Betreft alle activiteiten die burgers de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning.

Informatie en advies hoeft zich niet te beperken tot WMO-voorzieningen, maar kan ook betrekking hebben op voorzieningen die niet binnen de WMO vallen, zoals de WWB. Informatie kan persoonlijk, schriftelijk, telefonisch of digitaal worden overgedragen.

Cliëntondersteuning Ondersteuning van de cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem.

Met het bieden van cliëntondersteuning maakt de gemeente het mogelijk dat kwetsbare burgers, voor wie de reguliere informatie en adviesfunctie onvoldoende is en die het lastig vinden om overzicht te krijgen van de mogelijkheden die er binnen de WMO zijn, kansen krijgen om hun maatschappelijke participatie te bevorderen.

Binnen elke gemeente verlenen verschillende organisaties al informatie, advies en/of cliëntondersteuning aan een bepaalde doelgroep of ten aanzien van een specifiek thema. De WMO stimuleert de gemeenten met dit prestatieveld om een sterke regiefunctie te nemen ten aanzien van deze voorzieningen. Op die manier zal een beter overzicht en meer samenhang ontstaan ten aanzien van het beschikbare aanbod.

In dit prestatieveld komen alle producten en diensten samen die onder de diverse prestatievelden worden aangeboden. Tevens hangt dit prestatieveld nauw samen met andere al bestaande processen en afdelingen binnen de gemeente, zoals ICT, Electronische gemeente (Egem), beleidsontwikkeling, front office van WWB en burgerzaken en voorlichting.

2 Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen Prestatieveld 3 “Informatie, advies en cliëntondersteuning”	
Kenmerken WMO-loket	De kenmerken van een dergelijk loket, zoals aangegeven in de handreiking voor dit prestatieveld zijn; o Laagdrempelig en toegankelijk; o Langs diverse wegen bereikbaar (telefonisch, fysiek en digitaal); o De dienstverlening gebeurt op professionele wijze; o De dienstverlening is onafhankelijk van de zorgaanbieders; o De dienstverlening (niet de voorzieningen) is kosteloos.
Kerntaken WMO-loket	De (mogelijke) kerntaken van het loket worden als volgt beschreven; Informatie: Feitelijke informatie over WMO-voorzieningen Advies: Persoonlijk advies vaak gepaard met vraagverduidelijking en bemiddeling naar collectieve WMO-voorzieningen. Cliëntondersteuning: Ondersteuning van de cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Toegang tot WMO: Hierbij gaat het om het regelen van toegang tot individuele

Trends en ontwikkelingen Prestatieveld 3 "Informatie, advies en cliëntondersteuning"	
	voorzieningen, waarvoor bijvoorbeeld indicatiestelling noodzakelijk is.
<i>Diepte van het WMO-loket</i>	Elke gemeente maakt een keuze ten aanzien van de diepte van het loket. De volgende drie categorieën worden hierbij gebruikt: Folderloket: In dit loket wordt uitsluitend feitelijke informatie verstrekt over waar de klant terecht kan voor verdere vragen of voor de gewenste producten en diensten. Adviesloket: Naast informatie kan hier ook een filter- en toeleidingsfunctie vervuld worden voor de aanbieders. In het adviesloket wordt een match gezocht tussen vraag en aanbod, waarbij al het aanbod dat relevant kan zijn voor de burger, wordt gepresenteerd. Belangrijk hierbij is dat het advies onafhankelijk moet gebeuren van de aanbieders, zodat de keuzemogelijkheid van de burger vrij is. Regelloket: Na de keuze van de burger op grond van de vraagverduidelijking en het advies, zijn de medewerkers van het regelloket ervoor verantwoordelijk dat alles gebeurt wat er nodig is om aanbieder/aanbod en burger bij elkaar te krijgen.
<i>Breedte van het WMO-loket</i>	Ten aanzien van welke thema's in het loket informatie, advies en/of ondersteuning kan worden gegeven, bepaalt de breedte van het loket. Te denken valt bijvoorbeeld aan de volgende thema's: hulpverlening en zorg, wonen en woonbegeleiding, werken, dagbesteding, vrijwilligerswerk, Sociaal/relatieel functioneren (psychosociale zelfredzaamheid), maatschappelijke zelfredzaamheid (reizen, communicatie, formulieren), zelfhulpgroepen en cliëntenorganisaties, psychisch functioneren en verslavingsklachten, hobby's, sport, cultuur, financieel functioneren, rechten en wetten, procedures, huiselijk geweld, opleidingen, levensbeschouwing, lichamelijk functioneren, ondersteuning bij klachtprocedures, pedagogisch functioneren, veiligheid.
<i>Doelgroepen Cliëntondersteuning</i>	Doelgroepen die als kwetsbare burgers worden aangegeven en dikwijls cliëntondersteuning nodig hebben: ▪ Mensen met een lichamelijke beperking; ▪ Mensen met psychische problemen; ▪ Mensen met een verstandelijke beperking; ▪ Mensen met materiële en psychosociale problemen; ▪ Mensen met meervoudige problemen en beperkingen; ▪ Mensen met een chronische ziekte; ▪ Mensen die mantelzorg verlenen; ▪ Ouderen.
<i>Speerpunten nationaal beleid</i>	In 2005 heeft de commissie Jorritsma een visie op de publieke dienstverlening ontwikkeld voor het jaar 2015. Deze visie wordt op het landelijk bestuurlijk niveau gedragen en de agenda omvat 3 speerpunten: 1. Binnen 10 jaar zijn gemeenten dé poort tot publieke dienstverlening; 2. Binnen 10 jaar heeft gemeentelijk Nederland een gezamenlijk servicecenter voor publieke dienstverlening; 3. Binnen 10 jaar vinden gemeenten het heel gewoon om zichzelf te normeren over de kwaliteit van dienstverlening.
<i>Afspraken Elektronische Overheid</i>	Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen werken aan de totstandkoming van de Elektronische Overheid. Doel hiervan is betere dienstverlening, meer transparantie, minder administratieve lasten en een grotere doelmatigheid bij de overheid. Het realiseren van de elektronische overheid heeft consequenties voor alle delen van het openbaar bestuur. Werken aan de e-overheid betekent een ingrijpende en noodzakelijke modernisering van de informatiehuishouding en -infrastructuur van de hele overheid. In het overhedenoverleg hebben rijk, provincies, waterschappen en gemeenten afspraken gemaakt over een gezamenlijke uitvoeringsagenda voor de elektronische overheid.

Trends en ontwikkelingen Prestatieveld 3 "Informatie, advies en cliëntondersteuning"	
<i>KCC</i>	Als onderdeel van de e-overheid (ook bekend als Egem) wordt het Klant Contact Centrum (KCC) van de gemeente het unieke portaal waar burgers, bedrijven en instellingen terecht kunnen voor alle producten en diensten van de overheid en daarmee samenhangende producten en diensten van de ketenpartners. KCC betreft een groeimodel met verschillende fasen. De consequentie van deze visie is dat in 2015 het gemeentelijke KCC nagenoeg alle vragen van burgers, bedrijven en instellingen aan de overheid en ketenpartners via alle kanalen (fysieke loket, internet, balie, telefoon en post) moet kunnen afhandelen. Deze visie is door het kabinet in het persbericht van de ministerraad van 8 juli 2005 omarmd.
<i>Loket en ICT</i>	Bij de uitvoering van de WMO biedt de toepassing van ICT (Informatie en Communicatie Technologie) de gemeente volop mogelijkheden om de kwaliteit en efficiency van de dienstverlening te verbeteren. De belangrijkste toepassingen van ICT zijn: ▪ Digitaal loket (website), om invulling te geven aan de informatie- en adviesfunctie (prestatieveld 3). Denk hierbij aan verwijzingen naar andere websites (zoekfunctie), maar ook aan sociale kaartinformatie, een online productencatalogus of inzicht in de toegangscriteria en de rechten en plichten die lokaal voor de WMO gelden. ▪ Een digitaal klantdossier, voor het uitvoeren van de cliëntondersteuning en de afhandeling van aanvragen voor individuele voorzieningen. ▪ Gegevensuitwisseling met ketenpartijen (zoals CIZ, CAK en zorgkantoren) om de ketendienstverlening efficiënt vorm te geven.
<i>Nieuwe eisen aan de dienstverlening</i>	Verwachtingen van de klant nemen toe mede door verbeterde dienstverlening van bijvoorbeeld banken. Wat bij banken kan, zou ook bij de overheid moeten kunnen! Met welke verwachtingen moeten we rekening houden? <i>Demografie</i> ▪ Jeugd doet nu al alles digitaal! ▪ Een trend parallel hieraan is vergrijzing; dit vereist een andere klantafhandeling. Dat dwingt dus tot kwaliteit op alle kanalen: digitaal, fysiek, telefonisch <i>Mondige burger</i> ▪ Claimgedrag ▪ Kwaliteit van dienstverlening bepaalt mede het vertrouwen dat de burger heeft in de overheid! <i>Snelheid</i> ▪ Een snelle dienstverlening wordt steeds belangrijker <i>Transparantie in de dienstverlening</i> ▪ Kwaliteit en betrouwbaarheid (bescherming privé gegevens) van de dienstverlening heeft invloed op relatie burger/overheid ▪ Eenduidige informatie, onafhankelijk van persoon of kanaal, is vereist ▪ Frontlijnsturing: klanten verwachten op een handige manier door het overheidsaanbod aan diensten te worden geleid ▪ Behoeft aan integrale dienstverlening: een KCC als HET loket van de overheid ▪ Integraliteit: ketenaanbod! <i>In één keer antwoord op (alle) vragen</i> ▪ 80% van het eerste contact zou alle antwoorden moeten opleveren ▪ Vraaggestuurd in plaats van aanbodgestuurd <i>Dienstverlening thuis</i> ▪ Zelf service op elk moment van de dag

3 Welke ideeën bestaan er tot nu toe?

3.1 Conceptnota WMO

In de conceptnota worden de volgende aandachtspunten aangegeven:

- ⇒ Realiseren van een breed WMO loket
- ⇒ Het creëren van een zorgconsulent functie
- ⇒ Realiseren van een actuele sociale kaart
- ⇒ Activeren vrijwilligers bij verlenen van informatie en advies

3.2 Ruimte voor Ontwikkeling

De publieksbijeenkomst "Vitale samenleving en WMO" en de stakeholdersbijeenkomst hebben veel ideeën van burgers over dit prestatieveld opgeleverd. Samenvattend is men het er over eens dat er een loket moet komen, gevestigd in het gemeentehuis en tevens in de dorpservicepunten. Het wordt belangrijk gevonden dat het personeel goed opgeleid is en in staat is om de vraag achter de vraag te herleiden. Ook wordt genoemd dat gelet moet worden op de privacy van klanten. Tevens wordt gewezen op het belang van een goede internetsite waar de klant informatie over de WMO voorzieningen kan vinden.

3.3 Elektronische overheid en KCC

Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen werken aan de totstandkoming van de Elektronische Overheid (zie bijlage 1 en 2). Doel hiervan is:

- betere dienstverlening;
- meer transparantie;
- minder administratieve lasten;
- grotere doelmatigheid bij de overheid.

Veelal wordt het invoeringsvraagstuk van de elektronische overheid op ICT-niveau behandeld. Dit is echter een misvatting. De gevolgen van de invoering van de elektronische overheid hebben naast de IT-infrastructuur, ook invloed op de gegevenshuishouding, de werkprocessen, personeel & organisatie en de cultuur. Kortom, op de gehele organisatie.

Het Klant Contact Centrum is een onderdeel van het traject van de elektronische overheid. Het Klant Contact Centrum (KCC) van de gemeente wordt het unieke portaal waar burgers, bedrijven en instellingen terecht kunnen voor alle producten en diensten van de overheid en daarmee samenhangende producten en diensten van de ketenpartners. KCC betreft een groeimodel met verschillende fasen. De consequentie van deze visie is dat in 2015 het gemeentelijke KCC nagenoeg alle vragen van burgers, bedrijven en instellingen aan de overheid en ketenpartners via alle kanalen (fysieke loket, internet, balie, telefoon en post) moet kunnen afhandelen.

Naar verwachting komt het Bestuurlijk Realisatieplan Egem in juni 2008 voor de Raad. Het is vanzelfsprekend dat de uitwerking van prestatieveld 3 van de WMO tijdens de gehele beleidscyclus gekoppeld zal worden aan het Egem traject.

3.4 Publieke dienstverlening

Ideeën en plannen ten aanzien van de algemene publieke dienstverlening van de gemeente geven richting aan de ontwikkeling van het WMO-loket. In het Bestuurlijk Realisatieplan Egem wordt weergegeven welke ambities de gemeente Texel heeft ten aanzien van de verbetering van de Publieke Dienstverlening, waarbij verwezen wordt naar de beschikbare kanalen. Deze ambitie heeft uiteraard ook betrekking op de loketfuncties die de WMO betreffen.

Wat is Publieke Dienstverlening?

Publieke Dienstverlening is het leveren van informatie, diensten of producten aan individuele burgers, bedrijven of instellingen door de gemeente, andere (semi)overheden en non-profit-instellingen.

Internet	Telefoon
Elektronische dienstverlening 24 uur per dag, 7 dagen in de week;	Verbetering van de bereikbaarheid;
Voor de klant een volgsysteem op lopende aanvragen;	Afhandeling vragen (70% v/d vragen in KCC)
Proactief informatie leveren.	
(Elektronische) post	Fysieke balie
Afhandeling van de post binnen de gestelde termijnen;	Integrale loketten
Elke e-mail wordt beantwoord binnen de gestelde termijnen.	

4 Wat doen we al?

4.1 Dienstverlening gemeente algemeen

Vanaf 2003 werkt de gemeente Texel aan de optimalisering van de publieke dienstverlening. De gemeentelijke organisatie heeft zich ontwikkeld van een productgerichte naar een burgergerichte structuur⁵. De WMO sluit goed aan bij deze ontwikkeling, aangezien hierbij ook vraaggericht van dienstverlening wordt vereist.

4.2 WMO loket

De gemeente Texel heeft vanaf 1 januari 2007 een Zorgloket ingericht voornamelijk op het gebied van prestatieveld 6 (individuele voorzieningen). Op dit moment zijn twee WMO-consulenten verantwoordelijk voor de front- en back office van het loket. Dat houdt in dat zij informatie en advies geven en tevens de intakes en de eenvoudige indicatiestelling afhandelen.

De WMO-consulenten brengen huisbezoek aan de (potentiële) cliënten die gebruik maken van hulp bij de huishouding en/of individuele hulpmiddelen. Vraagverheldering is hierbij een belangrijk instrument om een goed inzicht te krijgen in de situatie van de cliënt en een integrale aanpak mogelijk te maken. Op deze wijze worden WMO, WWB en bijzondere bijstand steeds meer integraal behandeld.

4.3 Organisaties met informatie- advies functie

Er zijn naast het WMO loket nog een aantal andere loketfuncties op het gebied van wonen, zorg en welzijn in de gemeente aanwezig. In bijlage 2 vindt u een uitgebreide lijst met organisaties die op de ten aanzien van een bepaalde doelgroep of over een bepaald thema informatie en/of advies, en/of cliëntondersteuning bieden.

4.4 Cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning wordt geboden door verschillende organisaties.

- Stichting Welzijnszorg en de Wering (voorheen *WMD*): De WERING heeft op Texel een afdeling voor Algemeen maatschappelijk werk waar inwoners driemaal per week terecht kunnen voor cliëntondersteuning.
- MEE Noord-West Holland biedt informatie, advies en ondersteuning aan kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen met een handicap, beperking of chronische ziekte.
- Stichting Integratie Gehandicapten Texel (SIGT): fungeert als platform en cliëntenraad ten behoeve van gehandicapten en chronisch zieken.
- Steunpunten cliëntondersteuning GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg)
- Vrijwilligers (bijvoorbeeld via de Zonnebloem, Pharos of SWOT)

(Een uitgebreide lijst van organisaties is te vinden in bijlage 2)

4.5 Communicatiekanalen

Ten aanzien van de publieke dienstverlening worden 5 communicatiekanalen onderscheiden;

- internet

⁵ Bron: Bestuurlijk Realisatieplan Egem, Gemeente Texel 2008

- telefoon
- (elektronische) post
- fysieke balie
- dorpservicepunten

Tussen 2005 en 2008 zijn vier dorpservicepunten (Oosterend, Den Hoorn, De Koog en De Cocksdoorp) opgezet. De exploitatie en het beheer van de dorpservicepunten is onderdeel van de Beleidsgestuurde Contract Financiering (BCF) tussen de gemeente Texel en Stichting Pharos. Het deel-restultaat-gebied dat doelt op de dorpservicepunten luidt als volgt: *het realiseren van voorzieningen en activiteiten in de dorpen, die bijdragen aan een vitale dorpsgemeenschap, waardoor elke inwoner in staat gesteld wordt in het dorp actief te participeren.*

De dorpservicepunten (ondertussen veranderd in 'dorpssteunpunten') zijn één dagdeel per week open. Tijdens de openingstijden fungeert het dorpssteunpunt deels als sociale ontmoetingsplek en deels als loket op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
Kwaliteit dienstverlening op gebied WMO garanderen ook waar andere organisaties de verantwoordelijkheid hebben	Eenduidige kwaliteitscriteria hanteren t.a.v. dienstverlening gemeente
	Kwaliteitscriteria toepassen bij beleid gestuurde contractfinanciering (BCF)
	Samenwerkingsverband opzetten om kwaliteit dienstverlening te verbeteren
Ontbreken van goed inzicht in doelgroepen WMO	Aanbod cliëntondersteuning doelgroepdekkend maken
	Doelgroepen uitnodigen voor participatie in WMO-raad of voor inspraak specifieke beleidsterreinen
	Inclusief beleid gemeente
Ontbreken van samenhang voorzieningenaanbod	Duidelijkheid ten aanzien van regierol gemeente
	In samenwerking met aanbieders voorzieningen catalogus ontwikkelen
Integratie WMO-loket bij Klant Contact Centrum vereist goede afstemming tussen afdelingen (horizontaal) en front/backoffice (verticaal).	Ontwikkelingen e-gem en KCC bieden meegroeimogelijkheden voor WMOloket
	Horizontale beleidsafstemming Verticale beleid/uitvoeringsafstemming
Kosten hoog breed WMO-loket	WMO-loket meer mogelijkheden vanwege integratie in KCC
	Vrijwillige inzet voor informatie/advies t.a.v. bepaalde thema's of doelgroepen

6 Visie en doeleinden

Naar aanleiding van de ideeën van Ruimte voor Ontwikkeling, de kadernota, de aandachtspunten van de conceptnota en de ontwikkelingen ten aanzien van de elektronische gemeente en de gemeentelijke dienstverlening, is de volgende conceptvisie voor dit prestatieveld geformuleerd. Deze conceptvisie zal een definitieve vorm krijgen op het moment dat de doelgroep en de ketenorganisaties betrokken worden bij de verdere uitwerking van dit prestatieveld.

Vanwege de relevantie van de invulling van dit prestatieveld voor de andere WMO prestatievelden, is het belangrijk vanuit de visie te komen tot een aantal beleidskeuzes die vervolgens weer vertaald worden naar doeleinden, activiteiten en resultaten.

Conceptvisie Gemeente Texel “Informatie, advies en cliëntondersteuning”:

Het WMO-loket Texel is ondergebracht bij het Klant Contact Centrum en streeft naar vraaggerichtheid en hoge kwaliteit. Bij het WMO-loket kunnen alle burgers van Texel terecht voor vragen en advies over welzijn, wonen en zorg. Aan kwetsbare doelgroepen wordt cliëntondersteuning aangeboden door verschillende organisaties, waarmee direct contact kan worden opgenomen of waarnaar kan worden doorverwezen via het WMO-loket. Het WMO-loket biedt eenduidige, laagdrempelige en passende informatie via de communicatiekanalen van de gemeente (fysiek, (elektronische) post, telefoon, digitaal, dorpservicepunten).

6.1 Beleidskeuzen ten aanzien van PV3

Breedte WMO-loket

- integratie van het WMO-loket bij het Klant Contact Centrum;
- koppeling WMO met WWB binnen het loket;
- informatie en advies t.a.v. de 9 WMO prestatievelden, in samenwerking met partnerorganisaties met een informatie- en advies functie (informatie verkrijgbaar bij KCC en bij partnerorganisaties);
- met betrekking tot cliëntondersteuning heeft loket een doorverwijsfunctie naar doelgroepdekkend cliëntondersteuningsaanbod.

Diepte WMO-loket

- per thema en/of doelgroep zal de diepte van het loket verschillen. Op veel onderwerpen zal worden doorverwezen naar andere organisaties. Dit zal uitgewerkt worden in de WMO voorzieningencatalogus;
- integrale benadering o.a. door middel van vraagverheldering; hierdoor kunnen verschillende probleemgebieden tegelijk worden aangepakt;
- klantvolgsysteem waarbij vragen en verwijzingen worden geregistreerd en gevolgd.

Communicatiekanalen

- dorpservicepunten als verlengde van loket laten fungeren;
- informatie op de internetsite volledig en geactualiseerd;
- beschikbaarheid digitale producten op gebied WMO uitbreiden.

Groeimodel

- De ontwikkeling van de huidige situatie naar WMO-loket als onderdeel van het KCC is een grote stap. Hierom beschouwen we dit proces als een groeimodel, waarbij het voorzieningenaanbod steeds verder wordt uitgebreid, de samenwerkingsverbanden worden verstevigd en de dienstverlening steeds integraler kan worden aangepakt. Dit groeimodel zal in een uitvoeringsplan moeten worden uitgewerkt. De eerste fase betreft de ontwikkeling van een smal WMO-loket en de tweede fase naar een breed WMO-loket als onderdeel van het KCC. De kenmerken van deze twee fasen zijn:

Fase I WMO loket (2010)	Fase II WMO loket (2014)
Front-Office in smalle vorm producten WIZ (werk inkomen zorg)	Front-office WMO-loket geïntegreerd in KCC
Voorzieningencatalogus WIZ	Uitgebreide integrale voorzieningencatalogus
Coördinatie versterken t.a.v. ketenorganisaties die producten/diensten aanbieden	Duidelijke regiefunctie t.a.v. ketenorganisaties die producten/diensten aanbieden
Sociale kaart voor WIZ producten (digitaal + fysiek)	Integrale sociale kaart (digitaal + fysiek)
Versterking loketfunctie dorpservicepunten	Dorpservicepunten fungeren als front-Office KCC in buitendorpen

Code	Doelinden Prestatieveld 3
DPV3-1	Regie functie gemeente versterken op gebied informatie, advies en cliëntondersteuning WMO
DPV3-2	Aanbod informatie, advies en cliëntondersteuning op Texel samenhangend en doelgroepdekkend maken
DPV3-3	WMO-loket in twee fasen in werking stellen, eerst in smalle vorm en dan in brede vorm
DPV3-4	Voorzieningen catalogus WMO-loket en sociale kaart ontwikkelen met projectgroep KCC en partnerorganisaties WMO
DPV3-5	Hanteren eenduidige kwaliteitscriteria WMO-loket voor alle communicatiekanalen van het WMO-loket
DPV3-6	Duidelijke en actuele informatievoorziening naar burger over aanbod WMO-loket
DPV3-7	Digitale dienstverlening WMO-loket verder ontwikkelen in kader van KCC en e-loket en afstemmen coördineren met partnerorganisaties
DPV3-8	Klanttevredenheid en evaluatie ketensamenwerking meenemen in ontwikkeling WMO-loket
DPV3-9	Producten en diensten voor breed WMO-loket dekken de WMO thema's
DPV3-10	Goede afstemming binnen de organisatie tussen beleidsgebieden (horizontaal) en tussen front- en back office (vertikaal)

7 Beleid 2009-2013

Beleid 2009-2013 Prestatieveld 3			
Code	Activiteit	Resultaat	Wanneer
DPV3-1	Werkgroep PV3 opzetten (intern en extern)	Samenwerking op gebied van informatie, advies, cliëntondersteuning	2009
DPV3-2	Met werkgroep PV3 inrichten t.a.v. aanbod en doelgroepen (sisterplan)	Samenhangend en doelgroepdekkend aanbod van informatie, advies en cliëntondersteuning op Texel	2010
DPV3-3	Ontwikkeling PV3 coördineren interne ontwikkelingen zoals Egem, KCC (masterplan)	PV3 is een onderdeel van gemeentelijke ontwikkeling op gebied van dienstverlening	continu
DPV3-4	Ontwikkelen sociale kaart (werkgroep)	Inzicht in waar, hoe, wat op gebied van welzijn, wonen, zorg en inkomen	2011
	Ontwikkelen voorzieningen catalogus (werkgroep)	Inzicht in welke organisatie welke voorzieningen met welke procedure aanbiedt	2011
DPV3-5	Opzetten kwaliteitsgarantieplan gemeentelijke dienstverlening samen met KCC	Kwaliteit van de dienstverlening heeft duidelijke criteria en wordt geëvalueerd	2012
DPV3-6	Draaiboek opstellen om continu afstemmen en actualiseren van WMO-loket informatie mogelijk te maken	Eenduidige en actuele informatie over WMO-voorzieningen	2012
DPV3-7	Digitale WMO-loket opzetten en integreren met andere systemen	Digitaal WMO-loket; inzichtelijk voor de burger en goed werkbaar voor de aanbieders (incl.gemeente)	2010
DPV3-8	In groeimodel WMO-loket gebruik maken van input klanttevredenheidonderzoek en feedback werkgroep PV3	WMO-loket is vraaggericht en wordt getoetst aan de tevredenheid van de klant en de aanbieders	jaarlijks
DPV3-9	In groeimodel WMO-loket opnemen welke voorzieningen op korte en langere termijn kunnen worden	WMO-loket dekt zoveel mogelijk de prestatievelden en reikt daarbuiten	2010

	opgenomen		
DPV3-10	In sisterplan PV3 een goede horizontale en verticale afstemming inbouwen	WMO-loket is goed ingebouwd in de organisatie, zowel wat betreft verschillende beleidsterreinen als ook wat betreft front- en backoffice	2010

8 Relatie tot andere prestatievelden

Het derde prestatieveld van de WMO strekt zich uit over alle negen prestatievelden, aangezien binnen alle prestatievelden wel op de één of andere manier sprake is van voorzieningen waar de burger informatie en advies over nodig heeft. Op het gebied van cliëntondersteuning hangt prestatieveld 3 voornamelijk samen met prestatievelden 2,4,6 en 7/8/9.

Hoofdstuk VIII: Prestatieveld 4 “Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers”

Mantelzorgers

1 Omschrijving

Mantelzorg is de term voor zorg die mensen vrijwillig en onbetaald verlenen aan mensen met fysieke, verstandelijke of psychische beperkingen in hun familie, huishouden of kennissenkring. Mantelzorg wordt niet op basis van een dienstverlenend beroep of vanuit een organisatie aangeboden, maar vanuit een sociaal-emotionele betrokkenheid met een naaste. De persoonlijke band zorgt ervoor dat mantelzorg verschilt van vrijwilligerswerk. Mantelzorg is, anders dan vrijwilligerswerk dan ook vaak geen bewuste keuze.

In beleid wordt de term **mantelzorg** gebruikt voor vormen van zorg die meer dan drie maanden duren en meer dan 8 uur per week in beslag nemen.

2 Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van MANTELZORG	
<i>Cijfers</i>	Aantal mantelzorgers: 750.000 mensen verlenen meer dan 8 uur per week en langer dan 3 maanden zorg. 2,4 mln. mensen verlenen meer dan 8 uur per week of ten minste 3 maanden zorg. Aantal zeer zwaar belaste mantelzorgers: 250.000. Aantal werkende mantelzorgers: 56% van de mantelzorgers. ⁶ Mantelzorg vormt een omvangrijk, onbetaald, onderdeel van de carekant in de gezondheidszorg. Alle mantelzorg landelijk opgeteld, verrichten deze wekelijks het werk van ongeveer 650.000 betaalde zorgverleners. Mantelzorg vertegenwoordigt een geschatte waarde van € 4 tot € 7 miljard per jaar. Ter vergelijking; in de hele sector verpleging en verzorging gaat jaarlijks € 9 miljard om (SCP, 2003). Afhankelijk van de gehanteerde uitgangspunten zou een bedrag tussen € 1 en € 6 miljard nodig zijn om de mantelzorg door professionele zorg te vervangen. ⁷
<i>Speerpunten nationaal beleid</i>	(1) Versterking van de lokale ondersteuning; (2) Meer mogelijkheden voor het combineren van arbeid en mantelzorg; (3) Minder zwaarbelaste mantelzorgers
<i>Typen organisaties bij mantelzorg</i>	(1) organisaties die direct/indirect met mantelzorgers te maken hebben en hierdoor een signaleringsfunctie (kunnen) hebben; (2) organisaties die informatie, advies en/of ondersteuning aanbieden aan mantelzorgers; (3) belangenorganisaties.
<i>Baanbrekers</i>	Op het moment combineert 1 op de 8 werknemers dagelijks werk met zorg voor een chronisch zieke partner, een gehandicapt kind of een hulpbehoevende ouder. Dit zijn werkende mantelzorgers en worden <i>baanbrekers</i> genoemd. In de toekomst zullen er meer werkende mantelzorgers komen. Want werknemers werken meer en langer door om de vergrijzing op te vangen; in de toekomst wordt de zorg door minder mensen geleverd en (oudere) mensen blijven langer thuis wonen. Daarom is het zo belangrijk als de samenleving, het bedrijfsleven en de overheid zich verdiepen en voorbereiden op dit terrein.
<i>Combinatie sociale activiteiten en zorg</i>	De omvang en zwaarte van mantelzorg (stapeling van taken) en de voortdurende beschikbaarheid en gebondenheid aan huis kan mantelzorgers in een isolement brengen en leiden tot geestelijke overbelasting /vermoeidheid. Hierdoor kan mantelzorg soms omslaan in verkeerde behandeling, verwaarlozing of mishandeling. Mogelijkheden rondom vervangende zorg zijn niet altijd bekend. Meer dan een derde van de opnamen in verzorgings- en verpleeghuizen wordt veroorzaakt door crisissituaties in de mantelzorg en niet door een toenemende zorgbehoefte van de verzorgde.
<i>Combinatie zorg en arbeid</i>	De combinatie van zorg en arbeid kan tot spanningen leiden vooral bij het verlenen van meer dan 14 uur mantelzorg per week. Gevolg is dat mantelzorgers hun arbeidstijd terugbrengen,

⁶ Bron: SCP (2003 en 2005)

⁷ Bron: “Facts en Trends”, EIZ 2006

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van MANTELZORG	
	ziek worden of uitvallen. Verlofregelingen en aandacht vanuit de werkgever dragen positief bij aan de combinatie werk en zorg.
<i>Sociaal-emotionele problemen</i>	Veel mantelzorgers hebben moeite met verschuivingen in rollen en de afhankelijkheidsbalans. Ze kunnen zich machteloos voelen als de hulpvrager weigert om hulp te zoeken of te verhuizen naar een aangepaste woning. Nieuwe vormen van intimiteit zoals hulp bij de toiletgang doen hun intrede. Kinderen zijn het soms onderling oneens over de keuze tussen verzorging van de zieke of opname in een verpleeghuis. Kennis over ziektebeelden en vaardigheden in de verzorging is niet altijd voorhanden bij de mantelzorgers.
<i>Financiële problemen</i>	Veel mantelzorgers maken extra kosten (kosten voor telefoon, reizen, wassen, voeding). Dit kost mantelzorgers bijna € 1,3 miljard per jaar. Het gaat om € 830 miljoen aan extra kosten en € 450 miljoen aan gemist inkomen. ⁸ Deze kosten kunnen ze vaak nergens verhalen en kunnen leiden tot financiële problemen.
<i>Onderbenutting ondersteuningsaanbod en drempelvrees</i>	Veel verzorgers herkennen zich niet in de term 'mantelzorg' en maken matig gebruik van het ondersteuningsaanbod. De ouders van een gehandicapt kind bijvoorbeeld staan er niet bij stil dat ze mantelzorger zijn.
<i>Aandacht voor bijzondere groepen</i>	Bepaalde groepen mantelzorgers hebben extra aandacht nodig, zoals mantelzorgers die langdurige zorg verlenen, oudere mensen met gezondheidsproblemen die bijna continue voor hun partner zorgen, mantelzorgers van dementerenden, jonge en allochtone mantelzorgers.
<i>Vliegwiel mantelzorg ondersteuning (EIZ)</i>	Ondersteuningsvragen van mantelzorgers volgens het veelgebruikte mantelzorgvliegwiel: • informatie, advies, emotionele en educatieve steun; • praktische hulp (huishoudelijke hulp en hand- en spandiensten) en respijtzorg; • materiële steun (huisvesting, hulpmiddelen); • financiële steun; (vergoedingen van kosten en compensatie van gedeerde inkomsten in verband met het verlenen van mantelzorg) • combinatie van mantelzorg met betaald werk (voorwaarden en maatregelen om arbeid en zorg te combineren); • inspraak op het niveau van zorgrelaties en beleid (de stem en belangen van mantelzorgers voor het voetlicht brengen); • samenhang tussen voorzieningen en samenwerking tussen instellingen ((h)erkenning mantelzorger, samenhang in beleid, stimuleren samenwerking bij mantelzorgondersteuning).

3 Welke ideeën zijn er tot nu toe?

3.1 WMO conceptbeleidsplan

- Meer informatie, advies en steun voor mantelzorgers op Texel
- Overbelasting voorkomen door het bieden van respijtzorg
- Het aanbieden van hulpmiddelen & woningaanpassingen
- Speciale aandacht voor jonge mantelzorgers

De aandachtspunten uit het conceptbeleidsplan worden in deze nota overgenomen en verder uitgewerkt in de visie en doeleinden.

3.2 Ruimte voor Ontwikkeling

Tijdens de publieksavonden van "Ruimte voor ontwikkeling" konden de Texelaars hun ideeën kwijt over het nieuwe beleidsthema mantelzorg. Er zijn veel ideeën ontvangen. Samenvattend gaat een groot deel over het bewustmaken van mantelzorgers en hun omgeving over het belang van het werk dat mantelzorgers doen.

Verschiedende organisaties kunnen hierbij een rol vervullen, zoals huisartsen of het zorgcentrum. Het ontlasten van mantelzorgers komt ook aan bod en er wordt gesuggereerd de dagopvang ook in de buitendorpen aan te bieden, maar ook gratis kinderopvang voor mantelzorgers wordt genoemd. Een ander veel besproken thema zijn de "kangoeroewoningen" en levensloopbestendige woningen, waarmee het mantelzorgen kan

"Onze kinderen wonen vaak niet op het eiland, dus is het voor hun extra lastig om te mantelzorgen!"
(Stakeholders' bijeenkomst 9 april 2008)

⁸ Bron: "Mantelzorg in getallen", SCP 2003

worden gestimuleerd. In deze context heeft men het ook over het versoepelen van het vergunningsbeleid ten aanzien van aanpassingen voor wonen voor zorgdoeleinden. Tenslotte is het opmerkelijk dat wordt gevraagd om een betere afstemming tussen organisaties die te maken hebben met mantelzorgers.

4 Wat doen we al?

4.1 Doelgroepen en beleid

Voor de gemeente Texel is het thema mantelzorg nog een onontgonnen terrein. Dat betekent dat er nog geen gemeentelijke beleid is ontwikkeld voor de ondersteuning van mantelzorgers. De doelgroep, mantelzorgers, is tevens nog niet in kaart gebracht, noch benaderd. Er bestaat dan ook nog geen cijfermateriaal over deze groep op Texel. Volgens de landelijke trends, kan men uitgaan van 1900 mantelzorgers boven de 18 jaar op 10.000 inwoners (Bijlage 6: Mantelzorgers landelijk in beeld).

4.2 Organisaties

Organisaties op Texel die direct of indirect te maken hebben met mantelzorges zijn bijvoorbeeld: zorgcentrum de Gollard, het verpleeghuis, WMO-consulenten en SWOT. Deze organisaties gebruiken echter niet bewust hun signaleringsfunctie en tevens zijn op dit vlak onderling geen afspraken gemaakt. Op dit vlak zou dus actiever beleid moeten komen en meer samenwerking.

4.3 Diensten en producten

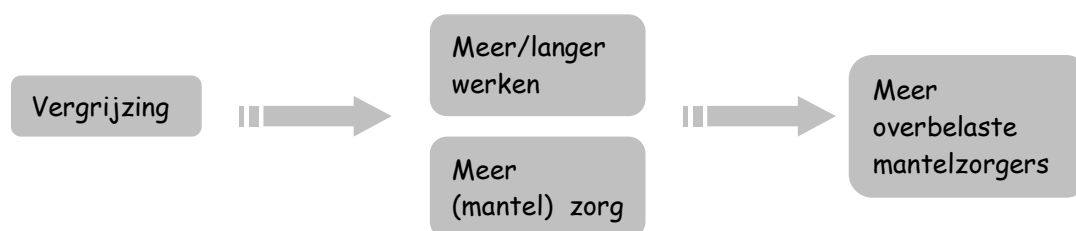
Bijlage 7: Mantelzorg dienstverlening voor Texelaars geeft een overzicht van de diensten en producten waar Texelse mantelzorgers gebruik van (zouden) kunnen maken. De categorieën zijn gebaseerd op het mantelzorgvliegwiel.

Er zijn op Texel weinig organisaties die informatie, advies en ondersteuning bieden aan mantelzorgers. Aan de vaste wal bestaan er wel aanbieders waar Texelse mantelzorgers een beroep op kunnen doen. Echter vanwege weinig publiciteit en geen proactieve signalering ten aanzien van mantelzorgers op Texel, wordt er momenteel relatief weinig gebruik gemaakt van deze diensten. Respijtzorg wordt aangeboden maar op een ongecoördineerde wijze, waarbij de aanbieder zelf in sommige gevallen niet in de gaten heeft dat het respijtzorg betreft.

5 Kansen en knelpunten

De belangrijkste knelpunten en daaraan verbonden kansen worden hier samengevat. Deze punten vloeien voort uit de vergelijking van trends, ontwikkelen, inbreng en ideeën van Texelaars en wat we al doen. In het overzicht in bijlage 5 is het volledige overzicht opgenomen van de problematiek betreffende mantelzorg.

Het eerste knelpunt kan gevisualiseerd worden op de volgende manier:

Knelpunten	Kansen
Door de vergrijzing neemt de zorgvraag toe maar ook de werkdruk. Dat betekent meer mantelzorgers in de toekomst, maar ook meer overbelaste mantelzorgers.	Preventie overbelasting mantelzorg door aanbieden goede ondersteuning en afspraken ten aanzien van zorg en arbeid
	Afspraken over signalering met (zorg)instanties
Onderbenutting ondersteunings- aanbod en drempelvrees, want mantelzorgers herkennen zichzelf niet als mantelzorgers en zijn vaak niet op de hoogte van eventuele ondersteuningsmogelijkheden.	Goede afstemming formele en informele zorg, waardoor zorg niet te duur en mantelzorgers niet overbelast
	De mantelzorgers in beeld krijgen (signaleren). Eerst herkennen en dan erkennen
	Proactief contact zoeken met de mantelzorgers
	Duidelijke en laagdrempelige informatie verstrekken
Overbelaste mantelzorgers door werk/zorg combinatie, of door emotionele-, sociale- en/of financiële problemen.	Belangenbehartiging op lokaal niveau
	Goed ondersteuningsaanbod voor de mantelzorgers
	Afspraken over signalering met (zorg)instanties
	Preventief en dus proactief werken
	Mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid bevorderen
	Erkenning van de mantelzorgers

6 Visie en doeleinden

Naar aanleiding van een oriëntatie op het gebied van prestatieveld 4, de visie maatschappelijke ondersteuning uit de kadernota WMO en de resultaten van het traject "Ruimte en Ontwikkeling", is de volgende conceptvisie voor dit prestatieveld geformuleerd. Deze conceptvisie zal een definitieve vorm krijgen op het moment dat de doelgroep en de ketenorganisaties betrokken worden bij de verdere uitwerking van dit prestatieveld.

Conceptvisie Gemeente Texel "Mantelzorgers en Vrijwilligers"

"Op Texel voelen Mantelzorgers en Vrijwilligers van alle leeftijden zich gestimuleerd, erkend en ondersteund door de samenleving, de gemeente en de partnerinstellingen. Dit is het gevolg van een goede afstemming en samenwerking tussen partijen en een kwalitatief goed aanbod van informatie, advies en cliëntondersteuning ten aanzien van mantelzorgers en vrijwilligers."

De doeleinden die worden voorgesteld voor dit prestatieveld zijn:

code	Doeleinden PV4
	Mantelzorg & vrijwillige inzet (M&V)
PV4-1	WMO loket wordt geïntegreerd in het Klant Contact Centrum (digitaal, fysiek en telefonisch) en krijgt ook in de dorpservicepunten een loketfunctie
PV4-2	betrekken van doelgroepen en betrokken organisaties bij beleid en perfectioneren van aanbod dienstverlening
PV4-3	aandacht voor goede afstemming en coördinatie formele en informele zorg
PV4-4	in geval van uitbesteding neemt gemeente regiefunctie waarbij controle wordt gehouden over kwaliteit en te behalen resultaten (BCF)
PV4-5	goed voorbeeld doet volgen: d.m.v. intern mantelzorgbeleid en vrijwillige inzet werknemers (Maatschappelijk verantwoord ondernemen MVO)
	Mantelzorg (M)
PV4M-1	investeren en samenwerken ten behoeve van bereiken van de mantelzorgers; eerst herkennen, dan erkennen
PV4M-2	ontwikkelen van een goed op elkaar afgestemd aanbod van informatie, advies en cliëntondersteuning dat voor mantelzorgers laagdrempelig is
PV4M-3	aandacht voor baanbrekers (werkende mantelzorgers) vanuit verschillende hoeken (cliëntondersteuning, zorgsector en bedrijfsleven)

code	Doelinden PV4
PV4M-4	aandacht voor jonge mantelzorgers
PV4M-5	Mantelzorgers jaarlijks in het zonnetje zetten (bijv. prijs, themadag etc.)
PV4M-6	Integraal beleid op gebied van wonen en zorg om mantelzorg beter mogelijk te maken

7 Beleid

Beleid PV4-MANTELZORG			
code	Activiteit	Resultaat	Wanneer
PV4M-1	Mantelzorg onder de aandacht brengen binnen samenwerkingsverband Texelzorg	Mantelzorg op de agenda bij keten zorg op Texel	2009
	Afspraken met ketenorganisaties voor signalering mantelzorgers	Signaleringsfunctie geactiveerd bij ketenorganisaties	2009
	Informatiemateriaal ontwikkelen voor mantelzorgers op Texel	Informatiemateriaal om mantelzorger wegwijs te maken	2009
PV4M-2	Ontwikkelen basispakket (informatie, advies en ondersteuning) mantelzorgondersteuning met gemeente, Omring en Pharos	Mantelzorgsteunpunt Texel als eerste ingang voor mantelzorgers	2009/10
PV4M-3	Pilot op gemeente Texel signalering en ondersteuning mantelzorgers	Baanbrekers die bij gemeente Texel werken (h)erkend	2010
	Pilot resultaten- en ervaringen uitdragen naar organisaties en bedrijven op Texel	Gemeente Texel als voorbeeld t.a.v. beleid mantelzorgers	2011/12
PV4M-4	Project jonge mantelzorger op OSG stimuleren	Ondersteuning voor jonge mantelzorgers	2010
	Afspraken tussen mantelzorgsteunpunt en OSG t.o.v. aanpak jonge mantelzorgers	Afspraken aanpak jonge mantelzorger	2009
PV4M-5	Minimaal 1 keer per jaar publieke aandacht voor de mantelzorger	Erkenning mantelzorgers	1xper jaar
PV4M-6	Samenwerkingsverband opzetten wonen en zorg t.b.v. uitwerken mogelijkheden mantelzorgwoningen	Inzicht in mogelijkheid mantelzorgwoningen op Texel	2009
	Conditie scheppen in bestemmingsplannen en prestatie-afspraken voor mantelzorgwoningen en levensloopbestendige woningen	Mogelijkheden voor ontwikkelen van mantelzorgwoningen en levensloopbestendige woningen	2009/13

8 Relatie tot andere prestatievelden

De thema's sociale samenhang en leefbaarheid (prestatieveld 1) zijn nauw gerelateerd aan de thema's mantelzorg en vrijwillige inzet. Dat geldt ook voor het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking (prestatieveld 5 & 6). Tevens houdt de ondersteuning van mantelzorg en vrijwillige inzet verband met het verstrekken van informatie en advies (prestatieveld 3). Het is zaak om bij het tot stand brengen van een steunpunt en het invullen van de ondersteuning deze relaties mee te nemen.

Vrijwillige Inzet

1 Omschrijving

Vrijwillige inzet slaat op alle verschillende manieren waarop burgers (samen) onbetaald activiteiten verrichten voor anderen. Vrijwilligerswerk kent uiteraard grenzen. Is het werk bijvoorbeeld bedrijfsmatig, heeft het een winstoogmerk, is het concurrerend op de arbeidsmarkt of zijn er diploma's noodzakelijk, dan moet er loon worden betaald en kan er geen sprake zijn van vrijwilligerswerk.⁹

Het kabinet hanteert welbewust de term 'vrijwillige inzet' in plaats van 'vrijwilligerswerk'. Dat komt omdat de laatste jaren mensen zich steeds meer op een andere, nieuwe wijze vrijwillig inzetten. De traditionele vrijwilliger die zich jarenlang binnen een organisatie inzet, bestaat nog wel, maar meer dan voorheen willen mensen zich *tijdelijk* en vooral *flexibel* op vrijwillige basis inzetten. Dit gebeurt meestal in de vrije tijd. Een nieuwe trend is ook dat werkgevers hun werknemers de kans geven zich in werktijd een of meerdere dagen per jaar vrijwillig in te zetten voor een maatschappelijk doel (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen MVO). En dan bestaat er het plan om jongeren zich via school actief in te zetten door middel van een maatschappelijke stage.

De vrijwilliger van nu? Wat is er dan veranderd? De vrijwilliger van nu is op zoek naar tijdelijke en flexibele mogelijkheden om zich vrijwillig in te zetten. Ook zetten bedrijven zich meer in, bijvoorbeeld door maatschappelijk verantwoord te ondernemen. En dan gaan de jongeren vanaf 2012 72 uur per schoolloopbaan besteden aan maatschappelijke stages!

2 Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van VRIJWILLIGE INZET	
<i>Cijfers</i>	33% van de bevolking (tussen 15 en 74 jaar) doet aan vrijwilligerswerk (Bron: SCP)
<i>Speerpunten regering</i>	Om de vrijwillige inzet op peil te houden dan wel te motiveren schenkt de regering de komende jaren extra aandacht aan de volgende onderwerpen: (1) weghalen van belemmeringen in wet- en regelgeving; (2) verbeteren van de kwaliteit van het lokale beleid en de lokale ondersteuning; (3) vinden van meer vrijwilligers in nieuwe doelgroepen; (4) verder versterken van kennis, onderzoek en deskundigheidsbevordering (landelijke kennisinfrastructuur voor vrijwillige inzet)
<i>Typen organisaties</i>	(1) organisaties die met vrijwilligers werken; (2) organisaties die informatie, advies en ondersteuning bieden aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties; (3) belangenorganisaties.
<i>Regeldruk</i>	Rijk en gemeenten hebben afspraken gemaakt om de regeldruk voor burgers en bedrijven met 25% te verminderen en de dienstverlening te verbeteren. Om dit verschil te maken, moeten de belangrijkste knelpunten worden aangepakt.
<i>Maatschappelijke stages</i>	In 2011 wordt de maatschappelijke stage verplicht voor leerlingen van het voortgezet onderwijs. De maatschappelijke stage sluit aan bij een aantal punten uit het regeerakkoord, zoals versterking van de sociale samenhang (met 73% is de maatschappelijke stage het meest gedragen beleidsvoornemen van dit kabinet), versterking pijlers veiligheid, stabiliteit en respect (door bekendheid met andere groepen mensen in de samenleving, neemt het begrip voor elkaar toe en zorgt voor meer wederzijds respect).
<i>Negatieve balans vraag en aanbod</i>	Vraag neemt toe door vergrijzing bevolking en aanbod neemt af door vergrijzing vrijwilligers en matige interesse van de jeugd voor vrijwilligerswerk, evenals de veranderde leefstijl van burgers (minder vrije tijd, combinatie van meerdere rollen en verantwoordelijkheden).

⁹ Bron: "Vrijwillige inzet op een rij", CIVIQ 2007

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van VRIJWILLIGE INZET	
<i>Vrijwilligers van nu</i>	Tegenwoordig komen steeds vaker varianten voor waarbij sprake is van enige mate van verplichting. Ook varianten waarbij op een bepaalde manier een beloning wordt gegeven, zijn niet vreemd. De nieuwe vormen verbreden het scala van mogelijkheden voor de vrijwilligersorganisatie, maar brengen ook nieuwe risico's met zich mee: overvragen van burgers bijvoorbeeld of verspillen van beschikbare vrijwillige inzet. Duurzaam omgaan met vrijwillige energie wordt belangrijk. Informatisering, humanisering, regionalisering, vergrijzing, risicobeheersing en polarisering zijn de zes trends die de komende jaren van invloed zullen zijn op de vrijwillige inzet van burgers volgens het onderzoek "Lokaal onder de Loep" van Movisie.
<i>Jonge vrijwilligers</i>	We willen dat burgers in de samenleving meer zorg nemen voor elkaar, maar tegelijkertijd hebben we te maken met de individualisering van de samenleving en met het feit dat jongeren andere 'activiteiten' prioriteit geven. Daarom is het van belang extra aandacht te besteden aan het stimuleren van vrijwilligerswerk onder de jeugd. Actieve jongeren zijn op een positieve manier beeldbepalend en zullen waarschijnlijk ook in de toekomst hun rol pakken. Het zijn (of worden!) burgers met verantwoordelijkheid. Zo dragen jongeren ook bij aan uw WMO-doelen. Het loont dus de moeite om als gemeente te investeren in jongerenparticipatie. Niet alleen investeren in inspraak, maar juist in het ondersteunen en creëren van mogelijkheden om mee te doen.

3 Welke ideeën zijn er tot nu toe?

3.1 WMO conceptbeleidsplan

Aandachtspunten uit het WMO conceptbeleidsplan op gebied van vrijwillige inzet:

- Vrijwilligerssteunpunt op Texel
- Vrijwilligers Informatie Punt (VIP)
- Digitale vrijwilligers vacaturebank
- Vorming, training en advies vrijwilligers
- Het stimuleren van vrijwilligerswerk onder jongeren (o.a. maatschappelijke stages)
- Sociale activering

3.2 Ruimte voor Ontwikkeling

Bij de publieksbijeenkomsten van "Ruimte voor ontwikkeling" zijn veel ideeën aangedragen voor dit nieuwe beleidsterrein van de gemeente. De meeste aandacht heeft het thema 'vrijwilligersvacaturebank' gekregen. Daar ziet men duidelijk het nut van in. Andere belangrijke punten die naar voren zijn gekomen dat jongeren gestimuleerd moeten worden om vrijwilligerswerk te doen, de dorpservicepunten een belangrijke functie hebben bij het inzetten en werven van vrijwilligers, werklozen ook vrijwilligerswerk zouden moeten kunnen doen en er een betere samenwerking zou moeten plaatsvinden tussen de organisaties die met vrijwilligers op het eiland werken.

4 Wat doen we al?

4.1 Doelgroepen en beleid

Texel is van oudsher een hechte gemeenschap met een groot aantal vrijwilligers, dat zich actief inzet op het gebied van sport, wonen, zorg en welzijn. Texel heeft nog geen vrijwilligersbeleid. Echter de gemeente geeft wel subsidie aan instellingen die drijven op vrijwilligers, zoals dorpshuizen. Daarnaast betaalt de gemeente Texel de premie van de WA-verzekering voor vrijwilligers. Ook heeft de gemeente in het kader van de WMO stappen ondernomen om de ondersteuning van vrijwilligers kracht bij te zetten. In de overeenkomst 2007-2008 van de gemeente Texel met Stichting Pharos Texel, is als deelresultaatgebied (DRG) de ondersteuning van vrijwilligers opgenomen, maar deze moet nog uitgewerkt worden tot concrete diensten en

producten. De vrijwilligersdoelgroep die op Texel wordt geworven bestaat grotendeels uit 55+ vrijwilligers, zorgvrijwilligers, sportvrijwilligers en vrijwilligers voor dorpsactiviteiten.

4.2 Organisaties

Op Texel zijn veel organisaties die met vrijwilligers werken. Vooral sport-, zorg-, en maatschappelijke activiteiten worden met vrijwillige inzet verzorgd. Het vrijwilligerswerk op Texel wordt onder andere aangeboden en ondersteund door de kerken, Stichting Welzijn Ouderen Texel (SWOT), Stichting Pharos, sportverenigingen, Sportservice, de Omring, de Zonnebloem en Scouting. Het vrijwilligerswerk op Texel is niet centraal georganiseerd.

4.3 Diensten en producten

Werving	Informatie/advies	Deskundigheidsbevordering
Op dit moment zorgen de organisaties die met vrijwilligers werken grotendeels zelf voor werving. De organisaties kunnen nu nog voldoende op eigen kracht werven, hoewel er wel wordt aangegeven dat men verwacht dat dit steeds lastiger zal gaan worden.	Er is geen centrale plek waar organisaties of individuele (potentiële) vrijwilligers informatie en advies kunnen inwinnen over bijvoorbeeld contracten, verzekeringen, onkostenvergoedingen en bijdragen. Er bestaat behoefte naar een centraal (onafhankelijk) punt waar zowel vrijwilliger als organisatie terecht kan met vragen.	De organisaties die met vrijwilligers werken schenken aandacht aan deskundigheidsbevordering indien deze echt een voorwaarde is om bepaalde taken te kunnen verrichten. Hierbij wordt naar de praktische situatie gekeken van het moment.
<i>Bron: Onderzoek vrijwilligers Texel 2001 en Interviews in kader prestatieveld 4 WMO, febr/mrt 2008</i>		

5 Kansen en knelpunten

De belangrijkste knelpunten en daaraan verbonden kansen worden hier samengevat. Het overzicht in bijlage 5 geeft een uitgebreid inzicht in de problemen en mogelijke oplossingen voor dit prestatieveld. De knelpunten en kansen vloeien voort uit de vergelijking van trends, ontwikkelen, inbreng en ideeën van Texelaars en wat we al doen.

Knelpunten	Kansen
Een grote en diverse groep potentiële vrijwilligers wordt niet aangeboord (zie vrijwilligers van nu" bij §1.2 Trends en Ontwikkelen).	Door middel van een vrijwilligersvacaturebank boor je een hele nieuwe groep (potentiële) vrijwilligers aan en faciliteer je initiatieven van burgers of organisaties om iets voor de gemeenschap te ondernemen.
Door de vergrijzing van de bevolking en ontgroening van vrijwilligers zal er een arbeidstekort ontstaan in de zorg. Deze verwachting wordt bekrachtigd door het rapport "Oei...Groe! Een onderzoek naar de vergrijzing en de zorgvraag op Texel" (2007, Managemens).	Meer (jonge) vrijwilligers werven, zodat we in de toekomst een groot tekort kunnen voorkomen.
	Vrijwillige inzet van burgers stimuleren door in beleid aandacht te geven aan erkenning, gunstige voorwaarden.
Regeldruk bij vrijwilligers. Vrijwilligers worden vaak gehinderd door een woud aan regels, onvolledige informatie en hoge kosten.	Deskundigheidsbevordering bij (zorg)vrijwilligers.
	Binnen het dereguleringsproject van de gemeente, ook vergunningen waar vrijwilligers mee te maken hebben onder de loep nemen. Informatie ten aanzien van regels en vergunningen verduidelijken voor veel voorkomende burgerinitiatieven en vrijwilligersactiviteiten (bijvoorbeeld door middel van een gids).

Regeldruk voor vrijwilligers, hoezo?

Vrijwilligers hebben vaak te maken met vergunningen voor speelautomaten en horeca exploitatievergunningen voor kantines. Maar ook met precariobelasting of evenementenvergunningen als je op gemeentegrond een leuke informatiemarkt wilt houden. Een loterijvergunning als je een loterij of bingo wilt organiseren. En dan nog niet te spreken over al dat papierwerk en lastige formulieren die je voor deze vergunningen nodig hebt! (Bron: Passie onder (regel)druk, Ministerie BZK 2007)

6 Visie en doeleinden

De visie is gekoppeld aan mantelzorg en is te vinden onder "Visie en doeleinden" bij Mantelzorg.

De doeleinden die de gemeente voorstelt voor dit prestatieveld zijn:

code	Vrijwillige inzet (V)
D-PV4V-1	stimuleren van samenwerking en coördinatie tussen organisaties en instellingen die werken voor of met vrijwilligers
D-PV4V-2	opzetten van een digitale vrijwilligerscentrale waarin aanbod, vraag, informatie en cliëntondersteuning worden samengebracht
D-PV4V-3	aandacht voor jonge vrijwilligers (o.a. maatschappelijke stages VO)
D-PV4V-4	vrijwilligers jaarlijks in het zonnetje zetten (bijv. prijs, themadag etc.)

7 Beleid

7.1 Beleidsvoorstel 2009 – 2013

Beleid 2009-2013 PV4- VRIJWILLIGE INZET			
code	Activiteit	Resultaat	Wanneer
PV4V-1	Samenwerkingsverband opzetten teneinde vrijwilligersbeleid te stroomlijnen	Samenwerkingsverband vrijwilligersorganisaties	2009/10
PV4V-2	Vrijwilligerscentrale opzetten. Kernfuncties: vacaturebank, informatie en advies voor vrijwilligers en organisaties, deskundigheidsbevordering	Vrijwilligerscentrale Texel	2010
PV4V-3	Samenwerking opzetten om organisatie maatschappelijke stages voor te bereiden	Samenwerkingsverband voor organisatie van maatschappelijke stages	2009/10
PV4V-4	Minimaal 1 keer per jaar publieke aandacht voor vrijwillige inzet	Erkenning vrijwilligers	jaarlijks

8 Relatie met andere prestatievelden

Zie paragraaf 8 bij Mantelzorg.

Hoofdstuk IX: Prestatieveld 5 “Het bevorderen van maatschappelijke participatie”

Officiële titel: Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronisch-, psychisch- of psychosociaal probleem.

1 Omschrijving

In dit prestatieveld gaat het om de algemene voorzieningen in een gemeente die mensen in staat stellen om zelfstandig een huishouden te voeren, zich te verplaatsen en sociale contacten te onderhouden. Bij dit prestatieveld wordt bedoeld op de *collectieve voorzieningen* die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede komen aan een ieder die daar behoefte aan heeft. In die zin hoeven de voorzieningen dus niet bij uitsluiting gericht te zijn op mensen met een beperking, zolang zij er in ieder geval maar baat bij hebben. Het gaat om een breed scala aan maatregelen, zoals het creëren van een levensloopbestendige wijk, het bevorderen van de toegankelijkheid van het openbaar vervoer en publieke gebouwen en het organiseren van activiteiten met een sociaalrecreatief of sportief karakter.

Inclusief beleid is beleid, waarbij in alle fasen van een beleidscyclus rekening wordt gehouden met verschillen tussen mensen en dan met name met de verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen.

Het vijfde prestatieveld is gebaseerd op het principe van *'inclusief beleid'*, waar bij het treffen van collectieve voorzieningen rekening wordt gehouden met de bereikbaarheid en bruikbaarheid daarvan voor alle burgers, dus ook voor burgers met beperkingen. Dit is een nog betrekkelijk nieuwe benadering die nog lang niet altijd vanzelfsprekend is.

De prestatievelden 5 en 6 zijn nauw aan elkaar verwant. Beiden richten zich op het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch-, psychisch-, of een psychosociaal probleem. In prestatieveld 5 gaat het daarbij vooral om de algemene voorzieningen die het mensen mogelijk maken te participeren. Bij prestatieveld 6 gaat het om de individueel te verstrekken voorzieningen. Er is eveneens een grote samenhang tussen prestatieveld 5 en prestatieveld 1 (sociale samenhang en leefbaarheid). Indien de leefbaarheid in de wijken goed wordt geregeld, bevordert dat ook de zelfredzaamheid en participatie van de bewoners. Daarnaast wordt bij de sociale samenhang en leefbaarheid van buurten, wijken en dorpen vooraf rekening gehouden met alle burgers. Een aantal voorzieningen zou je zowel onder prestatieveld 1 als 5 kunnen plaatsen. We gaan er in deze nota van uit dat prestatieveld 1 vooral doelt op alle inwoners van Texel en prestatieveld 5 specifiek doelt op mensen met een beperking.

2 Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van PV5	
<i>Doelgroepen</i>	WMO-doelgroep groeit naar 2, 5 miljoen mensen. Dat is één van de conclusies van het onderzoek dat de SGBO heeft gedaan naar WMO doelgroepen. De vergrijzing is de voornaamste oorzaak voor deze toename. De groep mensen met beperkingen waar prestatievelen 5 en 6 van de WMO zich op richten bestaat momenteel uit 3,5 miljoen mensen. Hierbinnen is de groep mensen met psychosociale problemen de omvangrijkste groep. Het voorzieningengebruik van deze groep is echter laag, waarschijnlijk doordat sommige psychosociale problemen relatief kort duren. Daarom kunnen in totaal 2, 1 miljoen mensen tot de huidige WMO-doelgroep voor prestatievelen 5 en 6 gerekend worden. In 2020 zal aantal gegroeid zijn tot 2,5 miljoen mensen. ¹⁰
<i>WMO Voorzieningen</i>	De vraag naar WMO-voorzieningen zal stijgen, voornamelijk voor mensen met lichamelijke beperkingen. Voor de hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, rolstoelen en vervoer wordt een toename van 20% geschat tot 2020.
<i>WMO en WWB</i>	De WMO en de WWB hebben een aantal belangrijke raakvlakken. Beide wetten concentreren zich bijvoorbeeld op het uitgangspunt dat mensen moeten kunnen 'meedoen' of 'participeren' in de samenleving. Daarnaast wordt het beleid deels op dezelfde doelgroepen gericht. Het betreft mensen in een vaak kwetsbare positie die ondersteuning nodig hebben om zelfstandig te kunnen functioneren in de samenleving. Waar de WWB zich daarbij in de eerste plaats richt op het individu en de uitstroom naar werk, is de WMO vooral gericht op deelname aan de lokale samenleving en het versterken van de sociale infrastructuur. In beide wetten gaat het dan ook om maatschappelijke deelname en het creëren van de randvoorwaarden daarvoor.
<i>Levensloop bestendig wonen</i>	In het land worden veel pilots uitgevoerd ten aanzien van levensloopbestendige woningen, zowel het aanpassen van bestaande woningen als het bouwen van nieuwe woningen.

3 Welke ideeën bestaan er tot nu toe?

Tijdens de publieksbijeenkomsten van het project "Ruimte voor de toekomst" zijn er veel ideeën geopperd in het kader van dit prestatieveld. Deze zijn terug te vinden in het ideeënboek (zie bijlage 8).

Er zijn drie algemene categorieën aan te geven bij deze ideeën:

- ideeën die betrekking hebben op het verbeteren van de mobiliteit van mensen met een beperking, onder andere door het maken van een meldpunt voor gehandicapten om belemmeringen te kunnen melden bij de gemeente;
- ideeën die betrekking hebben op sociale activiteiten, zoals culturele activiteiten en ontmoetingen van jonge en oudere inwoners;
- ideeën die betrekking hebben op wonen. In het bijzonder op het gebied van seniorenwoningen in de buitendorpen, woondienstzones en levensloopbestendig wonen.

4 Wat doen we al?

Bij prestatieveld 5 zijn veel taken onder te brengen die al voor de WMO tot het takenpakket van de gemeente hoorden. De WMO stelt de uitdaging aan gemeenten om tot integraal beleid te komen en daar probeert de gemeente in deze nota dan ook invulling aan te geven. In deze nota is een keuze gemaakt de volgende onderwerpen onder te brengen bij dit prestatieveld.

¹⁰ Onderzoek SGBO naar doelgroepen WMO, 2006

4.1 WWB

De gemeente Texel vindt het van oudsher belangrijk dat kwetsbare groepen bewoners kunnen deelnemen aan de samenleving en dat isolement wordt voorkomen. Werken is een van de belangrijkste manieren om concreet inhoud te geven aan maatschappelijke participatie. Het stimuleren van maatschappelijke participatie heeft dan ook niet alleen een wettelijk kader binnen de WMO, maar ook in de Wet Werk en Bijstand (hierna: WWB). Sinds 1 januari 2004 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de WWB. Deze wet heeft tot doel zoveel mogelijk mensen uit de bijstand aan het werk te krijgen. Instrumenten die in het kader van de WWB worden ingezet zijn sociale activering en re-integratie.

4.2 Toegankelijkheid openbare ruimte

Binnen de gemeente Texel is de afdeling 'Gemeentewerken' verantwoordelijk voor het onderhouden van de openbare ruimte en veel sociale ontmoetingsplekken, zoals de dorpshuizen, Time-out en sportfaciliteiten. Deze afdeling betreft mensen met een beperking bij het aanbrengen van verbeteringen in de openbare ruimte. Zo maken ambtenaren een rondje in een rolstoel of begeleiden mensen die afhankelijk zijn van rollator, scootmobiel of rolstoel, om op die manier inzicht te krijgen in hun behoeften en wensen.

De gemeente streeft ernaar Texel optimaal toegankelijk te maken voor mensen met een lichamelijke beperking. Het is echter nog noodzakelijk om aandacht te schenken aan andere categorieën beperkingen (zoals mensen met een zintuiglijke beperking), en dit streven om te zetten in een integrale beleidsontwikkeling- en uitvoering, waarbij uit wordt gegaan van een gedeelde visie tussen verschillende afdelingen.

4.3 Vergunningen

Bouwaanvragen worden getoetst aan het bouwbesluit. Dit bouwbesluit stelt voor openbare gebouwen de volgende regels:

- Als er sprake is van meer dan 400m² *gebruiksoppervlakte* dan moet er een rolstoel toegankelijk deel zijn. Dat deel beslaat meestal 40% of bijvoorbeeld alleen de begane grond. Voor schoolgebouwen geldt dat er 100% toegankelijkheid moet zijn. Als er 10 toiletten of meer zijn, moet daarvan 1 aangepast zijn voor bijvoorbeeld rolstoel.
- Bij meer dan 150m² *bijeenkomstfunctie* (bijvoorbeeld een horecabestemming) is er de plicht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking en een aangepast toilet.

4.4 Dorpsservicepunten

De dorpservicepunten hebben op het gebied van prestatieveld 5 een belangrijke signaleringsfunctie. Hiermee kunnen ze in sommige gevallen als brug fungeren tussen de inwoners en de aanbieders van voorzieningen.

4.5 Sport

De gemeente voert een actief sportstimuleringsbeleid. Dit beleid wordt uitgevoerd in het kader van het project 'Texel breder in de Sport'. De doelstelling van het beleid is verbetering van het sportaanbod en ondersteuning van de georganiseerde sport. Er wordt binnen het beleid specifiek aandacht geschonken aan het bevorderen van sportdeelname door de jeugd, ouderen en gehandicapten. Stichting Integratie Gehandicapten Texel (hierna: SIGT) houdt zich verder ook actief bezig met de invulling van het vijfde prestatieveld. SIGT is opgericht om de belangen van mensen met een fysieke beperking te behartigen. De stichting heeft tot doel het gehandicaptenbeleid van de gemeente Texel dusdanig te beïnvloeden, dat gelijkwaardig burgerschap voor mensen met een beperking mogelijk is. De visie van de stichting kan als volgt worden geformuleerd: goede toegang tot hoogwaardige voorzieningen zorgt ervoor dat mensen met een beperking, iedere burger van elke leeftijd met een functiebeperking en/of chronische aandoening, gelijke mogelijkheden tot maatschappelijke participatie heeft (beleidsnota SIGT, juli 2005).

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
Inclusief beleid structureel toepassen in de verschillende beleidsfasen is lastig te realiseren	Inclusief beleid is een uitdaging voor de hele gemeentelijke organisatie en samenleving en zal structureel moeten worden ingebouwd in beleidsprocessen
We weten van sommige doelgroepen met een beperking niet waar zij tegen aan lopen	Creatieve manieren ontwikkelen om met niet goed vertegenwoordigde doelgroepen in contact te komen
Integrale beleidsontwikkeling- en uitvoering zijn niet vanzelfsprekend en soms moeilijk te verwezenlijken	Zoeken naar vormen waarin integrale beleidsontwikkeling- en uitvoering structureel kan worden ingevoerd

6 Visie en doeleinden

Naar aanleiding van een oriëntatie op het gebied van prestatieveld 5, de visie maatschappelijke ondersteuning uit de kadernota WMO en de resultaten van het traject "Ruimte voor Ontwikkeling", is de volgende conceptvisie voor dit prestatieveld geformuleerd. Deze conceptvisie zal een definitieve vorm krijgen op het moment dat de doelgroep en de ketenorganisaties betrokken worden bij de verdere uitwerking van dit prestatieveld.

Conceptvisie Prestatieveld 5 "Het bevorderen van maatschappelijke participatie":
Alle inwoners en bezoekers die een beperking hebben genieten op Texel van toegankelijke openbare ruimtes, de mogelijkheid om te participeren in de samenleving en de mogelijkheid om langdurig zelfstandig te blijven wonen.

Code	Doeleinden PV5
D-PV5-1	Samenhang brengen in WMO en WWB
D-PV5-2	Integrale en inclusieve beleidsontwikkeling- en uitvoering structureel inbouwen in gemeentelijke organisatie en met partnerorganisaties
D-PV5-3	Verdere ontwikkeling woondienstenzones en levensloopbestendige woningen
D-PV5-4	Verdere ontwikkeling dorpservicepunten
D-PV5-5	Overzicht t.a.v. toegankelijkheid van openbare gebouwen voor minder valide mensen

6.1 Toelichting bij de genoemde doeleinden

D-PV5-1 Samenhang brengen in WMO en WWB

Een belangrijk aandachtspunt voor de beleidsvisie WMO is het aanbrengen van samenhang in de doelstellingen van de WMO en de WWB. Het gaat daarbij vooral om het onderdeel van sociale activering. Sociale activering verwijst naar het benutten van kwaliteiten van mensen door hen opnieuw te laten deelnemen aan de samenleving en maatschappelijke activiteiten te stimuleren. Er kan samenhang aangebracht worden in de doelstelling van beide wetten door te kiezen voor een brede doelgroep, dus niet alleen bijstandsgerechtigden, maar ook mensen zonder arbeidsplicht zoals ouderen of mensen met een beperking. Vanuit de verantwoordelijkheid voor de WMO kan de gemeente ook activiteiten aanbieden die maatschappelijk van belang zijn en die niet op korte termijn leiden tot uitkeringsonafhankelijkheid. Een aantal mogelijkheden hiervoor zijn:

- **Mantelzorg:** De gemeente Texel kan uitkeringsgerechtigden die minimaal voor 20 uur per week mantelzorg verrichten voor een ziek familielid vrijstelling van sollicitatieplicht verlenen.

Vaak wordt hierbij als voorwaarde gesteld dat er een zorgindicatie aan ten grondslag ligt. Dit biedt enerzijds mogelijkheden om de mantelzorg te stimuleren. Anderzijds kan de ervaring met mantelzorg voor uitkeringsgerechtigden een stap zijn op weg naar de arbeidsmarkt.

- *Vrijwilligerswerk:* Een andere mogelijkheid is mensen met weinig kansen op de arbeidsmarkt de kans te bieden vrijwilligerswerk te doen in ruil voor hun uitkering. Vanuit de WWB kan vrijwilligerswerk alleen verplicht gesteld worden als het uitzicht biedt op betaald werk. Slechts voor mensen of groepen die weinig kansen meer hebben op de arbeidsmarkt wordt hierop een uitzondering gemaakt. Belangrijke voorwaarden die hierbij spelen zijn: aansluiten bij het niveau en de mogelijkheden van de WWB-cliënten en strikte begeleiding. Bij vrijwilligersactiviteiten op het snijvlak van WWB en WMO kan gedacht worden aan: het inschakelen van uitkeringsgerechtigden bij het rondbrengen van maaltijden aan senioren, boodschappen doen voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of kantine- of cateringwerkzaamheden in een dorps huis.
- *Opknippen van taken:* De WMO biedt verder mogelijkheden om voor mensen met een beperking activiteiten op te zetten die kunnen bijdragen aan hun maatschappelijke integratie. Voor mensen met een beperking wordt gestreefd naar een zo regulier mogelijke arbeidsomgeving. Voor deze groep kan het opknippen van taken waarbij zij aanvullend op industriële activiteiten ook beperkt ingezet worden bij maatschappelijk nuttige activiteiten, kansen bieden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een boodschappendienst voor senioren.
- *Verenigingsleven:* Het inschakelen van uitkeringsgerechtigden bij het verenigingsleven is eveneens een mogelijkheid. De vereniging zelf moet dan wel bereid en in staat zijn te investeren in de begeleiding van de betreffende persoon.

PV5-2 Integraal en inclusief beleid

Voor de gemeente is het een uitdaging om te komen tot 'inclusief beleid', waarbij op alle beleidsterreinen rekening wordt gehouden met mensen met een beperking. In dat verband is het, zeker ook gezien de toenemende vergrijzing, belangrijk dat samenhangend beleid wordt gevoerd op het gebied van wonen, zorg en welzijn. De gemeente maakt met het project 'Ruimte voor Ontwikkeling een goede start bij het ontwikkelen van samenhangend beleid. De koppeling tussen de verschillende afdelingen maakt het mogelijk samen na te denken over de inrichting van de ruimte met daarbij speciaal aandacht voor mensen met beperkingen (zie ook prestatieveld 1).

Belangrijke thema's om in acht te nemen bij het ontwikkelen van samenhangend of integraal beleid zijn:

- *Aandachtspunten ruimtelijk-fysiek*
 - ⇒ Toegankelijkheid publieke gebouwen/openbare ruimtes
 - ⇒ Toegankelijkheid winkels en horeca
 - ⇒ Toegankelijkheid openbaar vervoer
 - ⇒ Levensloopbestendige woningen/wijken
- *Woondienstenzones:* De woondienstenzones zijn een belangrijk instrument bij samenhangend beleid. In een woondienstenzone wordt het beste uit de huisvesting, welzijns- en zorgwereld met elkaar verbonden. De infrastructuur van een woondienstenzone is zo opgebouwd dat iedereen met of zonder ondersteuningsbehoefte in de wijk kan wonen. Enerzijds is het een gewone woonwijk met in grote meerderheid bewoners die geen gebruik maken van zorg en niet meer dan gemiddeld gebruik maken van welzijn en dienstverlening. Anderzijds is de wijk wel zo ingericht en georganiseerd dat begeleiding en ondersteuning geleverd kan worden in de thuissituatie. Vanuit een centraal punt worden individuele diensten op het gebied van zorg en welzijn aan huis aangeboden (bijvoorbeeld alarmering). Naast wonen, zorg en welzijn kunnen tal van andere voorzieningen als winkels, restaurants en informatie- en educatievoorzieningen in de woondienstenzone worden opgenomen. De focus van de woondienstenzones is vooral gericht op het stimuleren en ondersteunen van de sociale infrastructuur, zodat mensen kunnen participeren in de samenleving, zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam kunnen zijn en duurzame relaties met anderen kunnen aangaan. Het ontwikkelen van een woondienstenzone in de gemeente Texel sluit goed aan bij de visie van inclusief beleid. Bij de inrichting en het beheer van woningen, de openbare ruimte en organisatie van welzijn, dienstverlening en zorg is immers specifiek aandacht voor kwetsbare groepen. De woondienstenzones zijn niet alleen van betekenis voor mensen met een

ondersteuningsvraag maar ook voor de gezonde burger die een veilige wijk met allerlei (gemaks)diensten onder handbereik en een prettige woonomgeving op prijs stelt. De gemeente Texel heeft in het kader van het project Wonen-Welzijn-Zorg (WWZ) reeds een subsidieaanvraag bij de provincie Noord-Holland ingediend. Uitgangspunt van het project is dat Den Burg als woonzorgzone gaat fungeren voor de rest van het eiland met behulp van nieuwe ICT- en domotica-toepassingen.

- *Diensten bij wonen met zorg:* subsidieregeling ‘Diensten bij wonen met zorg’. Binnen deze subsidieregeling worden diensten gefinancierd voor mensen met een verblijfsindicatie voor de AWBZ die toch zelfstandig wonen. Het gaat om diensten die ondersteunen in het zelfstandig blijven wonen of het opnieuw zelfstandig gaan wonen. Het beheer van een gemeenschappelijke ruimte waarin activiteiten kunnen plaatsvinden, het ontwikkelen van activiteiten, het motiveren van potentiële deelnemers en het organiseren van activiteiten kunnen uit de subsidieregeling worden vergoed.
- *Focus op algemene voorzieningen:* De gemeente Texel is verantwoordelijk om mensen met beperkingen te compenseren in hun maatschappelijke participatie. Vanuit het oogpunt van kosten en effectiviteit zal de gemeente sterk inzetten op het in stand houden van algemene en collectieve voorzieningen. Grotere groepen mensen kunnen dan immers gecompenseerd worden tegen lagere kosten. Des te beter de algemene voorzieningen zijn vormgegeven, des te minder snel mensen een beroep hoeven te doen op individuele voorzieningen. Als er bijvoorbeeld vrijwilligers beschikbaar zijn voor het verrichten van klussen in het huis en de tuin, hoeft misschien minder een beroep gedaan te worden op individuele thuishulp. Dat neemt niet weg dat individuele voorzieningen moeten worden verstrekt aan wie dat nodig heeft (zie hiervoor prestatieveld 6). Het uitgangspunt voor de gemeente is: ‘collectief waar mogelijk, individueel waar nodig’.

7 Beleid 2009-2013

Beleid 2009-2013 PV5			
D-PV	Activiteit	Resultaat	Wanneer
D-PV5-1	Voorstel integrale aanpak WWB en WMO ontwikkelen	Integraal beleid WWB, WMO	2009/10
D-PV5-2	Invoeren checklist inclusief beleid voor afdelingen die te maken hebben PV5	Waarborgen inclusief beleid voor PV5	2010
	Integrale beleidscyclus voor WMO-onderwerpen ontwerpen	Samenhangend WMO beleid	2010
D-PV5-3	In samenwerkingsverband verdere ontwikkeling woondienstzones en levensloopbestendige woningen	Ontwikkeling woondienstzones en levensloopbestendige woningen	2009-13
D-PV5-4	Analyse naar ontwikkelingsmogelijkheden dorpservicepunten op gebied PV5	Rol dorpservicepunten duidelijk t.a.v. PV5	2009
D-PV5-5	Analyse toegankelijkheid openbare gebouwen en ruimten op Texel	Inzicht in status Texel wat betreft toegankelijkheid voor mensen met beperking	2009
	Opstellen toegankelijkheidsgids voor openbare gebouwen op Texel	Inwoners en bezoekers van Texel hebben inzicht in toegankelijkheid van openbare gebouwen op Texel	2010

8 Relatie met andere prestatievelden

De prestatievelden 5 en 6 zijn nauw aan elkaar verwant. Beiden richten zich op het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem. In prestatieveld 5 gaat het daarbij vooral om de algemene voorzieningen die het mensen mogelijk maken te participeren. Bij prestatieveld 6 gaat het om de individueel te verstrekken voorzieningen. Er is eveneens een grote samenhang tussen prestatieveld 5 en prestatieveld 1 (sociale samenhang en leefbaarheid).

Indien de leefbaarheid in de wijken goed wordt geregeld, bevordert dat ook de zelfredzaamheid en participatie van de bewoners. Daarnaast wordt bij de sociale samenhang en leefbaarheid van buurten, wijken en dorpen vooraf rekening gehouden met alle burgers.

Hoofdstuk X: Prestatieveld 6 “Voorzieningen voor mensen met een beperking”

1 Omschrijving

Het zesde prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op *individuele* voorzieningen die mensen met beperkingen, met een chronisch-, psychisch-, of psychosociaal probleem compenseren zodat zij in staat zijn tot het voeren van een huishouden, zich in en om de woning te verplaatsen en medemensen te ontmoeten. Het gaat in tegenstelling tot het vijfde prestatieveld niet om algemene voorzieningen, maar om individueel te verlenen voorzieningen die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Voor de hand liggende vormen waaraan gedacht kan worden zijn woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen.

De individuele gehandicaptenvoorzieningen die voor 2007 door de gemeente werden verstrekt vielen onder de ‘oude’ Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg). Mensen met beperkingen konden op basis van de Wvg bij de gemeente een voorziening aanvragen, ter bevordering van hun zelfredzaamheid. De voorziening stelde hen in staat mee te doen. De Wvg is met ingang van 2007 komen te vervallen en volledig opgegaan in de WMO. Met de komst van de WMO kregen de gemeenten de (nieuwe) verantwoordelijkheid voor de huishoudelijke verzorging (thuiszorg), die over kwam vanuit de AWBZ. Om het onderscheid met de huishoudelijke verzorging onder de AWBZ duidelijk te maken wordt onder de WMO gesproken over “hulp bij het huishouden”.

In de WMO wordt de zorgplicht vervangen door het compensatiebeginsel. Dit beginsel bevat de algemene verplichting voor gemeenten om beperkingen van mensen op het terrein van ‘het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning, het zich lokaal verplaatsen en het ontmoeten van medemensen, te compenseren. De gemeente heeft wel beleidsruimte in de wijze waarop zij invulling geeft aan deze verplichting. De gemeente mag zelf bepalen welke voorzieningen zij aanbiedt om er zorg voor te dragen dat beperkingen worden gecompenseerd. Dit wordt ook wel resultaatverplichting genoemd.

De gemeente Texel heeft als standpunt dat de gehandicapten voorzieningen moeten leiden tot een betere kwaliteit van leven. Wij kunnen het echter niet alleen. Ook een betrokken Texelse samenleving, waarin burgers naar elkaar omkijken en zich betrokken voelen bij elkaars wel en wee zal verder bijdragen tot een prettig woon- en leefklimaat in onze gemeente.

2 Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen ten aanzien van ouderen en gehandicapten	
<i>Cijfers</i>	De Texelse bevolking ontgroent en vergrijsst. Het CBS verwacht dat de vergrijzing van Nederland doorgaat tot 2038. In de periode 2008 tot 2024 voorziet het CBS voor de Texelse bevolkingsopbouw een sterke stijging van het aandeel 70-80 jarigen. De behoefte aan huishoudelijke verzorging, woningaanpassingen en individuele voorzieningen zal hierdoor gaan stijgen.
<i>Speerpunten nationaal beleid</i>	Wijken ‘generatiebestendig’ maken
<i>Alfahulp</i>	Door een wetswijziging is het nu uitgesloten dat een zorgaanbieder de huishoudelijke hulp in natura via aan alfahulp aan de cliënt levert. Zorgaanbieders gaan terug naar hun oorspronkelijke functie: het leveren van ondersteuning in natura. Met de wetswijziging wil de staatssecretaris voorkomen dat thuiszorgmedewerkers een slechtere rechtspositie krijgen. De cliënt kan ook kiezen voor een financiële vergoeding om een huishoudelijke hulp in te huren die valt onder de Regeling dienstverlening aan huis, waar de alfahulp formeel onder valt.

<i>Indicatiestelling</i>	Steeds meer gemeenten voeren de indicatiestelling in eigen huis uit, eigen personeel wordt hiertoe opgeleid. Voordeel is dat doorlooptijden aanzienlijk verkort kunnen worden en de cliënt met minder instanties te maken krijgt.
<i>Domotica</i>	Door domotica kunnen ouderen en gehandicapten langer zelfstandig in eigen huis blijven wonen. Domotica is een verzamelnaam voor technische voorzieningen die ouderen of mensen met een handicap zorg uit handen kunnen nemen. Een dergelijk huis wordt ook wel een slim huis genoemd. Door middel van afstandsbediening kunnen bijvoorbeeld ramen, gordijnen e.d. gesloten worden. Ook wordt het mogelijk om met één druk op de knop allerlei apparatuur in de woning uit te schakelen als u het huis verlaat, waardoor er bijvoorbeeld geen elektrische apparaten aan kunnen blijven staan. Daarnaast kan domotica op het terrein van deurbediening en alarmering veel betekenen.

3 Welke ideeën bestaan er tot nu toe op Texel?

3.1 Conceptnota en kadernota WMO

- Momenteel worden scootmobielen en rolstoelen als individuele voorzieningen aangeboden. Een collectieve voorziening, zoals een pool van scootmobielen, en rolstoelen kan een uitkomst zijn voor personen die slechts enkele malen per jaar gebruik willen maken van een scootmobiel of rolstoel. De scootmobiel is dan vanuit een gemeenschappelijk depot snel beschikbaar voor incidenteel of tijdelijk gebruik. Op dit moment hebben wij geen pool van scootmobielen. Een dergelijke voorziening kan kostenbesparend zijn en daarnaast dient deze voor cliënten die er gebruik van willen maken zo laagdrempelig mogelijk te zijn.
- Voor wat betreft de indicatiestellingen voor de hulp bij het huishouden en de gehandicaptenvoorzieningen willen wij meer in eigen huis gaan doen en daarbij evt. gebruik maken van ergotherapeuten op het eiland. Op deze wijze kunnen de doorlooptijden aanzienlijk verkort worden en krijgt de cliënt met minder instanties van doen.

3.2 Ruimte voor Ontwikkeling

Op de publieksbijeenkomsten van "Ruimte voor ontwikkeling" zijn veel ideeën en opmerkingen gekomen over het onderwerp individuele voorzieningen. Samenvattend gaat het grootste deel van de ideeën over het verbeteren en vergroten van het levensloopbestendig woningaanbod die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Tevens was er veel aandacht voor de hulp bij het huishouden, waarbij men graag terugkijkt naar hoe het 'voorheen' was geregeld en men vraagt om meer continuïteit en betere coördinatie. Zowel ten aanzien van individuele hulpmiddelen als ook voor hulp bij het huishouden is er veel overbodig papierwerk en bureaucratie. Andere punten die genoemd zijn, zijn onder andere: investeren in domotica, opzetten van een scootmobiel-pool, openbare ruimte rollator- en rolstoel vriendelijk maken en verbeter de mobiliteit voor mensen met een beperking.

3.3 Inspraak

De functie van onafhankelijke makelaar wordt opgenomen in het beleid uit prestatieveld 1 om breed, integraal en afgestemd aanbod van preventieve diensten, zorgdiensten en activiteiten in alle dorpen te ontwikkelen.¹¹

¹¹ Naar aanleiding van inspraakreactie SI-26.

4 Wat doen we al?

Indicatiestelling

Met betrekking tot de indicatiestellingen hebben we al een start gemaakt om eenvoudige aanvragen voor voorzieningen zelf op te pakken. Er ontstonden voor een aantal voorzieningen wachtlijsten bij het CIZ (GGD) en we zijn ons er terdege van bewust dat die zeker voor de betreffende doelgroep erg vervelend zijn en ook voor ons niet acceptabel. Het contract met het CIZ eindigt dit jaar en er zullen verdere stappen worden ondernomen met als uiteindelijk doel om zo snel en goed mogelijk te kunnen indiceren. Doorlooptijden kunnen aanzienlijk verkort worden waardoor een cliënt sneller kan beschikken over bijvoorbeeld een hulpmiddel.

Keuzevrijheid

De gemeente biedt mensen die recht hebben op een individuele voorziening de mogelijkheid om dit natura geleverd te krijgen of in de vorm van een persoonsgebonden budget. Daarnaast biedt de gemeente keuzevrijheid binnen de huishoudelijke verzorging. De gemeente heeft een contract voor huishoudelijke verzorging met vier leveranciers. Vrijwel alle cliënten maken gebruik van de zorg van Omring, omdat deze altijd al de zorg op Texel aanbood. Bij de andere individuele voorzieningen behalve vervoer is er in overleg met de belangenorganisaties gekozen voor een contract met één leverancier, die wel drie modellen scootmobielen aanbiedt.

Aanbestedingen

Momenteel wordt een aanbesteding op de hulp bij het huishouden uitgevoerd in bovenregionaal verband. Ook wij willen zoveel mogelijk continuïteit en kwaliteit in de zorg behouden. In de aanbesteding (bestek) zal zo onder meer rekening gehouden worden met onze wens (ofwel een vereiste) dat de coördinatie op Texel zal plaats vinden en niet vanuit Den Helder.

Bij aanbesteding van huishoudelijke verzorging en hulpmiddelen weegt de kwaliteit van de leverancier voor 50% mee in de keuze. Voor meer informatie zie "Nota inkoop en aanbesteding" (2008).

Contractbeheer is of wordt geïntensiveerd waardoor bijsturing indien nodig sneller plaats kan vinden en eventuele klachten/onwenselijkheden sneller opgelost kunnen worden.

Overleg belangenorganisaties

Kwesties aangaande ouderen en/of gehandicapten zullen zo veel mogelijk in overleg met cliëntenorganisaties worden besproken (ANBO/SIGT). Hiervan is reeds sprake bij de Europese aanbestedingen op de gehandicapten hulpmiddelen en de hulp bij het huishouden. Wij zien de inbreng van dergelijke partijen als een meerwaarde waar wij serieus mee om moeten gaan. Zo zijn bijvoorbeeld al een aantal suggesties van SIGT onlangs opgenomen in onze Verordening WMO.

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
Wachtlijsten bij de indicatiestelling gehandicapten hulpmiddelen	Door meer zelf te gaan doen en verstandige inkoop die andere contracten genereert kan dit knelpunt worden opgelost
Problemen met zorgaanbieders hulp bij het huishouden als gevolg van het tarief hulp bij het huishouden niveau 1	Momenteel loopt er een bovenregionale aanbesteding hulp bij het huishouden die op basis van een grondige marktconsultatie reële tarieven wil presenteren in het bestek. Doel van deze aanbesteding is om te komen tot contracten die rust kunnen creëren in deze markt, waar alle betrokken partijen baat bij hebben. Kwaliteit moet gewaarborgd blijven
Per 1 januari 2008 is de somatische en psychosociale grondslag voor de functie ondersteunende begeleiding algemeen (OB-a) uit	Gemeenten zijn vrij om de hulp te organiseren zoals zij dat willen. We moeten deze ruimte goed benutten om samen met betrokken partijen een

de AWBZ geschrapt. Gevolg van deze maatregel is dat mensen met psychosociale problemen vaker een beroep zullen doen op gemeenten. De staatssecretaris van VWS heeft besloten dat gemeenten financieel gecompenseerd worden. 2008 wordt een overgangsjaar. Met ingang van 2009 vervalt de overgangsregeling en maken gemeenten hun eigen beleid. Zij ontvangen dan het volledige bedrag dat in de AWBZ werd besteed (uitgangspunt is omvang 2007).

goede invulling te geven aan dit product.

6 Visie en doeleinden

Naar aanleiding van een oriëntatie op het gebied van prestatieveld 6, de visie maatschappelijke ondersteuning uit de kadernota WMO en de resultaten van het traject "Ruimte en Ontwikkeling", is de volgende conceptvisie voor dit prestatieveld geformuleerd. Deze conceptvisie zal een definitieve vorm krijgen op het moment dat de doelgroep en de ketenorganisaties betrokken worden bij de verdere uitwerking van dit prestatieveld.

Conceptvisie Prestatieveld 6

In de gemeente Texel kunnen burgers die lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen ondervinden zo goed en prettig mogelijk blijven meedoen aan de samenleving en zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. De gemeente Texel stelt de eigen verantwoordelijkheid van burgers centraal, maar stelt zich op als een betrokken instantie die adequaat reageert als ondersteuning noodzakelijk blijkt.

De doeleinden die de gemeente voorstelt voor dit prestatieveld zijn:

Beleid 2009-2013 PV 6	
Code	Doeleinden
PV6-1	Indicatiestelling zal zo spoedig mogelijk geschieden na binnenkomst aanvraag voorziening. Passing en levering van gehandicapten hulpmiddelen zal vervolgens zo snel mogelijk plaats vinden. Ook de hulp bij het huishouden zal na indicatiestelling zo snel mogelijk worden ingezet.
PV6-2	Het gestalte geven aan scootmobiel- en rolstoelpools.
PV6-3	Het kwalitatief goed vormgeven van ondersteunende begeleiding.
PV6-4	Streven naar handhaven van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening bij hulpmiddelen en huishoudelijke verzorging.
PV6-5	Aandacht voor domotica en (verdere) ontwikkeling daarvan op Texel. Dit in samenwerking met betrokken partijen.
PV6-6	Het behouden en verder uitbouwen van contacten met cliëntorganisaties die een meerwaarde kunnen bieden.
PV6-7	Gemeente Texel zet zich in om Texel binnen de werkings sfeer van de OV taxi te krijgen.

7 Beleidsvoorstel 2009-2013

Cod e	Activiteit	Resultaat	Wannee r
PV6-1	Regelmatig overleg met cliënten en afstemming met leveranciers.	Tijdige indicatiestelling en levering.	2010
PV6-2	Opzetten / vorm geven scootmobiel- en rolstoelpools.	Overzichtelijke en goed beheerde Scootmobiel- en rolstoelpools op goed bereikbare plaatsen.	2010
PV6-3	Vorm geven aan het product Ondersteunende begeleiding.	Personen die blijkens een indicatie Ondersteunende begeleiding nodig hebben worden goed geïnformeerd en ontvangen tijdig kwalitatief goede zorg. De zorgaanbieder die voor deze dienstverlening gecontracteerd is hanteert marktconforme prijzen.	2009
PV6-4	Reële nieuwe zorgcontracten neerzetten met zorgaanbieders die de kwaliteit en continuïteit waarborgen van de hulp bij het huishouden op Texel.	Handhaving kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening bij hulpmiddelen en huishoudelijke verzorging.	2010
PV6-5	In samenwerkingsverband onderzoek verrichten naar de mogelijkheden van domotica op Texel.	Ouderen en gehandicapten kunnen met met behulp van domotica langer zelfstandig thuis blijven wonen en de kwaliteit van leven verbeteren.	2009/10
PV6-6	Aandacht voor het vraagstuk van de vergrijzing en de toenemende vraag naar zorg in relatie tot afname van de beroepsbevolking in de zorgsector	Ook in de toekomst blijft de zorg voor ouderen en gehandicapten gewaarborgd zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit.	2011
PV6-7	Lobbyen is samenwerking met belangenorganisaties om OV taxi op Texel te laten functioneren.	OV taxi functioneert op Texel.	2011

8 Relatie met andere prestatievelden

Om tegemoet te komen aan de toenemende behoefte aan zorg zal een zwaarder beroep op mantelzorgers en vrijwilligers gedaan moeten worden (prestatieveld 4). De bereidheid om zich vrijwillig in te zetten voor anderen hangt nauw samen met de mate waarin mensen zich op elkaar betrokken voelen. Daarmee komen we op het terrein van de civil society, dus prestatieveld 1. De gemeente is daarnaast gehouden om cliënten te informeren, te adviseren en te ondersteunen bij hun zoektocht naar compensatie. Hieraan geeft de gemeente Texel invulling volgens de beleidsvoornemens onder prestatieveld 3. De uitvoering van de compensatieplicht brengt met zich mee dat in bepaalde gevallen een collectieve voorziening moet kunnen worden aangemerkt als eerste voorkeur ten opzichte van een individuele voorziening. Dit brengt ons op het terrein van prestatieveld 5.

Hoofdstuk XI: Prestatieveld 7, 8 en 9 “Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid”

1 Omschrijving

Gemeenten hebben vanuit de WMO een verantwoordelijkheid voor kwetsbare inwoners die het zelfstandig niet redden en voor wie maatschappelijke uitval dreigt. De thema's maatschappelijke opvang, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (hierna: OGGZ) en verslavingszorg (prestatievelden 7, 8 en 9) hangen nauw met elkaar samen, soms zozeer dat het onderscheid lastig te maken valt. Het gaat bij alle drie de prestatievelden om mensen in een sociaal kwetsbare positie, die niet of niet voldoende in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien en kampen met ernstige problemen op uiteenlopende leefgebieden (meervoudige problematiek). Het gaat daarbij bijvoorbeeld om een combinatie van schulden, huiselijk geweld, verslaving, huisuitzetting of vereenzaming. Burgers die worden geconfronteerd met een meervoudige problematiek bevinden zich in de gevarezone als het gaat om participatie en meedoen. Ze zijn vaak moeilijk te bereiken en vertonen zorgmijndend gedrag.

Maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid zijn taken waarvoor Den Helder als regiogemeente een rijksbijdrage ontvangt in de vorm van een specifieke uitkering maatschappelijke opvang/verslavingszorg van het ministerie van VWS. OGGZ is deels een taak van de individuele gemeenten en deels een taak van de centrumgemeente in overleg met de regiogemeenten.

1.1 Prestatieveld 7

Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd (huiselijk geweld).

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door één of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. De doelgroep bestaat enerzijds uit thuiswonende mensen met een dreigende huisuitzetting en risico op verdere verslechtering en anderzijds uit mensen met meervoudige problemen die langdurig op straat leven, zorgmijndend gedrag vertonen en/of soms voor overlast zorgen. Onder vrouwenopvang verstaan we het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld. Vaak wordt in dit verband de term 'huiselijk geweld' gebruikt. Dat is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring (partner, gezin- of familieleden en huisvrienden) van het slachtoffer is gepleegd.

1.2 Prestatieveld 8

Het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

OGGZ richt zich op verkommering, verloedering en vermindering van overlast van mensen met meestal een meervoudige problematiek. De gemeentelijke taken zijn gericht op:

Vangnetfunctie: erger en uitval voorkomen.

Herstelfunctie: weer meedoen en terugval voorkomen.

Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat burgers met psychische en verslavingsproblemen hun weg naar de hulpverlening vinden. Het gaat onder andere om het signaleren van problemen bij sociaal kwetsbare mensen, contact houden, de begeleiding naar hulp en ongevroegde nazorg om terugval te voorkomen.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor OGGZ is op zichzelf niet nieuw. De gemeenten hadden die verantwoordelijkheid al op basis van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid. In de WMO zijn de OGGZ activiteiten uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) gebundeld.

Lokaal en regionaal

OGGZ is deels een taak van de individuele gemeenten en deels een taak van de centrumgemeente in overleg met de regiogemeenten.

Lokale OGGZ-taken (alle gemeenten)	Regionale OGGZ-taken (centrumgemeente)
collectieve preventie van ernstige psychosociale problemen	inkopen van alle (geestelijke gezondheidszorg)-activiteiten die ten dienste staan van de toeleidingsfunctie naar de zorg
Zorg dragen voor een complete en actuele sociale kaart van relevante voorzieningen en organisaties	signaleren van (dreigende) dakloosheid
bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen/het voorkomen van maatschappelijke uitval	opsporen van (dreigende) daklozen
functioneren als meldpunt voor signalen van (dreigende) crisis bij kwetsbare personen	contact leggen en onderhouden met de doelgroep
tot stand brengen van afspraken over de uitvoering van de OGGZ	toeleiden naar alle nodige vormen van zorg
	bieden van ongevraagde nazorg (om terugval te voorkomen)
	realiseren van samenhang in beleid voor OGGZ, maatschappelijke opvang en verslavingszorg

1.3 Prestatieveld 9

Het bevorderen van verslavingsbeleid, dat wil zeggen het bieden van ondersteuning en faciliteiten die gericht zijn op preventie van verslavingsproblemen en op ambulante hulpverlening bij verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding door verslaving. {Bron: conceptnota}

2 Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen prestatieveld 7,8 en 9	
<i>Cijfers schuldhulpverlening</i>	20 trajecten bij de gemeentelijke kredietbank Noord (2007) 18 trajecten bij de Waerden (2007) 13 trajecten De Wering (voorheen WMD) Uit nota minimabeleid gemeente Texel
<i>Cijfers inkomen</i>	Het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden ligt op Texel lager dan het landelijk gemiddelde. In 2004 waren er 590 huishoudens die een besteedbaar inkomen hadden van minder dan € 9.249,-. Uit nota minimabeleid gemeente Texel
<i>Cijfers uitkeringen</i>	Op Texel: ontvingen In 2007 100 mensen een WWB uitkering; stonden in 2007 244 mensen geregistreerd als niet werkende werkzoekende; Ontvingen in 2006 920 mensen een (gedeeltelijke) WAO of WAJONG uitkering.
<i>Cijfers huiselijk geweld Texel</i>	Incidenten gemeld bij: - Politie 26, waarvan 17 keer aangifte is gedaan, die hebben geleid tot 13 aanhoudingen en 13 personen die door Openbaar Ministerie zijn aangemerkt als verdachte; - Bureau jeugdzorg/meldpunt kindermishandeling: 12 - GGD/OGGZ: 1 Hulpverlening door maatschappelijk werk (De Wering) en Omring 7 Uit: Voortgangsrapportage 2007 van het Advies en Steunpunt Huiselijk geweld Kop van Noord

	Holland
<i>Cijfers dak- en thuislozen</i>	Op grond van de "Inventarisatie dak- en thuislozenopvang 2006" van de GGD kent Texel: - 1 feitelijk dakloze: mensen die voor hun overnachting vooral aangewezen zijn op de straat of een kortdurend verblijf in laagdrempelige opvangvoorzieningen bij familie, vrienden of kennissen; - 9 marginaal gehuisvesten: een groep mensen waarbij de huisvesting geen garantie biedt op langdurig verblijf. Het gaat om mensen die tijdelijk in een kraakpand, commercieel pension of kamerverhuurbedrijf, caravan, vakantiehuisje, garage, kelder of zolderkamer wonen dan wel inwonen bij familie, vrienden of kennissen. Daarnaast zijn er mensen die wel over een eigen woonruimte beschikken maar grote huurschulden of hypotheekachterstanden hebben, de woning ernstig bevuilen of overlast bezorgen, waardoor er huisuitzetting dreigt. - 2 residentieel daklozen (residentieel daklozen: mensen die een min of meer permanente verblijfplaats hebben in woonvoorzieningen en pensions).
<i>Uit beleid Stedelijk Kompas en de Veiligheids-monitor</i>	- Opstellen van een trajectplan voor daklozen dat ze voorziet van inkomen, zorg en werk en passende huisvesting - Vermindering van dakloosheid als gevolg van huisuitzettingen - Vermindering van dakloosheid als gevolg van detentie - Vermindering van overlastgevend gedrag van de doelgroep
<i>Preventie alcoholgebruik jongeren</i>	Uit jeugdmonitoren van de GGD blijkt dat jongeren op steeds jongere leeftijd alcohol gebruiken. De preventie richt zich nu ook op kinderen op de basisschool. Tevens is uit onderzoek gebleken dat overmatig alcoholgebruik door jongeren onder de 16 jaar schade veroorzaakt aan en in de hersenen. De preventie richt zich nu sterk op de opvoeders en het stellen van gedragsregels.
<i>Alcoholgebruik jongeren op Texel</i>	Plattelandgemeenten en dus Texel ook, steken boven het landelijk gemiddelde uit, zo blijkt uit de Jeugdenquête 0-12 jaar Kop van Noord-Holland uit 2007. Texelse kinderen drinken meer dan gemiddeld en vaker al heel vroeg. 20% drinkt tussen haar/zijn 8-12 ^e jaar voor het eerst. Kinderen van ouders werkzaam binnen de horeca komen doorgaans vroeg in aanraking met alcohol en nachtleven. Dat maakt dat beide vaak al op vroege leeftijd als gangbaar beschouwd worden. Alcohol is daarmee al voor verschillende basisschoolleerlingen een probleem
<i>Jongeren met psychosociale problemen</i>	De Jeugdenquête 0-12 jaar Kop van Noord-Holland uit 2007 meldt dat psychosociale problemen meer voorkomen bij kinderen van gescheiden ouders en ook een laag gezinsinkomen wordt vaak geassocieerd met psychosociale problematiek. De Texelse waarden op deze fronten zijn hoog. Op Texel zijn relatief veel eenoudergezinnen als gevolg van een hoger aantal echtscheidingen (18%) met dus ook een relatief grotere eenoudergezinproblematiek.
<i>Inzet methode "Eigen kracht"</i>	De methodiek zet in op een aanpak van de problemen (waaronder huiselijk geweld) in een gezin door het gezin zelf met hulp van vrienden en familie.
<i>Pilot Toezicht op de Drank en Horecawet</i>	Het toezicht op de Drank- en Horecawet wordt nu nog gecontroleerd door de Voedsel- en Waren Autoriteit (VWA). Dit toezicht gaat naar gemeenten. Vooruitlopend op de wetwijziging ging in januari 2008 de pilot "Toezicht Drank- en Horecawet" van start. De gemeente Texel neemt deel aan deze pilot. Voor de gemeente Texel betekent dit dat de controle op ondermeer het verkopen en schenken van alcohol onder de leeftijdsgrens en het schenken van alcohol zonder geldige vergunning beter gecontroleerd kunnen worden
<i>Wet en regelgeving</i>	In het Wetsvoorstel tijdelijk huisverbod krijgen burgemeesters de mogelijkheid om voor huiselijk geweld een huisverbod op te leggen.

3 Welke ideeën bestaan er tot nu toe?

3.1 Conceptnota WMO

- ⇒ Maatschappelijke opvang op Texel; Gezien de toenemende vraag naar maatschappelijke opvang op Texel kan de gemeente er voor kiezen een voorziening voor maatschappelijke opvang op het eiland te creëren. De inwoners van de gemeente moeten in de huidige situatie bij huiselijk geweld voor tijdelijke opvang aankloppen in Den Helder. De gemeente Texel kan aan de groeiende behoefte aan maatschappelijke opvang op het eiland voldoen door eventueel een voorziening voor maatschappelijke opvang te creëren.
- ⇒ Maatschappelijk herstel en nazorg; Maatschappelijk herstel en nazorg zijn voorzieningen die ook lokaal kunnen plaatsvinden. Voor veel mensen zal herstel in de vertrouwde

omgeving te verkiezen zijn omdat zij in die omgeving willen blijven wonen. Maatjesprojecten, waarbij vrijwilligers aan inwoners uit de OGGZ-doelgroep gekoppeld worden om gezamenlijk activiteiten te ondernemen kunnen hierbij wellicht een belangrijke rol spelen.

- ⇒ Preventie; Om problemen bij de doelgroepen van de WMO (dus ook kwetsbare personen en risicogroepen) te voorkomen, moeten problemen vroegtijdig in beeld worden gebracht en worden aangepakt. Om te voorkomen dat te veel inwoners een beroep doen op de WMO (OGGZ) voorzieningen is het van belang dat gemeenten blijven investeren in preventietaken die ook vooral vanuit de WCPV worden georganiseerd. Samenwerking en afstemming tussen de verschillende hulporganisaties moet blijvend de aandacht van de gemeente houden.
- ⇒ De rol van de gemeente binnen regionale samenwerking; Om praktische redenen (schaalgrootte van de gemeente en de brede doelgroep) blijft regionale samenwerking de meest logische werkwijze als het gaat om de invulling van de prestatievelden 7,8 en 9. Het is belangrijk dat de gemeente Texel een rol blijft spelen bij de regionale invulling van deze prestatievelden zodat ook de wensen en belangen van de Texelse bevolking in het beleid worden opgenomen.

3.2 Ruimte voor Ontwikkeling

- Gemengd wonen van de doelgroepen maatschappelijke opvang in reguliere wijken
- Woonbegeleiding van mensen met ernstige problemen
- Veroorzakers huiselijk geweld uit huis zetten
- Politiebureau 24 uur per dag open
- Preventie verslaving in de vorm van voorlichting van ouders al meenemen in de taken van het consultatiebureau
- ouders leren opvoeden om verslavingsproblemen te voorkomen
- Kinderen zijn de dupe van geldproblemen van de ouders, ondersteuning ook richten op normaal leven kinderen
- Gemeente moet in overleg met de scholen insteken op leren budgetteren op de basisschool en het middelbaar onderwijs.
- Scholen tolereren geen gebruik en bezit van drugs. Bij ontdekking moeten leerlingen verlicht traject verslavingszorg volgen
- Verplichtende afspraken over hulp en begeleiding als betrap wordt bij diefstal.

4 Wat doen we al?

De thema's maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid zijn niet volledig nieuw voor de gemeente Texel. Het gemeentelijk beleid voor de OGGZ was vanuit de *Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)* al opgenomen in de nota lokaal gezondheidbeleid 2003-2007. Naast lokaal beleid wordt er om praktische redenen (schaalgrootte van de gemeente en de brede doelgroep) ook regionaal beleid gevoerd om maatschappelijke uitval te voorkomen en maatschappelijk herstel te bevorderen. De regie van het bovenlokaal beleid ligt in handen van de centrumgemeente Den Helder. De gemeente Den Helder heeft voor maatschappelijke opvang in 2007 extra middelen ontvangen. Er vindt periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats met de gemeente Den Helder en regiogemeenten over de inzet van de specifieke (bovenlokale) OGGZ-middelen en andere subsidiestromen.

4.1 Regionale voorzieningen

Er zijn verschillende partijen betrokken bij het leveren van het aanbod, de beleidsontwikkeling en financiering voor de OGGZ. Denk hierbij aan: de GGZ, verslavingszorg, GGD, woningcorporaties, algemeen maatschappelijk werk, welzijnsinstellingen, sociale dienst, bureau schuldhulpverlening, centrumgemeente Den Helder en regiogemeenten. In onderstaand overzicht zijn de regionale voorzieningen in drie categorieën weergegeven.

Overzicht regionale voorzieningen maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid:		
Opvang	Preventie	Behandeling en begeleiding
Meldpunt Vangnet en Advies	Leger des Heils	Verpleegkundige zorg voor dak en thuislozen
Team vangnet en advies	Dag- en activiteitencentrum (DAC)	Individuele aanpak OGGZ gericht op zorgtoeleiding en steun in crisissituaties
Verpleegkundige zorg voor dak- en thuislozen	Dagopvang STDO	Ambulante behandeling en begeleiding
Uitvoering regeling Stichting Koppeling ¹²	Nachtopvang	Maatjesprojecten GGZ
Advies- en steunpunt Huiselijk geweld	Projecten gericht op verslavingszorg	
Wijkteams GGZ	Collectieve preventie GGZ	
Veldwerk verslavingszorg	Registratie en verwerking van meldingen	
Stichting dak- en thuislozenopvang (STDO)	Preventieve woon-begeleiding	
Het reguliere aanbod GGZ		

4.2 Wat doen we nu al?

Wat doen we nu al?		
Prestatieveld	Instelling/werksoort	Omschrijving
7,8,9	Uitvoering nota minimabeleid	Beter bereiken van de doelgroepen door koppeling van beschikbare gegevens. Verminderen van het aantal mensen met schulden Voorkomen van sociaal isolement van mensen met een laag inkomen.
7,8,9	Betrokken bij opstellen startnotitie OGGZ en Stedelijk Kompas	Regionaal plan van aanpak voor maatschappelijke opvang en OGGZ gericht op: - Opstellen van een trajectplan voor daklozen dat ze voorziet van inkomen, zorg en werk en passende huisvesting - Vermindering van dakloosheid als gevolg van huisuitzettingen - Vermindering van dakloosheid als gevolg van detentie - Vermindering van overlastgevend gedrag van de doelgroep
7, 8 en 9	Texels overleg maatschappelijke opvang Initiatief van Woontij	Coördinatie aanpak overlastgevers en voorkomen van huisuitzetting
7, 8 en 9	Gemeentelijke bijdrage aan de Voedselbank Texel	De voedselbank verstrekt voedselpakketten aan kwetsbare mensen.
7	Subsidiering Advies en steunpunt huiselijk geweld (uitgevoerd door GGD)	Advies en ondersteuning slachtoffers en daders van huiselijk geweld
7	Skeve huze	Project van Woontij, GGZ, De Wering (voorheen WMD),

¹² De regeling biedt eerstelijnszorgverleners en kraamzorginstellingen een financieel vangnet. Alleen als een illegaal in Nederland verblijvende patiënt niet kan betalen (ook niet via een betalingsregeling of door derden) is de regeling van toepassing.

		Politie, Brijderstichting voor een derde woonkans in een wooncontainer op een gemeentelijk terrein
7	Particulier initiatief Safehouse Texel	Eerste opvang slachtoffers huiselijk geweld
8	OGGZ	Regionaal Meldpunt vangnet en advies- (GGD) en bemoeizorg
8	OGGZ	Regionaal. Collectieve preventie en opsporing doelgroepen, toeleiding naar hulp en bemoeizorg
8	OGGZ Maatjesproject Bijdrage voor 2008	Vriendendienst t.b.v. mensen met een psychiatrische achtergrond gericht op bevorderen maatschappelijke integratie. GGZ.
8	OGGZ Familievertrouwenspersoon Bijdrage voor 2008	Ondersteuning mantelzorgers van mensen met psychiatrische problematiek (telefonisch spreekuur, bemiddeling tussen familie/betrokken en hulpverlening, familiegroepen, voorlichting). GGZ
8	OGGZ KOPP (kinderen van psychiatrisch. Patiënten Bijdrage voor 2008	Voorkomen en vroegtijdig signaleren van psychiatrische problematiek kinderen die opgroeien in een gezin met een ouder die psychisch ziek is (door individuele gesprekken, praatgroepen, opvoedingsondersteuning en voorlichting) GGZ
9	Gemeentelijke subsidie verslavingszorg	De gemeente koopt 24 uren verslavingszorg in aanvulling op de regionale diensten van de Brijderstichting. Daarvan zijn 8 uren gericht op preventie van verslavingen bij jongeren en 16 uren gericht op behandeling van mensen met een verslavingsprobleem. De Brijderstichting houdt daarvoor kantoor en spreekuur op Texel.

5 Kansen en knelpunten

Knelpunten	Kansen
Geen regionaal centraal coördinatiepunt	De invulling van de bestaande uitkering maatschappelijke opvang en de aanvullende middelen biedt op basis van de startnotitie OGGZ en de het stedelijk Kompas kansen om te komen tot regionale coördinatie
Ontbreken van een integrale aanpak voor maatschappelijke opvang	De invulling van de bestaande uitkering maatschappelijke opvang en de aanvullende middelen biedt op basis van de startnotitie OGGZ en de het stedelijk Kompas kansen om te komen tot een integrale aanpak
Ontbreken noodopvang voor jongeren in de regio	De invulling van de bestaande uitkering maatschappelijke opvang en de aanvullende middelen biedt op basis van de startnotitie OGGZ en de het stedelijk Kompas kansen om te komen tot een noodopvang voor jongeren in de regio

6 Visie en doeleinden

Conceptvisie prestatievelde 7,8 en 9

Kwetsbare mensen, waarbij de interactie met de samenleving hapert of nauwelijks aanwezig is, of die verminderd of geheel niet zelfredzaam zijn, of die door meervoudige problemen zijn aangewezen op zorg in een instelling of dakloos zijn, worden op Texel gesteund en geholpen om zelfstandig te leven en te wonen. Daarvoor is in de regio een integrale voorlichting en advisering een integraal aanbod aan preventie en crisisinterventie en wordt stevig ingezet op het voorkomen van dakloosheid.

Beleidsdoeleinden PV 7,8 en 9	
D-PV7/8/9-1	De activiteiten uit de prestatievelden 1 tot met 5 richten zich ook specifiek en integraal op kwetsbare mensen zoals die zijn omschreven in de bovenstaande visie
D-PV7/8/9-2	de huidige feitelijke en residentiële daklozen en degenen die er vanaf nu nog bijkomen volgen in 2014 een traject of hebben een traject afgesloten;
D-PV7/8/9-3	van de groep marginalen (of potentieel daklozen) is de woon- en begeleidingsbehoefte in beeld gebracht, met waar mogelijk en wenselijk aansluitend een traject op maat.
D-PV7/8/9-4	dak- en thuisloosheid tengevolge van uithuiszetting komt (vrijwel) niet meer voor. Waar nog wel uithuiszettingen voorkomen, wordt alternatieve passende woonruimte aangeboden.
D-PV7/8/9-5	het voorzieningenniveau aan zorg en hulpverlening, begeleiding, dagbesteding/werk, sociaal-culturele activiteiten en woon- en verblijfsvormen in de regio is toereikend om alle trajectplannen te kunnen realiseren
D-PV7/8/9-6	bij een groot deel van de doelgroep is overlastgevend gedrag verminderd

7 Beleid 2009-2013

Beleid 2009-2013 PV7,8 en 9			
Code	Activiteit	Resultaat	Wanneer
D-PV7/8/9-1	Voor zover er geen specifiek aanbod voor deze groep is wordt In de (financierings-) overeenkomsten van activiteiten opgenomen dat de uitvoerende zich ook specifiek richt op kwetsbare mensen	De activiteiten uit de prestatievelden 1 tot met 5 richten zich ook specifiek en integraal op kwetsbare mensen zoals die zijn omschreven in de bovenstaande visie	2013
D-PV7/8/9-2	Trajecten afsluiten met de feitelijk en residentiële daklozen gericht op inkomen, zorg en huisvesting en realiseren van een adequaat voorzieningenniveau	Deze groep loopt een traject gericht op een inkomen, zorg en huisvesting of heeft al een inkomen, zorg en huisvesting	2014 ¹³
D-PV7/8/9-3	Trajecten afsluiten met de groep marginaal gehuisvesten	De begeleidingsbehoefte is in beeld en waar mogelijk heeft deze groep zorg en begeleiding	2014
D-PV7/8/9-4	Voorkomen van dakloosheid als gevolg van huisuitzetting door het bieden van alternatieve vormen van wonen (Skeve huze)	Geen dakloosheid meer als gevolg van huisuitzettingen	2008/9
D-PV7/8/9-5	Door inzet van (bemoei-) zorg en trajecten gericht op zorg en begeleiding is het overlastgevend gedrag van een groot deel van de doelgroep verminderd	Het overlastgevend gedrag van de doelgroep is verminderd	2014

¹³ De datum is opgenomen in het concept Stedelijk Kompas Den Helder, dat bepalend is voor de lokale doelstellingen. De datum voor deze doelstellingen valt buiten de reikwijdte van dit beleid.

8 Relatie met andere prestatievelden

De prestatievelden 7, 8 en 9 hebben een directe samenhang met de andere prestatievelden. Als het gaat om algemene voorzieningen en preventieve activiteiten zoals voorlichting informatie advies en ondersteuning is er samenhang met de prestatievelden één tot en met vier.

Hoofdstuk XII: Uitvoeringsprogramma WMO beleidsnota 2009-2013

In het uitvoeringsprogramma zijn vanuit de verschillende hoofdstukken uit de WMO beleidsnota de doeleinden, activiteiten, resultaten en tijdsbepalingen samengevoegd. Vanwege de grote hoeveelheid deelgebieden en het hoge ambitieniveau van de gemeente is dit uitvoeringsprogramma zeer omvangrijk. Daarbij is het uitvoeringsniveau zeer verschillend per deelgebied (of prestatieveld). Zo zijn taken die al uitgevoerd worden door de gemeente concreter gesteld dan de taken die nieuw zijn voor de gemeente.

Er is voor gekozen om vanuit dit uitvoeringsprogramma ieder jaar een jaarprogramma op te stellen, waarin specifieke stappen en termijnen staan aangegeven. Voor zover mogelijk worden daarin ook de beschikbare middelen aangegeven. Dit laatste is echter ook afhankelijk van het resultaat van aanbestedingen en wijzigingen die zich voordoen in het WMO deel van het gemeentefonds.

Code	Doeleinden	Activiteiten	Resultaten	Wanneer
DBP-1	Goed functionerende WMO adviesraad- of platform, die gevraagd en ongevraagd op alle WMO terreinen advies uitbrengt.	Opzetten van een WMO adviesraad	WMO adviesraad	2008/9
			Jaarplannen en evaluatie WMO wordt met WMO adviesraad besproken	Vanaf 2009
DBP-2	Proactieve aanpak om kleine kwetsbare doelgroepen te betrekken bij WMO beleidsontwikkeling- en uitvoering.	Onderzoek naar behoeften van kleine en kwetsbare doelgroepen	Inzicht in behoeften kleine en kwetsbare doelgroepen	2009-13
		Ontwikkeling strategie om kleine en kwetsbare doelgroepen structureel te betrekken bij WMO beleid- en uitvoering	Participatie van kleine en kwetsbare doelgroepen bij WMO beleid- en uitvoering	2009 >
DBP-3	Binnen de WMO-beleidscyclus verschillende vormen van participatie inbouwen, aangepast aan doelgroep, thema en beleidsfase.	WMO participatieplan ontwikkelen, waarin wordt weergegeven welke vormen van participatie wenselijk zijn voor welke beleidsthema's, -fasen of doelgroepen.	Voor gemeente en burger duidelijkheid ten aanzien van participatiemogelijkheden WMO	2010
DRG-1	Perfectioneren van BCF- contracten en -cyclus	Analyse huidige BCF's en landelijke ervaringen	Inzicht knelpunten en ervaringen BCF's	2009
		Ontwikkelen BCF handleiding	BCF handleiding	2010
DRG-2	Waarborgen kwaliteit van de WMO voorzieningen	WMO klanttevredenheidsonderzoek breed opzetten	Inzicht in klanttevredenheid van diverse WMO voorzieningen	jaarlijks
		WMO beleidscyclus verbeteren en monitoring & evaluatie als onderdeel inbouwen	Waarborgen kwaliteit voorzieningen	2010
DRG-3	Regiefunctie gemeente ten aanzien van WMO voorzieningen op grond van de analyse van de regiefunctie actief gaan	Analyse regiefunctie gemeente ten aanzien van WMO voorzieningen	Inzicht in knelpunten en ervaringen ten aanzien rol gemeente in relatie met WMO voorzieningen	2009

Code	Doeleinden	Activiteiten	Resultaten	Wanneer
	oppakken in overleg met de uitvoerende instanties en de ketenpartners.	Gewenste rol gemeente bepalen per WMO voorziening in samenwerking met uitvoerende instanties en ketenpartners.	Inzicht voor alle partijen wat van de gemeente kan worden verwacht	2010
DRG-4	Contractbeheer regionale contracten verbeteren (monitoring & evaluatie)	Contractbeheer regionale contracten analyseren	Inzicht in knelpunten en ervaringen regionale contracten	2009
		Ontwikkelen handleiding contractbeheer regionale contracten	Handleiding contractbeheer regionale contracten	2010/11
			Waarborgen kwaliteit voorzieningen	
			Waarborgen continuïteit beleidscyclus	
DPV1-1	Verder ontwikkelen van de diensten en activiteiten van de dorpservicepunten voor alle inwoners van de dorpen en specifiek voor ouderen en jongeren (zie ook doeleind 5.4)	In overleg met de dorpscommissies en de aanbieders van diensten realiseren van een uitbreiding van activiteiten van de dorpservicepunten met activiteiten voor jongeren, vrijwilligers en ouderen	Breder aanbod van activiteiten en diensten in de dorpen	continu
DPV1-2	Ontwikkelen van een dorpsgerichte integrale aanpak van sociale samenhang en leefbaarheid (zie ook prestatieveld 5; doeleind 5.2)	Opzetten van een dorpsgerichte aanpak door samenhang te realiseren tussen activiteiten van instellingen, het beleid van de gemeente en tussen de afdelingen binnen de gemeente	integrale gebiedsgerichte benadering van sociale samenhang en leefbaarheid	continu
DPV1-3	Streven naar een eigen ontmoetingsruimte -anders dan de huidige caravans- voor jongeren in de dorpen	Faciliteren van het tot stand komen van ontmoetingsplekken voor jongeren (in of bij de dorpshuizen) in ieder geval twee dorpen	Een ontmoetingsplek voor jongeren in twee dorpen	2013
DPV1-4	Ontwikkelen van een breed, integraal en afgestemd aanbod van preventieve diensten zorgdiensten en activiteiten in alle dorpen.	Ontwikkelen van een breed, integraal en afgestemd aanbod van preventieve diensten, zorgdiensten en activiteiten in alle dorpen.	een breed, integraal en afgestemd aanbod van preventieve diensten, zorgdiensten en activiteiten in alle dorpen.	2010
DPV2-1	Realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin op Texel	Oprichten van Centrum voor Jeugd en Gezin op Texel(CJG)	Start CJG	Opening schooljaar 2010-2011
DPV2-2	Realiseren van opvoedingsondersteuning op Texel	Het organiseren en financieren van een aanbod opvoedingsondersteuning op Texel	Steunpunt opvoedingsondersteuning	2009
DPV2-3	Structurele bekostiging voor zorgadviesteams voor peuterspeelzalen, basisscholen en voortgezet onderwijs	Structureel bekostigen van de Zorgadviesteams op Texel	Structurele bekostiging van de Zorgadviesteams op Texel	Januari 2008
DPV3-1	Regie functie gemeente versterken op gebied informatie, advies en cliëntondersteuning WMO	Werkgroep PV3 opzetten (intern en extern)	Samenwerking op gebied van informatie, advies, cliëntondersteuning	2009

Code	Doelinden	Activiteiten	Resultaten	Wanneer
DPV3-2	Aanbod informatie, advies en cliëntondersteuning op Texel samenhangend en doelgroepdekkend maken	Met werkgroep PV3 inrichten t.a.v. aanbod en doelgroepen (sisterplan)	Samenhangend en doelgroepdekkend aanbod van informatie, advies en cliëntondersteuning op Texel	2010
DPV3-3	WMO-loket in twee fasen in werking stellen, eerst in smalle vorm en dan in brede vorm	Ontwikkeling PV3 coördineren interne ontwikkelingen zoals Egem, KCC (masterplan)	PV3 is een onderdeel van gemeentelijke ontwikkeling op gebied van dienstverlening	continu
DPV3-4	Voorzieningen catalogus WMO-loket en sociale kaart ontwikkelen met projectgroep KCC en partnerorganisaties WMO	Ontwikkelen sociale kaart (werkgroep)	Inzicht in waar, hoe, wat op gebied van welzijn, wonen, zorg en inkomen	2011
		Ontwikkelen voorzieningen catalogus (werkgroep)	Inzicht in welke organisatie welke voorzieningen met welke procedure aanbiedt	2011
DPV3-5	Hanteren eenduidige kwaliteitscriteria WMO-loket voor alle communicatiekanalen van het WMO-loket	Opzetten kwaliteitsgarantieplan gemeentelijke dienstverlening samen met KCC	Kwaliteit van de dienstverlening heeft duidelijke criteria en wordt geëvalueerd	2012
DPV3-6	Duidelijke en actuele informatievoorziening naar burger over aanbod WMO-loket	Draaiboek opstellen om continu afstemmen en actualiseren van WMO-loket informatie mogelijk te maken	Eenduidige en actuele informatie over WMO-voorzieningen	2012
DPV3-7	Digitale dienstverlening WMO-loket verder ontwikkelen in kader van KCC en e-loket en afstemmen coördineren met partnerorganisaties	Digitale WMO-loket opzetten en integreren met andere systemen	Digitaal WMO-loket; inzichtelijk voor de burger en goed werkbaar voor de aanbieders (incl.gemeente)	2010
DPV3-8	Klanttevredenheid en evaluatie ketensamenwerking meenemen in ontwikkeling WMO-loket	In groeimodel WMO-loket gebruik maken van input klanttevredenheidonderzoek en feedback werkgroep PV3	WMO-loket is vraaggericht en wordt getoetst aan de tevredenheid van de klant en de aanbieders	jaarlijks
DPV3-9	Producten en diensten voor breed WMO-loket dekken de WMO thema's	In groeimodel WMO-loket opnemen welke voorzieningen op korte en langere termijn kunnen worden opgenomen	WMO-loket dekt zoveel mogelijk de prestatievelden en reikt daarbuiten	2010
DPV3-10	Goede afstemming binnen de organisatie tussen beleidsgebieden (horizontaal) en tussen front- en back office (vertikaal)	In sisterplan PV3 een goede horizontale en verticale afstemming inbouwen	WMO-loket is goed ingebouwd in de organisatie, zowel wat betreft verschillende beleidsterreinen als ook wat betreft front- en backoffice	2010
DPV4-1	WMO loket wordt geïntegreerd in het Klant Contact Centrum (digitaal, fysiek en telefonisch) en krijgt ook in de dorpservicepunten een loketfunctie	Zie DPV3		
DPV4-2	betrekken van doelgroepen en betrokken organisaties bij beleid en perfectioneren van aanbod dienstverlening	Zie DBP2, DPV3		

Code	Doeleinden	Activiteiten	Resultaten	Wanneer
DPV4-3	aandacht voor goede afstemming en coördinatie formele en informele zorg	Overlegorgaan Texelzorg gebruiken om afstemming tussen formele en informele zorg te bevorderen	Betere afstemming tussen formele en informele zorg	continu
DPV4-4	in geval van uitbesteding neemt gemeente regiefunctie waarbij controle wordt gehouden over kwaliteit en te behalen resultaten (BCF)	Zie DRG		
DPV4-5	goed voorbeeld doet volgen: d.m.v. intern mantelzorgbeleid en vrijwillige inzet werknemers (Maatschappelijk verantwoord ondernemen MVO)	Binnen de organisatie samen met afdeling Ondersteuning pilot uitvoeren op gebied van mantelzorg en vrijwillige inzet	Gedeelde ervaringen van gemeente kan andere organisaties en personen stimuleren hetzelfde te ondernemen	2009-2013
DPV4M-1	investeren en samenwerken ten behoeve van bereiken van de mantelzorger; eerst herkennen, dan erkennen	Mantelzorg onder de aandacht brengen binnen samenwerkingsverband Texelzorg	Mantelzorg op de agenda bij keten zorg op Texel	2009
		Afspraken met ketenorganisaties voor signalering mantelzorgers	Signaleringsfunctie geactiveerd bij ketenorganisaties	2009
		Informatiemateriaal ontwikkelen voor mantelzorgers op Texel	Informatiemateriaal om mantelzorger wegwijs te maken	2009
DPV4M-2	ontwikkelen van een goed op elkaar afgestemd aanbod van informatie, advies en cliëntondersteuning dat voor mantelzorgers laagdrempelig is	Ontwikkelen basispakket (informatie, advies en ondersteuning) mantelzorgondersteuning met gemeente, Omring en Pharos	Mantelzorgsteunpunt Texel als eerste ingang voor mantelzorgers	2009/10
DPV4M-3	aandacht voor baanbrekers (werkende mantelzorgers) vanuit verschillende hoeken (cliëntondersteuning, zorgsector en bedrijfsleven)	Pilot op gemeente Texel signalering en ondersteuning mantelzorgers	Baanbrekers die bij gemeente Texel werken (h)erkend	2010
		Pilot resultaten- en ervaringen uitdragen naar organisaties en bedrijven op Texel	Gemeente Texel als voorbeeld t.a.v. beleid mantelzorgers	2011/12
DPV4M-4	aandacht voor jonge mantelzorgers	Project jonge mantelzorger op OSG stimuleren	Ondersteuning voor jonge mantelzorgers	2010
		Afspraken tussen mantelzorgsteunpunt en OSG t.o.v. aanpak jonge mantelzorgers	Afspraken aanpak jonge mantelzorger	2009
DPV4M-5	mantelzorgers jaarlijks in het zonnetje zetten (bijv. prijs, themadag etc.)	Minimaal 1 keer per jaar publieke aandacht voor de mantelzorger	Erkenning mantelzorgers	1xper jaar
DPV4M-6	Integraal beleid op gebied van wonen en zorg om mantelzorg beter mogelijk te maken	Samenwerkingsverband opzetten wonen en zorg t.b.v. uitwerken mogelijkheden mantelzorgwoningen	Inzicht in mogelijkheid mantelzorgwoningen op Texel	2009
		Conditie scheppen in bestemmingsplannen en prestatie-afspraken voor mantelzorgwoningen en	Mogelijkheden voor ontwikkelen van mantelzorgwoningen en levensloopbestendige woningen	2010

Code	Doelinden	Activiteiten	Resultaten	Wanneer
		levensloopbestendige woningen		
DPV4V-1	stimuleren van samenwerking en coördinatie tussen organisaties en instellingen die werken voor of met vrijwilligers	Samenwerkingsverband opzetten teneinde vrijwilligersbeleid te stroomlijnen	Samenwerkingsverband vrijwilligersorganisaties	2009/10
DPV4V-2	opzetten van een digitale vrijwilligerscentrale waarin aanbod, vraag, informatie en cliëntondersteuning worden samengebracht	Vrijwilligerscentrale opzetten. Kernfuncties: vacaturebank, informatie en advies voor vrijwilligers en organisaties, deskundigheidsbevordering	Vrijwilligerscentrale Texel	2010
DPV4V-3	aandacht voor jonge vrijwilligers (o.a. maatschappelijke stages VO)	Samenwerking opzetten om organisatie maatschappelijke stages voor te bereiden	Samenwerkingsverband voor organisatie van maatschappelijke stages	2009/10
DPV4V-4	vrijwilligers jaarlijks in het zonnetje zetten (bijv. prijs, themadag etc.)	Minimaal 1 keer per jaar publieke aandacht voor vrijwillige inzet	Erkenning vrijwilligers	jaarlijks
D-PV5-1	Samenhang brengen in WMO en WWB	Voorstel integrale aanpak WWB en WMO ontwikkelen	Integraal beleid WWB, WMO	2009/10
D-PV5-2	Integrale en inclusieve beleidsontwikkeling- en uitvoering structureel inbouwen in gemeentelijke organisatie en met partnerorganisaties	Invoeren checklist inclusief beleid voor afdelingen die te maken hebben PV5	Waarborgen inclusief beleid voor PV5	2010
		Integrale beleidscyclus voor WMO-onderwerpen ontwerpen	Samenhangend WMO beleid	2010
D-PV5-3	Verdere ontwikkeling woondienstzonen en levensloopbestendige woningen	In samenwerkingsverband verdere ontwikkeling woondienstzonen en levensloopbestendige woningen	Ontwikkeling woondienstzonen en levensloopbestendige woningen	2009-13
D-PV5-4	Verdere ontwikkeling dorpservicepunten	Analyse naar ontwikkelingsmogelijkheden dorpservicepunten op gebied PV5	Rol dorpservicepunten duidelijk t.a.v. PV5	2009
D-PV5-5	Overzicht t.a.v. toegankelijkheid van openbare gebouwen voor minder valide mensen	Analyse toegankelijkheid openbare gebouwen en ruimten op Texel	Inzicht in status Texel wat betreft toegankelijkheid voor mensen met beperking	2009
		Opstellen toegankelijkheidsgids voor openbare gebouwen op Texel	Inwoners en bezoekers van Texel hebben inzicht in toegankelijkheid van openbare gebouwen op Texel	2010
D-PV6-1	Indicatiestelling zal zo spoedig mogelijk geschieden na binnenkomst aanvraag voorziening. Passing en levering van gehandicapten hulpmiddelen zal vervolgens zo snel mogelijk plaats vinden. Ook de hulp bij het huishouden zal na indicatiestelling zo snel mogelijk worden	Regelmatig overleg met cliënten en afstemming met leveranciers	Tijdige indicatiestelling en levering	2010

Code	Doelinden	Activiteiten	Resultaten	Wanneer
	ingezet.			
D-PV6-2	Het gestalte geven aan scootmobiel- en rolstoelpools	Opzetten / vorm geven scootmobiel- en rolstoelpools	Overzichtelijke en goed beheerde Scootmobiel- en rolstoelpools op goed bereikbare plaatsen	
D-PV6-3	Het kwalitatief goed vormgeven van ondersteunende begeleiding	Vorm geven aan het product Ondersteunende begeleiding	Personen die blijkens een indicatie Ondersteunende begeleiding nodig hebben worden goed geïnformeerd en ontvangen tijdig kwalitatief goede zorg. De zorgaanbieder die voor deze dienstverlening gecontracteerd is hanteert marktconforme prijzen.	2009
PV6-4	Streven naar handhaven van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening bij hulpmiddelen en huishoudelijke verzorging.	Reële nieuwe zorgcontracten neerzetten met zorgaanbieders die de kwaliteit en continuïteit waarborgen van de hulp bij het huishouden op Texel.	Handhaving kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening bij hulpmiddelen en huishoudelijke verzorging.	2010
PV6-5	Aandacht voor domotica en (verdere) ontwikkeling daarvan op Texel. Dit in samenwerking met betrokken partijen.	In samenwerkingsverband onderzoek verrichten naar de mogelijkheden van domotica op Texel.	Ouderen en gehandicapten kunnen met behulp van domotica langer zelfstandig thuis blijven wonen en de kwaliteit van leven verbeteren.	2009/10
PV6-6	Het behouden en verder uitbouwen van contacten met cliëntorganisaties die een meerwaarde kunnen bieden.	Aandacht voor het vraagstuk van de vergrijzing en de toenemende vraag naar zorg in relatie tot afname van de beroepsbevolking in de zorgsector	Ook in de toekomst blijft de zorg voor ouderen en gehandicapten gewaarborgd zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit.	2011
D-PV7/8/9-1	De activiteiten uit de prestatievelden 1 tot met 5 richten zich ook specifiek en integraal op kwetsbare mensen zoals die zijn omschreven in de bovenstaande visie	Voor zover er geen specifiek aanbod voor deze groep is, wordt in de (financierings-) overeenkomsten van activiteiten opgenomen dat de uitvoerende zich ook specifiek richt op kwetsbare mensen	De activiteiten uit de prestatievelden 1 tot met 5 richten zich ook specifiek en integraal op kwetsbare mensen zoals die zijn omschreven in de bovenstaande visie	2013
D-PV7/8/9-2	De huidige feitelijke en residentiële daklozen en degenen die er vanaf nu nog bijkomen volgen in 2014 een traject of hebben een traject afgesloten;	Trajecten afsluiten met de feitelijk en residentiële daklozen gericht op inkomen, zorg en huisvesting en realiseren van een adequaat voorzieningenniveau	Deze groep loopt een traject gericht op een inkomen, zorg en huisvesting of heeft al een inkomen, zorg en huisvesting	2014 ¹⁴
D-PV7/8/9-3	Van de groep marginalen (of potentieel daklozen) is de woon- en begeleidingsbehoefte in beeld gebracht, met waar mogelijk en wenselijk aansluitend	Trajecten afsluiten met de groep marginaal gehuisvesten	De begeleidingsbehoefte is in beeld en waar mogelijk heeft deze groep zorg en begeleiding	2014

¹⁴ De datum voor deze doelstellingen valt buiten de reikwijdte van dit beleid. De datum is opgenomen in het concept Stedelijk Kompas Den Helder, dat bepalend is voor de lokale doelstellingen.

Code	Doeleinden	Activiteiten	Resultaten	Wanneer
	een traject op maat.			
D-PV7/8/9-4	Dak- en thuisloosheid tengevolge van uithuiszetting komt (vrijwel) niet meer voor. Waar nog wel uithuiszettingen voorkomen, wordt alternatieve passende woonruimte aangeboden.	Voorkomen van dakloosheid als gevolg van huisuitzetting door het bieden van alternatieve vormen van wonen (Skeve huze)	Geen dakloosheid meer als gevolg van huisuitzettingen	2008/14
D-PV7/8/9-5	Het voorzieningenniveau aan zorg en hulpverlening, begeleiding, dagbesteding/werk, sociaal-culturele activiteiten en woon- en verblijfsvormen in de regio is toereikend om alle trajectplannen te kunnen realiseren	Door inzet van (bemoei-) zorg en trajecten gericht op zorg en begeleiding is het overlastgevend gedrag van een groot deel van de doelgroep verminderd	Het overlastgevend gedrag van de doelgroep is verminderd	2014
D-PV7/8/9-6	Bij een groot deel van de doelgroep is overlastgevend gedrag verminderd	x	x	

Lijst afkortingen en begrippen

Afkorting	Uitleg/ Volledige naam
ANBO	Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
Baanbrekers	Werkende Mantelzorgers
BCF	Beleidsgestuurde contract financiering
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
CVTM	Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg
DAC	Dag- en activiteiten centrum
De Wering	Voorheen Welzijn Maatschappelijke Dienstverlening WMD
DRG	Deel resultaat gebied (in kader BCF)
Egem	Electronische gemeente
GGZ	Collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg
ICT	Informatie en communicatie technologie
JOZ	Jeugd, Onderwijs en Zorg (JOZ)
Kangoeroewoning	Mantelzorgwoning
KCC	Klantcontactcentrum
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NORA	Nederlandse Overheid Referentie Architectuur
NOV	Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PHH	Project Huisvesting Hulpverlening
PJO	Periodiek Jeugd Overleg
PV	Prestatieveld (in kader WMO)
Respijtzorg	Tijdelijke overname van zorg door vrijwilligers of professionals, en is bedoeld om de mantelzorger te ontlasten.
RvO	Ruimte voor Ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst
SGBO	Bureau voor onderzoek, advies en evaluatie (voorheen onderzoeksbureau VNG)
SIGT	Stichting Integraal Gehandicapten Texel
Skeve Huze	Tijdelijke woonlocatie voor mensen die veel overlast veroorzaken
STDO	Stichting dak- en thuislozenopvang
SWOT	Stichting Welzijn Ouderen Texel
TFR	Taskforce ruimte
VIP	Vrijwilligers Informatie Punt
VO	Voortgezet Onderwijs
VTA	Vorming, training en advies vrijwilligers
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WIZ	Welzijn, inkomen en zorg

Afkorting	Uitleg/ Volledige naam
WMO	Wet maatschappelijke ontwikkeling
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WVG	Wet voorzieningen gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWI	Welzijn, werk en inkomen
WWZ	Wonen , welzijn en zorg

Hoofdstuk XIII: Bijlagen

Bijlage 1: Uitgangspunten t.a.v. publieke dienstverlening (PV3)

Uit de verklaring tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen (18 april 2006):

- Overheid is transparant
- Eenmalige gegevensverstrekking
- Niemand meer “van het kastje naar de muur”
- Vermindering van de administratieve lasten
- Alle kanalen open (burger bepaalt langs welk kanaal)
- Gemeenten poort tot de gehele overheid

Bijlage 2: Overzicht organisaties met loketfunctie op gebied WMO (PV3)

Naam loket	Organisatie	Type	Waarover	Voor wie
WMO Loket	Gemeente	Informatie, advies, diensten/producten	Algemene info WMO, hhh en gehandicapten hulpmiddelen	Ouderen, mensen met beperking
WWB loket	Gemeente	Informatie, advies, diensten/producten	Algemene info WBB??	Uitkeringsgerechtigden
Publieksbalie	Gemeente	Informatie, advies, diensten/producten	Publiekszaken, vergunningen	Inwoners Texel
Informatiepunt	Gemeente	Informatie	Gemeente	Inwoners Texel
Dorpsservicepunten	Pharos	Informatie, advies, cliëntondersteuning	WMO, WWB	Inwoners Texel (buitendorpen)
Stichting Welzijn Ouderen Texel	SWOT	Informatie, advies, cliëntondersteuning	Voorzieningen ouderen	Ouderen (met name Den Burg)
Stichting Pharos	Pharos	Informatie, advies, cliëntondersteuning	Verschillende WMO velden	Inwoners Texel (met name buitendorpen)
Algemene Nederlandse Ouderen Bond	ANBO	Informatie, advies, cliëntondersteuning	Verschillende WMO velden	Ouderen
MEE	MEE	Informatie, advies, cliëntondersteuning	Aanpassingen en hulpmiddelen, belangenbehartiging, financiën, wet- en regelgeving, onderwijs, opvoeding, sociale omgeving, verkeer en vervoer, vrije tijd, werk, wonen, zorg	Mensen met een beperking, handicap of chronische ziekte
Stichting voor Welzijnszorg en Maatschappelijke Dienstverlening	WERING	Informatie, advies, cliëntondersteuning, diensten/producten	Wet- en regelgeving, uitkeringen, werken, wonen, belastingen, consumentenzaken, onderwijs, gezondheid, vrijwilligerswerk	Burgers
Geestelijke gezondheidszorg	GGZ	Informatie, advies, cliëntondersteuning, zorg	belangenbehartiging, brancheontwikkeling en individuele dienstverlening aan lidinstellingen	Mensen met een psychiatrische stoornis of psychologische problemen
Openbare geestelijke gezondheidszorg en collectieve preventie	OGGZ	Informatie, advies, cliëntondersteuning, zorg	Geestelijke gezondheidszorg	Mensen met psychosociale problemen
Sportservice	Sportservice	Informatie, advies	Sport	Burgers
Bureau Jeugdzorg	Bureau Jeugdzorg	Informatie, advies, cliëntondersteuning		Kinderen, jongeren, ouders, verzorgers
Steunpunt Mantelzorg DH	Steunpunt Mantelzorg DH	Informatie, advies, cliëntondersteuning	Mantelzorg	Mantelzorgers

Bijlage 3: Overzicht producten en diensten WMO (PV3)

Prestatieveld	Producten/diensten	Doelgroepen
Prestatieveld 1: Sociale samenhang en leefbaarheid	Sportfaciliteiten- en activiteiten, ondersteuning burgerinitiatieven,	Alle burgers
Prestatieveld 2: Opvoeding, opgroeien en gezinsondersteuning	Ondersteuning bij opgroeien en opvoeden (preventiegericht)	Jeugd, jongeren, ouders, verzorgers
Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning	Aanbieden informatie, advies en cliëntondersteuning over WMO	Alle burgers, specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen
Prestatieveld 4: Mantelzorgers en vrijwillige inzet	Ondersteuning voor mantelzorgers Ondersteuning en bemiddeling voor vrijwillige inzet	Mantelzorgers, vrijwilligers en organisaties die met vrijwilligers werken
Prestatieveld 5: Bevorderen van maatschappelijke participatie	Toegankelijkheid openbare ruimten, collectieve voorzieningen	Mensen met een beperking, een chronisch psychisch of psychosociaal probleem
Prestatieveld 6: Voorzieningen voor mensen met een beperking	Individuele voorzieningen; hulpmiddelen gehandicapten, hulp bij de huishouding	Mensen met een beperking, een chronisch psychisch of psychosociaal probleem
Prestatievelden 7,8 & 9: Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid	Ondersteuning ten aanzien van , slachtoffers mishandeling, verslaafden en dak- en thuislozen	Doelgroepen van de openbare geestelijke gezondheidszorg, zorgwekkende zorgmijders, mensen met verslavingsproblemen en daklozen

Bijlage 4: Mantelzorg en vrijwillige zorg; overeenkomsten en verschillen (PV4)

Mantelzorg	Vrijwillige zorg
Extra zorg voor iemand in eigen kring/sociaal netwerk	Zorg/hulp naast of i.p.v. professionele zorg
Niet afdwingbaar door de overheid, in principe vrije keus, maar wel sprake van morele plicht	Niet afdwingbaar door overheid, wel stimulant, vrije keus
Overkomt je	Bewuste keus
Motivatie: uit liefde, verantwoordelijkheid, behulpzaamheid	Motivatie: uit liefde, verantwoordelijkheid, behulpzaamheid, ervaring opdoen, verrijking
Honorering: onbetaald	Honorering: onbetaald, mogelijk vergoeding
Ongeorganiseerd	Meestal vanuit georganiseerd verband
Doorlopend, soms 24 uur per dag	Afgebakend in tijd
Ongedifferentieerd, je moet alles doen, ook wat je niet ligt	Je bepaalt zelf de aard van het werk
Vaak niet gewaardeerd, als vanzelfsprekend beschouwd	Waardering, wordt 'mooi' gevonden
Beperkt je in onderhouden van andere contacten	Collegiale contacten
Geen feedback	Coördinatie, deskundigheidsbevordering
Risico van overbelasting (fysiek en psychisch) en isolement	n.v.t.
<i>Bron: Expertisecentrum Informele Zorg/ EIZ 2006</i>	

Bijlage 5: Probleem- en oplossingsanalyse (PV4)

Waarom	Doeleinden Texel	Welke behoefte	Hoe oplossen	Welke Product/dienst	Door wie
Mantelzorgers herkennen zich niet in het begrip 'Mantelzorg'	ontwikkelen van een goed op elkaar afgestemd aanbod van informatie, advies en cliëntondersteuning dat voor mantelzorgers laagdrempelig is (DM1)	informatie en publiciteit t.b.v. herkenning mantelzorgers en in beeld brengen van de mantelzorgers	mantelzorgers en zorgvragers bewustmaken van het belang van en informeren over mogelijkheden van mantelzorgondersteuning, imagocampagne, signaleringsbeleid, mantelzorgers actief benaderen	gemeentelijk mantelzorgbeleid, netwerken mantelzorgondersteuning of WZW-netwerken, signaleringsbeleid	LOT Xzorg, steunpunten mantelzorg/informele zorg, patiënten-/cliëntenorganisaties, gemeenten, zorg-/hulpverleners (huisarts, maatschappelijk werk, consulenten-RIAGG, -MEE, -ouderen, Omring), Gemeente, vrijwillige hulpverlening, beroepsmatige hulpverlening, indicatieorganen
Mantelzorgers hebben behoefte aan één herkenbaar punt voor ondersteuning en goede informatie.		informatie, advies en cliëntondersteuning	centraal mantelzorgsteunpunt, informatieproducten, sociale kaart, ondersteuningsaanbod	Mantelzorglijn, lotgenotencontact, educatie, recreatie, gidsen, folders, websites, informatieloket, sociale kaart	Formele zorginstellingen (Omring), Pharos, dorpservicepunten, gemeente
		één herkenbaar centraal punt mantelzorg	mantelzorgsteunpunt fysiek, digitaal en telefonisch te bereiken	laagdrempelige fysieke plek voor mantelzorgsteunpunt	
Mantelzorg is geen onderdeel van een zorgtraject.	aandacht voor goede afstemming en coördinatie formele en informele zorg (DM&V3)	mantelzorg opnemen in zorgtraject	afspraken over mantelzorgsignalering en ondersteuning met zorginstanties	mantelzorgbeleid bij zorginstellingen, overlegorgaan formele/informele hulpinstanties	Thuiszorg, verpleeghuis, Gollard, Gemeente
		(h)erkenning, samenhang en samenwerking zorgverleners	bewustmaken, signaleren en beantwoorden van behoeften van mantelzorgers op het gebied van samenwerking en ondersteuning	modules in initiële opleidingen, bij- en nascholing, methodieken, houding	vrijwillige hulpverlening, beroepsmatige hulpverlening (huisarts, verpleging, verzorging, maatschappelijk werk, begeleiding), opleidingen,

Waarom	Doelinden Texel	Welke behoefte	Hoe oplossen	Welke Product/dienst	Door wie
					indicatieorganen
		aandacht voor mantelzorg bij formele zorginstellingen/trajecten	mantelzorg opnemen in indicatiestelling	integrale indicatie vragenlijst	gemeente Texel, CIZ
Signalen van overbelasting worden niet tijdig herkend.	aandacht voor baanbrekers (werkende mantelzorgers) vanuit verschillende hoeken (clientondersteuning, zorgsector en bedrijfsleven) (DM3)	Ondersteuning en goede voorwaarden voor baanbrekers (combinatie werk en mantelzorg)	voorwaarden en maatregelen om arbeid en zorg te combineren	levensloopregeling, Wet werk en bijstand, CAO (verlofmogelijkheden, flexibele werktijden), bedrijfsgebonden regelingen, mantelzorgmakelaar, gemaksdiensten, voorlichting	rijk, gemeenten, werkgevers(organisaties), vakbonden, arbodiensten
		financiële ondersteuning	vergoedingen van kosten en compensatie van gederfde inkomsten in verband met het verlenen van mantelzorg	fiscale compensatie, persoonsgebonden budget, vergoeding van onkosten (telefoon, reis), gratis kinderopvang	rijk, gemeenten, zorgverzekeraars
		materiële ondersteuning	hulpmiddelen en randvoorwaarden bij mantelzorgtaken	tillift, alarmering, domotica, e-zorg/camcare, parkeervergunning, collectief vraagafhankelijk vervoer, mantelzorgwoning	gemeenten, woningcorporaties, zorgorganisaties, zorgverzekeraars, researchers
		praktische ondersteuning en tijdelijke overname van mantelzorg	aanbieden respijtzorg en praktische dienstverlening	logeerhuis, ontmoetingscentrum, oppas thuis, noodopvang, vrijwillige palliatieve thuiszorg, welzijnsdiensten, huishoudelijke zorg, klussendienst, maaltijdservice, boodschappendienst	professionele en vrijwillige aanbieders van zorg en welzijn, gemeenten, steunpunten mantelzorg, indicatieorganen, zorgverzekeraars
		goede wet- en regelgeving, bijvoorbeeld arbeidsregelingen	belangenbehartiging, bewustmaking en advies t.a.v. bedrijven en organisaties, gemeentelijk beleid en goed voorbeeld doet volgen	levensloopregeling, Wet werk en bijstand, CAO (verlofmogelijkheden, flexibele werktijden), bedrijfsgebonden regelingen,	gemeente, MEZZO, mantelzorgsteunpunt, zorginstellingen, bedrijven en organisaties op Texel

Waarom	Doeleinden Texel	Welke behoefte	Hoe oplossen	Welke Product/dienst	Door wie
Mantelzorgers lastig bereikbaar	aandacht voor jonge mantelzorgers (DM4)	Mantelzorgers in beeld krijgen	Actief signaleringsbeleid, informatievoorziening via diverse kanalen, voorbeeld doet volgen	signaleringsbeleid, imagocampagne, advertenties, folders, mailing, interne proef signalering	gemeente, mantelzorgsteunpunt, mezzo, Sharecare publicatiepakket, zorginstanties, belangenorganisaties, Pharos
Weinig erkenning en kennis mantelzorg	goed voorbeeld doet volgen: d.m.v. mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid (DM&V5)	meer erkenning en serieus genomen worden	mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid stimuleren	Interne pilot mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid, ervaringen en informatie uitdragen naar instellingen	Gemeente Texel, zorginstellingen, bedrijven en organisaties
	mantelzorgers jaarlijks in het zonnetje zetten (bijv. prijs, themadag etc.) DM5)	belangenbehartiging en waardering	de stem en belangen van mantelzorgers op nationaal en lokaal niveau voor het voetlicht brengen	inspraak, raadpleging, enquête, publiciteit, in het zonnetje zetten	mantelzorgers, LOT Xzorg, regionale mantelzorgorganisaties (platforms), patiëntenorganisaties, nationale, provinciale en lokale overheden
afwezigheid van één centraal gemeentelijk aanspreekpunt	stimuleren van samenwerking en coördinatie tussen organisaties en instellingen die werken voor of met vrijwilligers (DV1)	centraal punt voor informatie en advies	vrijwilligerscentrale fysiek, telefonische en digitaal bereikbaar	informatie en advies voor zowel vrijwilligers als organisaties die met vrijwilligers werken	gemeente, Pharos, SWOT, Vrijwilligerscentrale Den Helder
(verwacht) gat in vraag/aanbod vrijwilligers (mn zorg)		aanbod vraag koppelen voor verschillende doelgroepen	vrijwilligersvacaturebank onderbrengen bij vrijwilligerscentrale	vrijwilligers vacaturebank	vrijwilligerscentrale
regeldruk vrijwilligers (landelijk aandachtspunt)	opzetten van een digitale vrijwilligerscentrale waarin aanbod, vraag, informatie en cliëntondersteuning worden samengebracht (DV2)	duidelijke informatie over wet- en regelgeving en begrijpelijke formulieren	transparantie ten opzichte van regelgeving, overbodige regelgeving afschaffen en begrijpelijke formulieren (voor vrijwilligers)	regelwijzer die inzicht geeft in vergunningen, procedures, tijd en kosten	Gemeente, vrijwilligerscentrale, organisaties die met vrijwilligers werken

Waarom	Doeleinden Texel	Welke behoefte	Hoe oplossen	Welke Product/dienst	Door wie
veranderingen behoeften en werkwijze vrijwilligers van nu (landelijk aandachtspunt)		inzicht krijgen in behoeften en knelpunten van verschillende groepen vrijwilligers	onderzoek	vrijwilligersmonitor	Gemeente, vrijwilligerscentrale, organisaties die met vrijwilligers werken
vergrijzing van bevolking en vrijwilligers	aandacht voor jonge vrijwilligers (o.a. maatschappelijke stages) (DV4)	extra aandacht voor jongeren ivm met verwachting gat vraag en aanbod (mn. In zorg) vrijwilligerswerk	investeren in inspraak jongeren en ondersteunen en creëren van mogelijkheden om mee te doen	maatschappelijke stages, jongerenplatform, gemeentebeleid jongeren, vrijwilligersvacaturebank met speciaal aanbod jongeren	vrijwilligerscentrale, OSG, basisscholen, gemeente
WMO - loket wettelijk bepaald	WMO loket wordt geïntegreerd in het Klant Contact Centrum (digitaal, fysiek en telefonisch) en krijgt ook in de dorpservicepunten een loketfunctie (DM&V1)	overzicht, bereikbaarheid en laagdrempeligheid ten aanzien van aanbod informatie, advies en clientondersteuning	Integreren beleid t.a.v. WMO loket, kcc en dorpservicepunten, overzicht en afspraken maken ten aanzien van aanbod	WMO-loket (fysiek, digitaal en telefonisch) met eenduidig zich op aanbod informatie, advies en clientondersteuning t.a.v. mantelzorgers, sociale kaart	gemeente, alle instellingen die mantelzorgers diensten bieden, zorginstaties
Burgerparticipatie - wettelijk bepaald	betrekken van doelgroepen en betrokken organisaties bij beleid en perfectioneren van aanbod dienstverlening (DM&V2)	Inspraak en belangenbehartiging	clienraad, WMO-raad, lokale belangenorganisatie	doelgroep betrokken bij beleids ontwikkeling en uitvoering en klanttevredenheid/evaluatie beleid	mantelzorgers, gemeente, MEZZO
Garanderen kwaliteit van producten en diensten	in geval van uitbesteding neemt gemeente regiefunctie waarbij controle wordt gehouden over kwaliteit en te behalen resultaten (BCF) (DM&V4)	samenhang en samenwerking. Daarin moet de gemeente de regie nemen. Kwaliteit en controle hierover. Daarin moet worden samengewerkt en heeft ook de WMO-raad een rol.	duidelijkheid over samenwerking en kwaliteit in beleid en contracten (BCF), duidelijkheid rol WMO-raad of belangenorganisatie(s)	continue samenwerken met spectrum betreffende mantelzorgers, BCF's die duidelijkheid geven t.a.v. vereiste kwaliteit, meetbare doeleinden en controle/evaluatie, inspraak-evaluatie functie voor WMO-raad	WMO-raad, gemeente, zorginstaties, belangenorganisatie(s), instanties waar gemeente BCF's mee heeft op gebied prestatieveld 4

Bijlage 6: Mantelzorgers landelijk in beeld (PV4)

Op elke 10.000 inwoners in een gemeente gemiddeld:

- 1900 mantelzorgers boven de 18 jaar;
- 931 (49%) tussen de 35 en 65 jaar;
- 380 (20%) geven hulp binnen de eigen huishouding, 266 (14%) helpen de partner;
- 1520 (80%) zorgen voor iemand buiten hun eigen huishouding, 44% zorgt voor een bejaarde oudere, 12% voor een vriend;
- 1102 zijn vrouw (58%). Mannen verzorgen meestal hun partner, terwijl vrouwen ook de zorg voor hun (schoon)ouders of gehandicapte kinderen op zich nemen. Mannen bieden gemiddeld gezien vaker hulp op het praktische vlak (administratie, klussen). Vrouwen zijn actiever op het gebied van huishoudelijke zorg, persoonlijke verzorging begeleiding en toezicht, taken die weinig uitstel dulden en daarom lastiger met arbeid te combineren zijn;
- 152 (8%) voelen zich zwaar- of overbelast. Zij hebben last van stressklachten zoals een gevoel van gejaagdheid, concentratie- en slaapproblemen en verminderde eetlust. Vooral degenen die langdurig en intensief voor hun partner zorgen behoren tot de meest zwaar belaste mantelzorgers. Toch vertonen ook mensen die minder uren zorgen soms spanningsklachten. Aan belasting zit ook een subjectieve kant;
- 1250 (ongeveer tweederde) combineren de zorg met betaald werk. Degenen die werken bieden wel minder uren steun dan de mensen zonder betaald werk.

(Bron: Handreiking mantelzorgondersteuning in de WMO, 2006)

Bijlage 7: Mantelzorg dienstverlening voor Texelaars (PV4)

Mantelzorg dienstverlening voor Texelaars	Inspraak	informatie, advies, emotionele steun, educatieve steun	respijtzorg, praktische hulp	arbeid en zorg	financiële steun	materiele steun	(h)erkenning samenhang samenwerking
Mantelzorgsteunpunt (Omring)		C	C				D
Mantelzorgmakelaar		A	A	A	A		D
De Zonnebloem Texel			B				
Humanitas			C				D
Tafeltje Dekje			B				
Zorgcentrum De Gollards (Omring)			B				D
Verpleeghuis Texel (Omring)		B	B				D
SWOT		D	B				D
Pharos		A	A				D
Thuiszorg Texel (omring)							D
Dorpsservicepunten		A	A				
Maartenshuis (dagbest.vg)			A				
Brijderstichting Texel							
De Waerden (begeleid zelfstandig wonen)			NB				
MEE		A					D
MEZZO (Landelijke Vereniging)	A	A		A			
Zorgbelang Mantelzorgpanel	A						
Sharecare			A				
OTS HV1+HV2			A				
WMO Zorgloket Texel		D				D	D
Gemeente Texel				D	D		D
Novalishoeve			A				
Het logeershuis			A				
Alzheimercafé		B					
A = aanbod bestaat							
B = aanbod bestaat en wordt gebruik van gemaakt							
C = aanbod bestaat wel, maar weinig of niet gebruikt							
D = aanbod bestaat niet, maar wel potentieel							
NB = niet bekend							

Bijlage 8: Ideeënboek van Ruimte voor ontwikkeling (2008)

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
Sociale samenhang en leefbaarheid en vitale buitendorpen	1 Voorzieningen zijn nodig	Winkels
		Verenigingsleven
		Gezellige ontmoetingsplek (in combinatie met activiteiten voor ouderen)
		nieuwe voetbalvelden
		Peuterspeelzaal
		meer activiteiten in de dorpshuizen
		meer pannaveldjes
		ijsbaan met skibaan bij Den Hoorn
		meer verschillende glijbanen
		sportcentrum in park
		School
		activiteiten voor ouderen in De Cocksdorp
		schaatshal in Den Burg
		indoor zwembad Den Burg
		free running park Den Burg
		De Koog heeft een begraafplaats nodig voor de leefbaarheid
		trampoline in Den Burg
		sportarena voor optredens in De Koog
		sportveld De Waal met hardloopbaan er omheen & horeca
		buitenschoolse opvang en kinderopvang ook in alle buitendorpen
		betaalde banen op elk niveau
		mimimaal de volgende voorzieningen in een dorp: basisschool (geen scheiding, bv alleen openbaar), dorps huis, peuterspeelzaal, steunpunt, sportvoorziening winkel desnoods srv bus
		belbus: medicijnen, boeken en boodschappen mee
Meer dagbezoekers naar de dorpen trekken, door daar speciaal op te richten en voor in te richten		
minder verlichting bij de TESO haven		
De Koog naast Den Burg een centrumfunctie geven		
fietspad langs de Hoofdweg		
Graag een grand cafe in de Wielewaal (voormalige school + dorps huis in De Waal), supermarkt in De Waal		
	2 Ouderen (en wonen)	Partners moeten bij elkaar kunnen blijven, ook als een van hen naar het verpleeghuis/verzorgingshuis moet. Neeen: je moet helemaal niet meer naar een verpleeghuis/verzorgingshuis, de zorg moet aan huis komen. Zorg op maat, vanuit het dorpssteunpunt geregeld.

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
		In de dorpen zoveel mogelijk bejaardenwoningen, of levensloopbestendig, en dan zo dicht mogelijk bij de voorzieningen, dus inbreiden in het centrum van de dorpskern.
		Alle nieuwe huizen bouwen met brede gangen en deuren , en met (de mogelijkheid) een slaapkamer en douche beneden.
		Betaalbare huisvesting.
		Graag ouderenwoningen op locatie Rentenaar in Oosterend.
		Geen flats.
		Maak bejaardenwoningen met gezamenlijkevoorzieningen, zodat zij als groep ook dingen samen kunnen doen zoals eten, recreëren, zorg inkopen etc. Soort ouderenwoongroep.
		Maak kangaroo wonen mogelijk (met meerdere generaties, vaak uit een familie, in een huis gaan wonen. Dat moet in principe overal op Texel kunnen, met name ook in Vrijkomende Agrarische Bebouwing. Uitgangspunt is eigen initiatief van de betrokken burger, het kan bv een stulp behouden, de ouderen worden verzorgd op termijn, of kunnen op de kinderen van het jongere gezin passen.
		SWOT (Stichting Welzijn Ouderen Texel, functioneert nu in Den Burg) moet ook activiteiten in de buitendorpen organiseren, gekoppeld aan de dorpservicepunten.
		Sport (voor ouderen en jongeren)
		Dagactiviteiten voor ouderen vanuit dorpssteunpunt, door SWOT?
		Mensen hebben elkaar nodig door de generaties heen: breng ze zoveel mogelijk in contact met elkaar. Door elkaar heen wonen, activiteiten door elkaar (BV speelzaal in seniorencomplex) maar denk ook aan maatschappelijke stages (op scholen en voor studiepunten): jongeren gaan ouderen helpen, kan ook al in het basisonderwijs.
		Een dorpshuis is zeer belangrijk, moet behouden blijven.
		In Den Burg is geen dorpshuis, geen dorpscommissie en zijn er ook geen activiteiten, dat is wel een groot gemis. Idee: wijkcontacten uitwerken.
		Mensen van buiten aantrekken om zorg te verlenen, " Texel zoekt verpleegster" (in verband met ontgroening en vergrijzing straks niet voldoende werknemers in de zorg te vinden)
		Verbreden fietspaden, zodat je er ook met een scootmobiel veilig op kan, mn urgent het derde gedeelte van het Waal en Burger dijkje.
	3 Jeugd	Jeugdwerk, loopt dat eigenlijk goed?
		Maak een terugkeerregeling voor Texelse Jongeren (ze komen nu niet in aanmerking voor een woning omdat ze vaak langer dan 3 jaar onafgebroken, niet op Texel zijn ingeschreven)
		Er moeten meer bezigheden zijn in de dorpen:
		graffitimuur in De Cocksdorp (vrije verfplaats)
		Muziekschoolactiviteiten in de dorpen
		skatebaan bij Paal 33
		Idee: Laat jongeren die net klaar zijn met school en een beroep komen doen op een uitkering, een rijbewijs halen op kosten van de gemeente en zet ze in een personen busje om iedereen die dat wil op te halen en weg te brengen. Een soort belbus. Ook voor minder validen.
		skatepark overdekken

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
		pretpark (Texels karakter)
		kinderboerderij in De Cocksdorp
		naschoolse sportactiviteiten organiseren door OSG
		overdekte speeltuin
		skatepark schade blijvend herstellen en met pasjessysteem/ toezicht dmv camera's werken
		Eierland: brommerracebaan aanleggen
		vernielingsproof 'uitgaansdorp' voor jongeren bij Oudeschild
		meer culturele voorzieningen, bijv. Multifunctioneel (pop)muziek/theaterpodium/bioscoop met schouwburgfunctie
		hondenpoepvrije speeltuinen voor de kids
		Meer sportvoorzieningen en over de dorpen verdelen
	4 activiteiten op Texel	Een warmer welkom voor "import" door de gemeente, bv welkomst informatiepakket, koppelen nieuwe Texelaar aan iemand die heer al lang woont, en diegene wegwijs maakt, " Texelaar introduceert Texelaar" weer in ere herstellen van de bijeenkomst voor nieuwe inwoners, dit meteen aangeven bij inschrijving.
		Jaarlijks een groot feest voor alle Texelaars op de boot.
		Dorp tegen dorp activiteiten
		Een grotere turnzaal voor professionals
		Havenfeesten
	5 anders	Regelen van vrije tijd voor mantelzorgers door inzet van vrijwilligers (graag wel afspraken met een vast iemand) Regelen vanuit dorpssteunpunt.
		Dorpservicepunten zijn een goed initiatief, werd vrij algemeen onderkend dat het nuttig is deze in elk dorp te maken en verder uit te breiden. Waarmee: gemeenteloket, medisch spreekuur, vaker open, meer inloop, biljart
		Dorpservicepunten moeten tot ontwikkeling komen, toegankelijkheid, bereikbaarheid verruimne, plek inrichten voor huisarts, maatschappelijk werk etc. zoals in nw PHH gebouw
		Pilot per dorp budget voor dat 'wat des dorps is; dorpservicepunt, aantal lantaarns etc', controle achteraf, afhankelijk van budget, levert geld op, zwakkeren in samenleving komen niet aan bod, overheid = voorwaardenscheppend
		dorpswijk activiteiten stimuleren via dorpservicepunten
		orthodontist op plaats skatepark
		accepteren dat Texel anders is. We hebben andere demografische gegevens dan een stad of dorp op het vaste land. Als dit geen grote negatieve gevolgen heeft dan moeten we dit gewoon accepteren.
		Rol gemeente: faciliterend, subsidie verstrekend, maar leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
		terug kunnen komen als je uitgeschreven bent geweest ivm tijdelijke vestiging elders, stimuleren ipv ontmoedigen
Jeugd: Opvoeding en gezinsondersteuning	1 Centraal punt jeugd en gezin	Eén centraal punt (centrum jeugd en gezin)

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 2		locatie PHH voor Centrum Jeuge en gezin omdat hier al diverse hulpdiensten komen en de locatie centraal is met privacy (liever niet in een school)
PV 2		Informatie naar burgers wat betekent de voorziening en waar is het, (nu is het veelal niet bekend waar en welke hulp men kan krijgen en versnipperd) makkelijk tel.nr. vaste terugkomende berichten via media (advertentie).
PV 2		Eén loket
PV 2		Een goed luisterend oor waarbij probleem direct in kaart komt, niet doorverwijzen via via waarbij 5 / 10 keer hetzelfde verteld of uitgelegd moet worden.
PV 2		Snelle terugkoppeling.
PV 2		Accuraat – snelle bruikbare passende hulp (Jeugd)
PV 2		Privacy waarborgen (denk b.v. aan locatie) (Jeugd)
PV 2		Korte lijn(en) (Jeugd)
PV 2		In kaart brengen van problemen, inventarisatie welke problemen – in preventieve zin kan er snel een link gelegd worden naar activiteiten die nodig zijn als probleem groot is of wordt.
PV 2		Laagdrempelig - Kinderen en ouders kunnen zelf langskomen of bellen. (bekendheid)
PV 2		Geen grote kosten voor deze hulp op de doelgroep zelf leggen. (jeugd)
PV 2		24 uren bereikbaarheid voor spoed- en nood- gevallen. (jeugd)
PV 2		Expliciet centrum gericht op opvoeding en gezinsondersteuning, mensen met deze speciale vakkennis hier positioneren. (jeugd)
PV 2		Voorzien in middelen bijvoorbeeld gezinsondersteuning door videocamera's in huis.
PV 2		(opvoedkundige programma's op televisie waarbij ouders intensief worden begeleid met goede resultaten werden hier genoemd)
PV 2		laagdrempelig
PV 2		ook voor jongeren zelf
PV 2		aanwezigheid van anderen om mee te praten, terwijl een ander juist opmerkt dat e.e.a. anoniem moet zijn willen jongeren (en Texelaars) in het algemeen de drempel gaan beslechten
PV 2		een apart gebouw
PV 2		Expertise bij al andere gelijkende instanties / projecten zoals bijvoorbeeld het JAT (jeugd advies team)
PV 2	2 Communicatie	<u>De gedachte voor de communicatie</u> is een spinnenweb structuur over Texel naar b.v. :Verenigingen, Huisartsen, Dorpsservicepunten, Scholen, Via telefoon, Via internet.
PV 2		Al deze lijnen gaan rechtstreeks naar het centrum voor melding, het centrum neemt verdere acties. Verenigingen, steunpunten etc. moeten gecoacht en bijgestaan worden in hun signalerende rol.
PV 2		Vanuit het centrum kunnen ook signalen door het spinnenweb gegeven worden dat er op een locatie bepaalde problemen zijn en dat het wenselijk is dat hier activiteiten door b.v. verenigingen, scholen etc. ondernomen worden.
PV 2		Hierdoor kan op een redelijk snelle manier stimulerende of juist belemmerende of een preventieve werking ingezet worden.

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 2		Scholen worden gezien als een belangrijk filter / vangnet omdat er direct contact met jeugd en ouders is.
PV 2		School verwijst door naar centrum.
PV 2		Eventueel uitbreiding van kennis op scholen over signalering etc.
PV 2	3 preventie	<u>Andere preventieve gedachten</u> , het organiseren van buurtvaders, ouderteams op straat etc.
PV 2		(voorbeelden Marokkaanse buurtvaders en ouderteam in Volendam)
PV 2		skatepark zonder wietrokende jongeren
PV 2		elke zaterdag feest voor 10-14 jarigen in centrum Den Burg
PV 2		Stimuleren en ondersteunen van Jeugdclubs in de dorpen.
PV 2		Horeca stimuleren eerder open te gaan (8 á 9 uur) en eerder dicht, hiermee zou een hoop verveling in de avond en overlast in de avond en nacht met alle randverschijnselen voorkomen kunnen worden. (b.v. alcohol misbruik, criminaliteit)
Informatie, advies en cliëntenondersteuning	1 Loket	er zijn goed opgeleide mensen nodig voor achter het loket, zodat ze goed doorvragen om juiste vragen boven tafel te krijgen
PV 3	dubbel	baliemedewerkers moeten wel heel goed opgeleid zijn om alle vragen te kunnen beantwoorden
PV 3		loket moet duidelijke plek krijgen in gemeentehuis (bij hoofdingang, laagdrempelig)
PV 3		1 loket is niet mogelijk met 1 of 2 personen. Je moet veel meer mensen achter de balie zetten en opleiden
PV 3		Op de computer moet je alle vragen en antwoorden zetten, zodat de meeste vragen al thuis beantwoord kunnen worden (FAQ)
PV 3		Moet extra aandacht zijn voor privacygevoelige zaken. Hier een aparte balie of kamer voor inrichten
PV 3		In Den Burg moet het loket alle dagen open zijn, in de dorpen 1 vaste dag per week
PV 3		1 loket heeft als voordeel dat het als vangnet kan werken. Mensen gaan er heen voor het ene probleem maar door het persoonlijk gesprek kunnen er veel meer problemen/onderwerpen aan bod komen (vraagverheldering)
PV 3	dubbel	bepaalde thema's kunnen niet aan 1 loket besproken worden, zoals privacy gevoelige zaken
PV 3		Bij 1 loket functie, let op om je huidige deskundigheid te bewaren (bij SWOT)
PV 3		1 loket is minder dubbel werk
PV 3		1 loket werpt hogere drempel op, minder contact met deskundigen
PV 3		1 loket is veel duidelijker
PV 3		mensen weten altijd waar ze moeten zijn voor al je vragen
PV 3		nu is er ook te weinig privacy, dus daar aandacht voor bij 1 loket
PV 3		1 loket moet heel goed bekend gemaakt worden. Zodat iedereen het weet
PV 3		1 loket zorgt voor langere wachttijden
PV 3		1 loket, wordt doorgeefluik. Je wordt nooit meer direct geholpen
PV 3		1 loket functie moet wel in alle dorpen komen, niet alleen in Den Burg
PV 3		loket moet naar de mensen toe, niet andersom

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 3		je moet als loketmedewerker nooit zeggen: Er is geen geld voor. Je moet je verplaatsen in de persoon die de vraag stelt
PV 3		Vroeger had je voor alle verschillende thema's een ander loket, dit was veel duidelijker dan nu
PV 3		1 loket functie , doet me denken aan de belastingdienst (1 nummer voor alle vragen, positief, snel antwoord)
PV 3		Baliemedewerker moet hele brede kennis hebben om met alle vragen om te kunnen gaan
PV 3	2 Gemeente	gemeente moet meer bekend maken wat de financiële mogelijkheden zijn zoals subsidies en regelingen. Bijvoorbeeld het boekje ouder worden op Texel moet elk jaar geactualiseerd worden en verspreid
PV 3		we missen ouderenbeleid, er is geen ouderennota. (die zou er al heel lang geleden komen)
PV 3		veiligheid belangrijk, zorgaanvraag gaat omlaag als mensen zich veilig voelen
PV 3		gemeente moet resultaten zichtbaar maken van geslaagde burgerinitiatieven, overheid moet mensen en middelen beschikbaar stellen
PV 3		dorpen zelf middelen geven, leg verantwoordelijkheid neer waar die het beste past
PV 3		een vaste contactpersoon (accountmanagement)
Mantelzorgers en vrijwilligers	1 hoe gemeente vrijw.leven ondersteunen	Servicebureau 'boekhouding' voor penningmeesters faciliteren
PV 4		Zorgen dat uitkeringsgerechtigden ruimte / mogelijkheden hebben om vrijwilligerswerk te doen met behoud van uitkering. Nu moeten ze in feite elke minuut beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt, terwijl er tijd genoeg is om (in de tijd tussen werkloos en werkende) vrijwilligerswerk te doen
PV 4		Vrijwilligersbank / vacaturebank voor vrijwilligers koppelen aan CWI
PV 4		Instellen van "het Gilde" zoals dat in diverse steden werkt, zijnde een vrijwilligers databank
PV 4		Software aanschaffen voor verenigingen waarmee gewerkt kan worden
PV 4		Subsidies voor activiteiten verstrekken
PV 4		Loketfunctie vrijwilligers en verenigingen creëren
PV 4		Gemeente moet beschikken over lijst vrijwilligers die bij verenigingen ingezet kunnen worden
PV 4		in Den Burg ook een dorps huis
PV 4		Verenigingen voldoende faciliteren zodat de vereniging op eigen benen kan staan
PV 4		Er moet sprake zijn van 'vrije-willigers' = vrijwilligers niet in keurslijf willen proppen
PV 4		Gemeente als mede-organisator voor verenigingsactiviteiten indien dat in beider belang kan zijn. Dus niet altijd, maar incidenteel is daaraan wel behoefte
PV 4		Helpen bij een goede presentatie om openbaar te maken dat vrijwilligerswerk heel leuk is

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 4		Er gelden ontzettend veel regels, vrijwilligers moeten aan steeds meer eisen voldoen, zijn soms zelfs hoofdelijk aansprakelijk waardoor het werk niet meer aantrekkelijk is. Die over-regelgeving moet aan banden gelegd worden
PV 4		Verenigingen zouden ervaringen moeten kunnen uitwisselen, en daarin zou de gemeente kunnen ondersteunen
PV 4		Via school stageplaatsen regelen. Bijvoorbeeld als onderdeel van maatschappij leer?
PV 4		Mogelijkheid van duobanen uitzoeken
PV 4		Vrijwilligerssteunpunt om vrijwilligerswerk te ondersteunen:
PV 4		Wmo loket (als vrijwilligerssteunpunt)
PV 4		dorpssteunpunt; (als vrijwilligerssteunpunt)
PV 4		vip: vrijwilligers informatie punt; (als vrijwilligerssteunpunt)
PV 4		digitale vrijwilligers vacaturebank;
PV 4		vorming, training, advies; (vanuit vrijwilligerssteunpunt)
PV 4		stimulering onder jongeren: stages; (vanuit vrijwilligerssteunpunt)
PV 4		sociale activering door langdurige werkloze vrijwilligers te laten doen
PV 4	2 activiteiten die vrijwilligers ondersteuning bieden	De hierbovengenoemde voorbeelden worden allen ondersteund
PV 4		Verenigingsregister optuigen: 'wie wat waar'- boekje is niet volledig
PV 4		Definiëren wat vrijwilligers zijn en wat vrijwilligerswerk kan inhouden
PV 4		Betere bekendmaking van het vrijwilligerswerk verzorgen. Voorbeeld is dat Texel '94 ook naar aanleiding van het maken van haar jaarverslag via de Texelse Courant aandacht aan haar vereniging geschonken heeft
PV 4		vrijwilligersbank instellen
PV 4		mensen hebben geen tijd voor vrijwilligerswerk
PV 4		Vrijwilligerswerk promoten
PV 4		Vacaturebank vrijwilligers
PV 4		sommige vrijwilligersfuncties betaald maken (of melkertbaan)
PV 4		Uitleg aan werklozen wat ze wel of niet aan verenigingswerk mogen doen (voorlichting)
PV 4		Werklozen niet dwingen, maar wel van de mogelijkheden op de hoogte stellen
PV 4		Vrijwilligerswerk hoeft niet perse via vereniging: bezoek aan ouderen is ook vrijwilligerswerk
PV 4		Het is moeilijk aan vrijwilligers te komen; vaak heeft een persoon die gevraagd wordt gebrek aan tijd.
PV 4		Vrijwilliger van nu is een andere soort dan vroeger: er zijn nauwelijks jongeren. Jeugd heeft vaak al diverse banen. Jonge ouders moeten veel werken en brengen hun jeugd naar een vereniging zonder zelf vrijwillig vrijwilligerswerk te doen. Komt ook omdat er vroeger minder verenigingen waren dan nu. De jeugd bezoekt ook zelf meerdere verenigingen

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 4		Jeugd gaat consumeren en identificeren zich niet meer meer de club. Consumeren is dat men bijv voetbalt zonder inspanningen voor het werk eromheen doet
PV 4		Vereniging heeft niet meer de band die het vroeger had
PV 4		Vaak sprake van shoppen: een paar keer naar vereniging a, en dan overstappen naar vereniging b en daarna weer iets anders
PV 4		Vrijwilligers hebben vaak een te grote verantwoordelijkheid: hoe haal je drempels weg. (verantwoordelijkheid verminderen)
PV 4		Sommige verenigingsactiviteiten zijn verlengstuk aan het worden van de baan die iemand heeft
PV 4		Kadervorming van een vereniging ontbreekt nog al eens
PV 4		Voorbeeld van wat werkt is het Sportservice-bureau: dat ondersteunt bij / aan organisaties, en faciliteert in menskracht en degene die daarvan trekker is is een onafhankelijk persoon. Die constructie kan ook voor andere branches gaan gelden.
PV 4		Hoe bereik je de jeugd: geef ze voldoende vrijheid en ga niet als oudere in de vereniging jongeren de les wijzen. Creëer een kaderopleiding voor nieuwe (jeugdige) vrijwilligers
PV 4		Laat jongeren eerst 1 jaar in de vereniging meelopen en laat hem daarna de keuze of voor een vrijwilligersbaan gekozen wordt. Daarmee verlaag je de drempel omdat ze na 1 jaar 'nee' mogen zeggen. Vaak blijven ze hangen
PV 4		Vrijwilligersfunctie als duobaan uitoefenen
PV 4		Taken goed verdelen
PV 4		Soms is de vereniging een verlengstuk van de gemeente (met name dorpscommissies) wat heel veel werk met zich meebrengt
PV 4		Stages vanuit voorgezet onderwijs stimuleren: integreren in schoolprogramma?
PV 4		Inbreng van de jeugd is nodig: wat willen zij zodat een vrijwilligersfunctie wel aantrekkelijk is
PV 4		Achterhaal de gedachtegang van de jeugd
PV 4		Ouders moeten ook en meer interesse tonen
PV 4		Informatiepunt instellen waar je informatie kunt halen over welke vrijwilligers er zijn die zich aanbieden en waar vrijwilligers gevraagd worden.
PV 4		mogelijkheid om in dorp te blijven wonen, voorzieningen moeten hier dus wel zijn (garantie voorzieningen)
PV 4		Structureel geld voor steunpunten
PV 4		elk dorp een dorpssteunpunt (min 1 x per week)
PV 4	3 verenigingsleven voegt toe aan sociale samenhang?	Het scheidt een band
PV 4		Je blijft niet op je zelf staan
PV 4		Je let op elkaar
PV 4		Je leert veel mensen kennen

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 4		Je gaat samen denken
PV 4		selecties voetbal/ dansen naar Texel halen
PV 4		Manier om in de maatschappij binnen te komen
PV 4		Je komt eens ergens anders
PV 4		Sociale omgang met anderen
PV 4		Je organiseert een netwerk
PV 4		Persoonlijk contact leggen; vertrouwen ontwikkelen
PV 4	4 anders	Maaltijdvoorzieningen: systeem waarbij meerdere vrijwilligers maaltijden voor ouderen en anderen rondbrengen. Dat is zodanig georganiseerd dat iemand 1 week in de 5 weken in bepaald gebied maaltijden rondbrengt. Dat is in te plannen zodat er voldoende tijd en ruimte is om bijvoorbeeld op vakantie te gaan of andere dingen te doen. Het is een vrijwilligersfunctie die niet dwingend bindt
PV 4		Vanuit de buitendorpen gezamenlijk naar een evenement in bijv Den Burg rijden. (vervoer)
PV 4		bibliotheekfunctie in steunpunten
PV 4		Jammer dat Den Burg geen dorpscommissie heeft. Saamhorigheid wat de andere dorpen wel hebben, wordt gemist. Suggestie wordt gedaan Den Burg in (drie) delen te verdelen en voor elk deel een dorpscommissie op te richten
PV 4		Overblijfpuber: jongere die op andere kinderen past
PV 4		Jongeren en ouderen veel meer in verenigingen mengen. Elkaar helpen, vraag of je iets voor elkaar kunt doen
PV 4		bibliotheekbus
PV 4		meer voorzieningen voor ouderen, zoals gezamenlijke stranddagen met georganiseerd vervoer
PV 4		Er zijn mensen die het moeilijk vinden in verenigingen te komen? Bijvoorbeeld te bescheiden om zich op te dringen!!!! Daar ligt een kans
PV 4		visie van de gemeente op sport? Kwaliteit of nabijheid?
PV 4	5 op welke beroepskrachten moet vrijwilliger terug kunnen vallen	Bij de vorige punten is er al een aantal genoemd
PV 4		Een aanspreekpunt bij de gemeente
PV 4		Hoe zorgen we ervoor dat in de sectoren waar wel werk is, voldoende mensen aan het werk kunne
PV 4		Medewerker die kan vertellen wat er van een nieuwe vrijwilliger verwacht wordt: overigens kan een vereniging dat vaak zelf nog beter vertellen.
Bevorderen van maatschappelijke participatie	1 activiteiten	toegankelijkheid is niet goed
PV 5		amateur toneel, koren, minstens 3x per jaar uitvoering en mensen ophalen met een busje
PV 5		jong en oud moeten meer met elkaar in contact worden gebracht; muziek zachter in café, maatschappelijke stages is een goed initiatief; organisaties en instellingen moeten hun deuren openen voor de jeugd om dit te realiseren

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 5		ieder lid nodigt eens mensen uit, culturele instellingen toegankelijk maken voor iedereen dmv busje
PV 5		iedere Texelaar moet mee kunnen doen aan waar hij of zij aan mee wil doen
PV 5		particuliere initiatieven, sponsors
PV 5	2 mobiliteit	mobiliteit is nodig om mee te blijven doen
PV 5		Noord-Zuid metroverbinding van boot direct naar strand De Koog. Trein past niet in het landschap
PV 5		wel verkeersborden anders gebeuren er ongelukken, bijv. In stijl van grootmoeders tijd (hout)
PV 5		meer lantaarnpalen in oude stijl en waar mogelijk verlichting in het wegdek
PV 5		ondergronds parkeren Den Burg
PV 5		meer bussen
PV 5		gratis OV
PV 5		mobiliteit: personenbusje door gemeente voor iedereen. van deur tot deur. seizoensgebonden winter
PV 5	3 zorg	kennis/ervaring woongroepen gebruiken, bijvoorbeeld centraal wonen uitnodigen --> moet mogelijk gemaakt worden
PV 5		formulieren voor zorg en ondersteuning voor zorgverleners en zorgnemers versimpelen en digitaliseren, moeten mensen zelf kunnen lezen en in kunnen vullen, bestanden koppelen, doorlopend klantenpanel, uitgaan van noodzaak niet op basis van wantrouwen (opstellen formulieren)
PV 5		dienstenuitwisseling bekendheid boetjes , rubriek in de krant
PV 5		EHBO post op Texel waar bijv. ook kan worden bevallen
PV 5		orthodontist
PV 5		ook jonge mensen
PV 5		OSG maatschappelijke stage
PV 5		kennis & ervaring van SWOT inzetten breder in de samenleving
PV 5		professionele hulp aan specialisten overlaten, verantwoordelijkheid bij gemeente
PV 5		participatie oké, maar niet verplicht. ter vervanging van broodnodige zorg (boetjessysteem)
PV 5		senioren die senioren helpen (moestuin, ziekenhuisbezoek). vraag en aanbod
PV 5		Vitaal Texel is prima idee, maar te groot en te log
PV 5		gezin adopteren (gezinscoach)
PV 5	4 gemeente	gemeente mag toegankelijker, korte lijnen. regie in eigen handen houden
PV 5		informatiepunt , gemeente kan faciliteren
PV 5		generatieoverbruggend

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 5		gemeente moet ervaringsdeskundigen, mensen met een rolstoel/rollator, raadplegen (cliënt/burgerparticipatie)
PV 5		bedrijven uitbreidingsmogelijkheden bieden (goed voor de werkgelegenheid) niet star zijn als gemeente
PV 5		melden bij de gemeente waar moeilijkheden zijn voor rolstoelgebruikers (stoep) gemeente moet dat direct oplossen
PV 5	5 wonen	nieuwe woonvormen in de dorpen, levensloopbestendig, met conciërge
PV 5		gemengde woonvormen binnen de dorpen
PV 5		woonvormen gemengd vrijwilligheid/keuze
PV 5		voorkeursregeling voor koopwoningen voor Texelaars, bv koopgarantwoning
PV 5		koopgrens 273.000 is veel te laag, dit verhoogt de prijs voor kooprijzen voor Texelaars
PV 5		boerderijen die leegkomen functioneel maken jong/oud bij elkaar. Hier bestemmingsplan op aanpassen
PV 5		oog voor mensen met een beperking, let hier op met wonen/woningen, inrichting openbare ruimte
Voorzieningen voor mensen met een beperking	1 bouwen	Bouw woningen voor senioren en mensen met een beperking tegen de centra van onze dorpen
PV 6		veel levensloopbestendige woningen, aanpasbare woningen: in bp opnemen en mogelijk in wat aanwezig is in de dorpen, mix voor jong en oud maatschappelijk wel wenselijk, maar geeft wel overlast van jongeren
PV 6		Bouw alle senioren woningen gelijkvloers
PV 6		Bouw gemeenschappen (zelfstandige woningen) voor jongeren, senioren, gezinnen, mensen met een beperking naast elkaar zo wordt de integratie bevorderd. Dus niet zoals nu geconcentreerde blokken senioren woningen en huisvesting voor jongeren.
PV 6		Bouw levensloopbestendige woningen de slaapkamer keuken badkamer woonkamer op de begaande grond.
PV 6		Maak alle nieuw te bouwen straten en trottoirs rolstoel en rollator vriendelijk
PV 6		Bouw zodanig dat rolstoelers altijd naar buiten kunnen kijken en niet tegen een balkon hek of dode muur aankijken
PV 6		Bouw meer senioren woningen voor mensen met een kleine beurs hierdoor ontstaat een betere doorstroming en blijven senioren niet in te grote huizen wonen
PV 6		Bouw woningen voor mensen met een beperking of reserveer deze woningen voor mensen met een beperking zodat niet iedere keer weer woningen aangepast moeten worden. Hierdoor hoeft er minder geïnvesteerd te worden in voorzieningen. Bijvoorbeeld trapliften.
PV 6		Houdt bij herbestrating altijd rekening met rolstoel vriendelijke bestrating
PV 6		Pas het bouwbesluit zodanig aan dat het niet is toegestaan dorpels in woningen en gebouwen te plaatsen

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 6		woningen voor ouderen middenin de dorpen en tussen verzorgers/mantelzorgers/familie in, ipv isoleren in speciale huizen
PV 6		Meer openbare toiletten voor rolstoelers
PV 6	2 organiseren	Organiseer de huishoudelijke hulp weer net zo als in het verleden gebeurde
PV 6		Verbeter de coördinatie van de huishoudelijke hulp . De planners zijn niet goed op de hoogte van de thuissituatie van de mensen.
PV 6		Zorg ervoor dat de ouderen steeds dezelfde huishoudelijke hulp krijgen
PV 6		Zorg voor continuïteit van de huishoudelijke hulp bij ziekte of vervanging geen hulp
PV 6		Stimuleer de vrijwillige mantelzorg
PV 6		Steun SWOT bij het vrijwilligerswerk
PV 6		Verbreed de activiteiten van SWOT
PV 6		De huishoudelijke hulp functioneerde in het verleden goed. Door de reorganisatie is er veel onvrede. Mensen krijgen steeds wisselende hulpen. De coördinatie vindt vanuit Den Helder plaats. Deze planners zijn niet goed op de hoogte van de thuissituatie van de mensen.
PV 6		Voor het aanvragen van voorzieningen moet een hele papiermolen opgang worden gebracht. Het gaat soms over 5 of meer schijven. Dit kost veel tijd en energie van de betrokkenen. Schaf deze bureaucratie af. Binnen de ziekenhuiswereld kan men ook binnen één dag een diagnose stellen.
PV 6		De totale kosten van appartementscomplexen verdelen over alle woningen.
PV 6		Leer oudere mensen omgaan met een PC bijvoorbeeld door PC's in een dorpshuizen te plaatsen. Vrijwilligers kunnen de mensen helpen.
PV 6		Verbeter de mobiliteit door bij elk dorpswoning een dorpsbus te plaatsen. Deze kan worden bestuurd door vrijwilligers en zo kunnen mensen gezamenlijk naar een activiteit.
PV 6		Bel taxi terug
PV 6		Verbeter de website van de gemeente Texel zodat mensen met een beperking makkelijk informatie kunnen vinden en een aanvraag kunnen indienen.
PV 6		Monitor de uitgifte van scootmobiel. Het komt regelmatig voor dat mensen een scootmobiel niet durven gebruiken en deze vervolgens niet gebruikt wordt.
PV 6		Realiseer een verhuurpunt van scootmobiel voor onze gasten (vakantiegangers) en mensen die moeten wachten op een scootmobiel of andere voorzieningen
PV 6		Koop het terrein van de KPN in Den Burg en verplaats de antennemast
PV 6		Laat de deskundige van de afdeling Infra en Bouw een rondje maken met een rolstoel voordat er herbestrating plaats vindt.
PV 6		Volg de adviezen van Sigt op
PV 6		Plaats meer bankjes op de Pontweg

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
PV 6		Situeer geldautomaten op een dusdanige hoogte dat ze ook voor mensen met een beperking toegankelijk zijn
PV 6		Pas de autobussen van Connexxion zodanig aan dat een rolstoeler er makkelijk in kan rijden. Voorbeeld Barcelona
PV 6		Zorg voor een goede geluidisolatie van woningen
PV 6		Schilder op de straten voor mensen met een beperking een rolstoel symbool (blauw wit) dit doet men ook in Spanje. Geen borden plaatsen
Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid		
		Gemengd wonen van de doelgroepen maatschappelijke opvang in reguliere wijken
		Woonbegeleiding van mensen met ernstige problemen
		Veroorzakers huiselijk geweld uit huis zetten
		Politiebureau 24 uur per dag open
		Preventie verslaving in de vorm van voorlichting van ouders al meenemen in de taken van het consultatiebureau
		ouders leren opvoeden om verslavingsproblemen te voorkomen
		Kinderen zijn de dupe van geldproblemen van de ouders, ondersteuning ook richten op normaal leven kinderen
		Gemeente moet in overleg met de scholen insteken op leren budgetteren op de basisschool en het middelbaar onderwijs.
		Scholen tolereren geen gebruik en bezit van drugs. Bij ontdekking moeten leerlingen verlicht traject verslavingszorg volgen
		Verplichtende afspraken over hulp en begeleiding als betrap wordt bij diefstal.
Samenwerking instellingen		De gemeente moet instellingen en organisaties (profit en non-profit) bij samenwerking faciliteren met (ambtelijke) ondersteuning of een financiële bijdrage.
		Samenwerking ontstaat als er een gezamenlijk belang is, zoals bijvoorbeeld de vitaliteit van de dorpen. Daaruit zijn met ondersteuning van Primo de dorpsvisies ontstaan.
		Instellingen en gemeente moeten samen pro-actief kijken naar problematiek die op korte en op lange termijn ontstaan en de kansen in gezamenlijke gesprekken in beeld brengen en voor die kansen gezamenlijk een aanpak opzetten.
		Tafelgesprekken als deze, met betrokkenen zijn de start van samenwerking tussen organisaties, instellingen en de gemeente, waarin een gezamenlijk belang en een gezamenlijke aanpak wordt geformuleerd. Op deze wijze worden instellingen en/ of organisaties en de gemeente gestimuleerd samen te werken.
		In tafelgesprekken met een gemengde samenstelling komt creativiteit boven drijven die de Texelse samenleving door samenwerking versterkt.
		De gemeente heeft de rol om samenwerking te stimuleren en door middel van subsidiëring te sturen.

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
		Samenwerking tussen gemeente en representatieve stakeholders voor een gemeenschappelijk vraagstuk moeten niet vrijblijvend zijn en plaats vinden in de vorm van expertmeetings ipv gesprekken met belangenbehartigers, om tot een gezamenlijke aanpak te komen.
		Samenwerking voor een gezamenlijke aanpak moet tijdelijk zijn en niet tot een instituut worden.
Meedoen met een beperking		Toegankelijkheid openbare ruimten/ slechte voorbeelden: de bios is na verbouwing minder toegankelijk dan daarvoor (nu kun je niet meer naar de wc met rolstoel), veel invalidenparkeerplaatsen zijn met rolstoel niet toegankelijk, de nieuwe bushaltes zijn toegankelijk voor rolstoel maar de bussen niet! Project Schilderend is geen goed voorbeeld, de gemeente is moeilijk toegankelijk en de raadszaal is niet toegankelijk voor scootmobielen.
		Toegankelijkheid openbare ruimten/ adviezen: invaliden parkeerplaatsen in buitendorpen, toegankelijke stoepen, lantaarpalen op de weg, informatievoorziening voor Duitsers die de trottoirs gebruiken als fietspad, banken
		Integraal beleid noodzaak: ruimte/wonen + wmo
		Adequate regelgeving Wmo
		Voor Wajong-ers zijn veel faciliteiten niet meer toegankelijk door laag budget. Ook het rugzakjes systeem voor deze groep levert onvoldoende maatwerk. En na school wordt het maatwerk helemaal moeilijk gemaakt door hoge kosten (bijv. remedial teacher) Maatwerk voor Wajongers
		Ouderenadviseurs nodig om mogelijk te maken dat ouderen langer thuis kunnen blijven: preventief werken betekent investeren
		Kosten indicatiestelling onnodig duur en complex (te veel instellingen betrokken)
		Eigen bijdrage moet onderscheid maken tussen mensen die hun hele leven met een handicap moeten leven of iemand die door ouderdom hulpmiddelen nodig heeft. Moet wel inkomensafhankelijk blijven
		In bouwvergunningen opnemen condities voor toegankelijkheid gehandicapten
		verkeerscirculatie plan moet er komen en moet toegankelijkheid voor invaliden waarborgen
		Re-integratietraject chauffeurs opleiden, waardoor betere mobiliteit op eiland. Deze kunnen vervolgens doorstromen naar betaalde banen (chauffeurs veel gevraagd) en om concurrentieproblemen te voorkomen zou het via de Bolder kunnen gaan
		mensen die in Cocksdoorp en omstreken wonen zijn beperkt omdat ze na zessen niet meer met de bus naar huis kunnen. Hierdoor raakt dat gebied vitaliteit kwijt. (OV Cocksdoorp)
		Pool scootmobielen/rolstoelen
		Aandacht voor visueel gehandicapten in openbare ruimte
		We hebben kleine busjes nodig (9 per.incl chauffeur) die vaste routes frequent aflegt
		Bij vergunningen en uitvoering in de openbare ruimte consequent rekening houden met gehandicapten en ouderen (bijv. vast punt bij elk project van gemeente werken)

Vitale Samenleving 22 januari 2008 - Lijst Ideeën		
Thema's	onderwerpen	ideeën
		digitalisering in huis (domotica) is belangrijk om als gemeente samen met zorginstanties over na te denken. Met oog op toename zorgvraag en het langer thuis blijven wonen. Dometica zorgt voor veiligheid en laat de regie in eigen hand.
PV 6		Wijkverpleegster moet terug op het dorpservicepunt: thuiszorg werkt met te veel verschillende/wisselende krachten
		Starheid in regelgeving voorkomt dat mensen in eigen woning kunnen blijven (systeem ontwikkelen)
		Levensloopbestendig bouwen, maar vooral ook.....bestaande woningen levensloopbestendig kunnen maken
		Bestaande woningen moeten aangepast kunnen worden: om dit te onderzoeken moet een projectgroep in het leven worden geroepen (ANBO, Duurzaam Texel, Vitaal Texel, Woontij, Gemeente, Architecten/aannemer, SIGT)
		Controle naleving bouwbesluiten is belangrijk
		Meer coördinatie provincie en gemeente en andere betrokkenen: voorbeeld nieuwe bushaltes zijn nooit besproken met Connexion
		Alle dorpen 30km/u binnen bebouwde kom
PV 4		Kangeroewoningen, aanpassingen voor mantelzorg en mantelzorgunits in beleid mogelijk maken
		Let wel dat degene op Texel mantelzorgen vaak zelf aan de overkant wonen, dus nog meer belasting en meer ondersteuning nodig
		Beleid Woontij niet acceptabel voor minima, degenen die een sociale woning de te meer nodig hebben kunnen zich niet inschrijven door te hoog inschrijfgeld (120Euro) (inschrijfbedrag woontij omlaag)
		Meldpunt bij de gemeente waar ongemakken, klachten en dergelijke centraal kunnen worden aangemeld (bijvoorbeeld t.a.v. gehandicaptenvoorzieningen in openb.ruimte)
		Gemeente mag wel wat lef hebben, risico's nemen, nek uitsteken

Bijlage 9: Overzicht gesprekken in kader WMO beleidsnota 2009-2013

Organisatie	Onderwerp
Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen Texel (ANBO)	Prestatieveld 4
De Zonnebloem	Prestatieveld 4
Humanitas	Prestatieveld 4
Mantelzorgmakelaar	Prestatieveld 4
MEE Noord-West Holland	Prestatieveld 3, 4
Landelijke Vereniging voor Mantelzorgers en Vrijwilligerszorg (MEZZO)	Prestatieveld 4
Omring	Prestatieveld 4
Openbare Scholengemeenschap de Hogeberg (OSG)	Prestatieveld 2, 4
Stichting Pharos	Prestatieveld 3, 4
Stichting Integraal Gehandicapten Texel (SIGT)	Prestatieveld 4
Sportservice	Prestatieveld 4
Stichting Welzijn Ouderen Texel (SWOT)	Prestatieveld 4
Vrijwilligerssteunpunt Den Helder	Prestatieveld 4
Gemeente Texel, Afdeling Gemeentewerken	Prestatieveld 1,5
Gemeente Texel, Afdeling Publiekszaken	Prestatieveld 3
Gemeente Texel, Team Voorlichting	Prestatieveld 3
Gemeente Texel, Afdeling Ruimte/ Team Vergunningen	Prestatieveld 5
Gemeente Texel, Afdeling Ruimte/ Team ontwikkeling	Prestatieveld 4, 5
Gemeente Texel, Afdeling Samenleving	Prestatieveld 3, 4 en 6